

Martin Schacht
mit Vorwort von Maren Niemeyer

DEUTSCHE SPUREN IN BANGKOK, THAILÄNDISCHE SPUREN IN BERLIN
GERMAN TRACES IN BANGKOK, THAI TRACES IN BERLIN
சென்னைப்பள்ளியில் இந்திய சாஸ்திரப்பற்றியுள்ள

Photo: © Goethe-Institut Thailand / Detlev F. Neufert

Goethe-Institut Thailand

DEUTSCHE SPUREN IN BANGKOK, THAILÄNDISCHE SPUREN IN BERLIN

GERMAN TRACES IN BANGKOK,
THAI TRACES IN BERLIN

รื่องรอยเยอรมันในกรุงเทพฯ และ รื่องรอย
ประเทศไทยในเบอร์ลิน

Eine Publikation zum 60. Jubiläum
des Goethe-Institut Thailand

GOETHE
INSTITUT

Umschlag: Traditioneller Thai Tanz vor dem
Brandenburger Tor in Berlin aus dem Film *Sabai,
Sabai Deutschland*

Cover: Traditional Thai dance in front of the
Brandenburg Gate in Berlin from the film *Sabai, Sabai
Deutschland*

หน้าปก บวรรำไทยหน้าประตูบรันเดินบวร์ค ณ กรุงเบอร์ลิน
จากภาพยนตร์ *Sabai, Sabai Deutschland*

DEUTSCHE SPUREN IN BANGKOK, THAILÄNDISCHE SPUREN IN BERLIN

GERMAN TRACES IN BANGKOK, THAI TRACES IN BERLIN

ร่องรอยเยอรมันในกรุงเทพฯ และ ร่องรอย
ประเทศไทยในเบอร์ลิน

VORWORT

Wussten Sie, dass der Schwager von Thomas Mann einst in Bangkok lebte und die Elektromusikerin Nakadia, eine der erfolgreichsten DJ - Stars des berühmten Berliner Berghain-Clubs, aus Thailand stammt? Oder dass die thailändische Nationalhymne von einem Deutschen komponiert wurde und dass in Berlin das junge thailändische Künstlerkollektiv UnThaiTled zu den spannendsten Newcomern der deutschen Kulturszene gehört?

Vor 162 Jahren wurde der erste deutsch-thailändische Vertrag zwischen den Hansestädten Hamburg, Bremen und Lübeck und dem damaligen Siam-Reich unterschrieben.

Was als kleine Handelspartnerschaft anging, entwickelte sich im Laufe der Jahre zu einer tiefen Freundschaft. Nicht nur auf dem Feld der Wirtschaft, sondern auch im Bereich des Kulturaustauschs, der Bildung, der Wissenschaft und des Tourismus entpuppte sich Thailand und Deutschland als ideale Partner.

Ich habe 28 Jahre in Berlin gelebt und lebe nun seit 4 Jahren in Bangkok. Ich bin immer wieder erstaunt, wie viele überraschende Verbindungen es zwischen diesen so unterschiedlichen Städten gibt und wie viele sichtbare Spuren die deutsch-thailändische Geschichte und ihre Protagonist*innen hinterlassen haben.

Das Goethe-Institut Thailand hat sich anlässlich seines 60. Jubiläums zum Ziel gesetzt, diese Orte und ihre bewegenden Geschichten sichtbarer zu machen.

Wir freuen uns, Ihnen mit diesem Büchlein eine Vorab-Veröffentlichung des multimedialen Städte-Spaziergangs „Deutsche Spuren in Bangkok, thailändische Spuren in Berlin“ zu präsentieren.

Als Autor konnten wir den in Berlin und Bangkok lebenden Publizisten Martin Schacht gewinnen. Lassen Sie sich von ihm entführen an diese besonderen Plätze, die ein beeindruckendes Zeugnis ablegen über die abwechslungsreichen Episoden der deutsch-thailändischen Geschichte.

Besuchen sie z.B. auf dem verwunschenen evangelischen Friedhof am Chao Praya River in Bangkok die alten Gräber der hanseatischen Seeleute und ihrer Familien oder genießen Sie den Ausblick vom höchsten Gebäude der Stadt, dem Mahanakhon-Tower, den der deutsche Architekt Ole Scheeren entworfen hat. Trinken Sie einen Tee im legendären Mandarin Oriental Hotel, das 1946 von der deutschen Kriegsphotografin und Avantgarde-Künstlerin Germaine Krull als heruntergekommene Kaschemme übernommen und von ihr zu einem der touristischen Hotspots Bangkoks aufgebaut wurde.

Genießen Sie in Berlin auf der Thaiwiese in Wilmsdorf die köstlichen Gerichte der thailändischen Streetfood-Köch*Innen oder machen Sie einen Ausflug nach Lichterfelde zur ehemaligen Königlich Preußischen Hauptkadettenanstalt, in der etliche Siam-Prinzen ab 1890 ihre militärische Ausbildung erhielten. In Berlin Pankow können Sie sich dann zum Abschluss Ihres Stadtspaziergangs von der meditativen Atmosphäre des buddhistischen Thai-Tempels verzaubern lassen und ein wenig eintauchen in die spirituelle

Sinnlichkeit des südostasiatischen Landes.

Ich wünsche Ihnen zahlreiche neue Erkenntnisse und viel Vergnügen bei Ihrer Entdeckungsreise auf den deutsch-thailändischen Spuren!

Maren Niemeyer
Institutsleiterin
Goethe-Institut Thailand

คำปรารภ

ท่านทราบหรือไม่ว่า พี่ชายของภรรยาของโทมัส มินน์เคยใช้ชีวิตอยู่ใน กรุงเทพมหานครและนาคาเดีย นักดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ ดั้สาวดาวเด่นจาก Berghain-Club ที่โด่งดังในเบอร์ลินนั้น มาจากประเทศไทย ท่านทราบหรือไม่ว่า ท่านอภเพลขชาติไทยแต่ขึ้น โดยนักประพันธ์เพลงชาวเยอรมันและงานแสดงศิลปะชุดล่าสุด “UKThaiTied” ของไทย นั้น นับเป็นผลงานการรู้ของวงการศิลปะเยอรมันทีเดียว

เมื่อ 162 ปีก่อน ได้มีการลงนามสัญญาไทย-เยอรมันฉบับแรกระหว่างเมืองท่าการค้าฮัมบวร์ก เบอร์ลินและลือเบคกับราชอาณาจักรสยามในสมัยนั้น จุดเริ่มต้นความสัมพันธ์ทางการค้าระดับย่อยได้พัฒนามาเป็นมิตรภาพอันแน่นแฟ้นในเวลาต่อมา มีเพียงในด้านเศรษฐกิจเท่านั้น ประเทศไทยและเยอรมนียังเป็นพันธมิตรที่ถ้อยใยต่อกันในด้านการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การศึกษา ศาสตร์ความรู้ต่างๆ และการท่องเที่ยวอีกด้วย

ดิฉันเคยใช้ชีวิตอยู่ในกรุงเบอร์ลิน 28 ปีและปัจจุบันได้อาศัยอยู่ใน กรุงเทพมหานครมาเป็นเวลา 4 ปี แต่ก็ยังคงตื่นตาตื่นใจอยู่เสมอ เมื่อได้พบว่าทั้งสองเมืองอันมีความแตกต่างกันมากเช่นนี้กลับมีความเชื่อมโยงกันอย่างน่าประหลาดใจและได้พบว่าประวัติศาสตร์ไทย-เยอรมันรวมทั้งบุคคลสำคัญได้ทิ้งร่องรอยมากมายให้เราได้ติดตาม

เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองครบรอบ 60 ปี สถาบันเกอเธ่ ประเทศไทยจึงตีพิมพ์ปณิธานไว้ว่า จะจัดแสดงสถานที่และเรื่องราวอันน่าตื่นเต้นเหล่านี้ให้เห็นเป็นที่ประจักษ์มากยิ่งขึ้น

เรามีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่จะใช้ลสารฉบับนี้เปิดจากการเดินทางเยือนเมืองในสื่อผสม “ร่องรอยเยอรมันในกรุงเทพฯ และร่องรอยประเทศไทยในเบอร์ลิน”

เราได้รับเกียรติจากบุคลากรด้านสื่อใช้ชีวิตทั้งในกรุงเบอร์ลินและกรุงเทพฯ อย่างมาร์ติน ชัคกามาเป็นผู้เขียน เขาจะพาเราไปสัมผัสกับสถานที่อันทรงคุณค่าในฐานะหลักฐานสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย-เยอรมันที่เปลี่ยนแปลงมาตามยุคสมัยต่างๆ

ตัวอย่างของสถานที่ที่น่าเยี่ยมชม ได้แก่ สุสานโปรเตสแตนต์ริมแม่น้ำเจ้าพระยา อันเป็นที่ฝังศพชาวเรือและครอบครัวจากเมืองท่าการค้าของเยอรมัน หรือท่านอาจารย์ ทิวทัศน์จากอาคารมหานครอันเป็นอาคารที่สูงที่สุดในกรุงเทพฯ ซึ่งร่างแบบโดยสถาปนิกหนุ่มชาวเยอรมัน โอเล เซเรน นอกจากนี้เรายังขอเชิญชวนให้ท่านดื่มชาในโรงแรมแมนดาริน โอเรียนเต็ลในตำนาน ที่ได้รับการเปลี่ยนโฉมโดยเจอร์เมน กรูลล์ อดีตช่างภาพสงครามและศิลปินอวองการ์ดชาวเยอรมันในปีค.ศ. 1946 จากอาคารเก่าๆ ให้กลายเป็นจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร

ในกรุงเบอร์ลิน ท่านอาจสนใจชิมอาหารจากพ่อครัวแม่ครัวสตรีกฟู้ดแบบไทยๆ ที่ไทยพาร์คในเขตวิลเมอร์สдорฟหรืออาจจะไปเที่ยวในเขตลิกซ์เทอเฟลเดอเพื่อเยี่ยมชมอาคารโรงเรียนนายร้อยชั้นสูงทหารบกแห่งราชวงศ์ปรัสเซียในอดีต อันเป็นสถานศึกษาด้านการทหารของเจ้านายสยามบางพระองค์ตั้งแต่ปีค.ศ. 1890 เป็นต้นมา ส่วนในเขตเบอร์ลิน พิพิธภัณฑ์สามารถใช้เวลาช่วงท้ายของการเยี่ยมชมเมืองในบรรยากาศสบายเหมาะแก่การเจริญสติในวัดไทยและปล่อยจิตวิญญาณให้ท่องเที่ยวไปในดินแดนอุษาคเนย์

ถัดอันหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านจะได้รับความรู้และความบันเทิงที่หลากหลายในการเดินทางเพื่อค้นหาร่องรอยไทย-เยอรมันในครั้งนี้

มาเร็น นิโนเออร์

ผู้อำนวยการ

สถาบันเกอเธ่ ประเทศไทย

INTRODUCTION

Did you know that Thomas Mann's brother-in-law used to live in Bangkok and that the EDM musician Nakadia, one of the most successful celebrity DJs of the famous Berlin club Berghain, has Thai roots? Did you know that Thailand's national anthem was composed by a German and that the Berlin-based young Thai artist collective UnThaiTled is among the most exciting newcomers in the German cultural scene?

162 years ago, the first German-Thai treaty between the Hanseatic cities Hamburg, Bremen and Lübeck and the former Kingdom of Siam was signed.

Over the years, the small trade partnership evolved into a deep friendship. Thailand and Germany turned out to be ideal partners not only when it came to trade, but also in the realms of cultural exchange, education, science and tourism.

I've lived in Berlin for 28 years, and for four years now, I have been living in Bangkok. Time and again I am amazed how many surprising connections there are between the two cities that seem so different, and how many visible traces the German-Thai history and its protagonists have left behind.

On the occasion of its 60th anniversary, the Goethe-Institut Thailand sets out to make these places and their moving stories more visible.

We are happy to present you this pre-publication of the multimedia city walk "German Traces in Bangkok, Thai Traces in Berlin".

Nobody could be more qualified to author this book than the journalist Martin Schacht, who splits his time between Berlin and Bangkok. Let him take you to these special places that bear impressive witness to the eventful episodes of the German-Thai history.

Visit the old graves of Hanseatic sailors and their families at Bangkok's enchanted Protestant cemetery by the Chao Praya River. Or enjoy the view from the city's tallest building, the Mahanakhon Tower, which was designed by the young German architect Ole Scheeren. Stop for tea at the legendary Mandarin Oriental Hotel, which was acquired in 1946 by the German war photographer and avantgarde artist Germaine Krull, who transformed the run-down shebeen into one of Bangkok' top tourist attractions.

Enjoy the tasty dishes of the Thai street food cooks of the so-called Thai park in Wilmersdorf, Berlin, or make an excursion to Lichterfelde to visit the former Royal Prussian Main Cadet Corps, where many Siamese princes received their military training since 1890. As the final stop of the city walk, let the meditative atmosphere of the Buddhist Thai Temple in Berlin-Pankow enchant you. Immerse yourself in the Southeast Asian country's spiritual sensuousness.

I hope you have many new insights and fun experiences along the way as you discover the German-Thai traces.

Maren Niemeyer
Director
Goethe-Institut Thailand

INHALTSVERZEICHNIS

VORWORT: DEUTSCHE SPUREN IN BANGKOK, THAILÄNDISCHE SPUREN IN BERLIN	04
THAILANDS PRINZEN IN PREUSSEN	14
PROTESTANTISCHER FRIEDHOF BANGKOK	28
DAS ORIENTAL HOTEL - LEGENDE AM CHAO PHRAYA	43
B.GRIMM - EIN UNTERNEHMEN MIT MITGEFÜHL	60
DEUTSCHE UND DIE EISENBAHN - HUA LAMPHONG	78
DAS KAUFHAUS DES WESTENS - KADEWE	96
DAS GOETHE-INSTITUT IN THAILAND - EINE ERFOLGSGESCHICHTE	125
THAI PARK - SOM TUM IN BERLIN	142
TAWANDANG GERMAN BEER BREWERY	154
DER MAHANAKHON-TOWER - OLE SCHEEREN	167
IMPRESSUM	182
ÜBER DEN AUTOR	183

เนื้อหา

คำปรารภ: ร่องรอยเยอรมันในกรุงเทพฯ และร่องรอยประเทศไทยในเบอร์ลิน	07
เจ้าฟ้าชายแห่งราชวงศ์สยามในปรัสเซีย	19
สุสานโปรเตสแตนต์กรุงเทพฯ	34
โรงแรมโอเรียนเต็ล - ตำนานบนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา	48
บี.กริม - บริษัทที่เปี่ยมด้วยความโอบอ้อมอารี	66
ชาวเยอรมันกับการรถไฟไทย - สถานีรถไฟกรุงเทพฯ หัวลำโพง	85
KADEWE (คาเดเว) - ห้างสรรพสินค้าแห่งตะวันตก	107
สถาบันเทอเร่ ประเทศไทย - เรื่องราวแห่งความสำเร็จ	132
ไทยพาร์ค - สัมตำในเบอร์ลิน	145
โรเบิร์ตเยอรมันตะวันตก	158
ตีทมานกร - โดยสถาปนิก โอเล่ สเชเรน (OLE SCHEEREN)	171
พิมพ์ลักษณ์	182
เกี่ยวกับผู้เขียน	183

TABLE OF CONTENT

INTRODUCTION: GERMAN TRACES IN BANGKOK, THAI TRACES IN BERLIN	09
THAILAND'S PRINCES IN PRUSSIA	23
THE BANGKOK PROTESTANT CEMETERY	38
THE ORIENTAL HOTEL - A LEGEND ON THE CHAO PHRAYA ..	55
B.GRIMM - A COMPANY WITH COMPASSION	72
GERMANS AND THE RAIL - HUA LAMPHONG	90
THE KAUFHAUS DES WESTENS - KADEWE	116
THE GOETHE-INSTITUT IN THAILAND - A SUCCESS STORY	137
THAI PARK - SOM TUM IN BERLIN	150
TAWANDANG GERMAN BEER BREWERY	162
THE MAHANAKON TOWER - OLE SCHEEREN	178
IMPRINT	182
ABOUT THE AUTOR	183

THAILANDS PRINZEN IN PREUSSEN

Von der Königlich Preußische Hauptkadettenanstalt im ehemaligen Villenvorort Lichterfelde, einst der wichtigsten Ausbildungsstätte der deutschen Streitkräfte, existieren heute nur noch zwei historische Backsteinbauten, wie sie typisch sind für Kasernen und Militärgebäude des späten 19. Jahrhunderts. Bis zum Ende des 1. Weltkriegs wurden hier Preußens Elite-Soldaten gedrillt. Mit der Verpflichtung im Versailler Vertrag, alle militärischen Einrichtungen aufzulösen, endete auch die Nutzung als Kadettenanstalt. Im 2. Weltkrieg zerstört wurde dann der berühmte Kuppelbau des sogenannten Kadettendoms ebenso wie der repräsentative Feldmarschallsaal, Verwaltungsgebäude, Stallungen und Dienstwohnungen.

Auch an die Verwendung des weitläufigen Komplexes während des Dritten Reichs als Sitz der SA und später der Leibstandarte SS Adolf Hitler erinnert heute wenig. Kaum jemand weiß, dass die beiden Klötze am Eingang des Geländes in Wahrheit nach 1945 mit Beton ummantelte Statuen von SS-Rottenführern sind. Einzig einem ehemaligen Wirtschaftsgebäude im Eingangsbereich und der

angrenzenden Schwimmhalle, einst die größte und modernste Europas, sieht man den architektonischen Stil der Dreißigerjahre deutlich an.

Im Juli 1945 übernahmen amerikanische Besatzungssoldaten den nun „Andrews Barracks“ genannten Komplex und errichteten Mannschaftsunterkünfte, heute residiert hier das Bundesarchiv. Das Gelände ist öffentlich zugänglich, ebenso die Kantine und das kürzlich umfangreich sanierte Schwimmbad.

Ein Besuch des Info-Pavillons und ein Spaziergang über das Gelände vermitteln eine Idee, wie es hier einmal ausgesehen haben mag zu Zeiten von Preußens Glanz und Gloria. Nach 1878 wurde der Begriff des „Lichterfelders“ schnell zum Synonym für militärische Eliteausbildung. Ein Umstand der auch das Interesse des Siamesischen Königs Chulalongkorn (Rama V.) weckte, der seit seiner ersten Deutschlandreise im Jahr 1897 zu Kaiser Wilhelm II. ein freundschaftliches Verhältnis entwickelt hatte.

Zu Beginn der Regentschaft von König Chulalongkorn war die siamesische Armee in einem schlechten Zustand, sowohl was die Bewaffnung als auch was die Ausbildung betraf. Das Ansehen der Soldaten in der Bevölkerung war eher gering. Um das zu ändern wurden bereits in den Achtzigerjahren des 19. Jahrhunderts Auszubildende nach Europa geschickt. In Deutschland hatte gerade die preußische Militärausbildung einen guten Ruf, besonders interessant war für die siamesische Führung auch der Umstand, dass das Deutsche Reich in Südostasien keine kolonialen Ambitionen hatte – im Gegensatz zu Frankreich und Großbritannien.

Nach anfänglichen Bedenken von Seiten der Heeresleitung entwickelten die Deutschen auch auf persönliche Anweisung von

Kaiser Wilhelm II. starkes Interesse, die militärische Ausbildung der siamesischen Prinzen zu übernehmen, da sie von ihnen eine langfristige Sympathie für ihr Gastland und Einfluss auf die Politik des Landes erhofften. Ganze 27 siamesische Prinzen studierten in der Zeit vor dem ersten Weltkrieg in Deutschland oder erhielten dort eine militärische Ausbildung, die meisten von ihnen Söhne König Chulalongkorns, der unter seinen 77 Kindern, davon allein 33 Söhne, über jede Menge Nachkommen verfügte, die er strategisch geschickt nach Europa und in die USA entsenden konnte. Der militärische Flirt mit den Deutschen endete erst 1914 mit dem Beginn des 1. Weltkriegs und dem Abzug der Auszubildenden.

Das anfänglich neutrale Siam trat 1917 an der Seite der Entente-Mächte in den Krieg ein, deutsche Beamte und Ingenieure, die seit vielen Jahren in der thailändischen Verwaltung tätig waren, mussten das Land verlassen. Nach Kriegsende schickte Thailand sogar Besatzungssoldaten nach Deutschland. Als Siegermacht des Versailler Vertrags ließ die Regierung deutsches Vermögen im Lande enteignen, erst Mitte der Zwanzigerjahre normalisierten sich die Beziehungen wieder.

Folgende siamesische Prinzen erhielten in Deutschland eine militärische Ausbildung:

Prinz Chira von Nakhonchaisri, wurde zunächst in Dänemark ausgebildet, seine militärischen Studien beendete er jedoch in Deutschland an der Kadettenanstalt Groß-Lichterfelde. Er gilt in Thailand als „Vater der Royal Thai Army“.

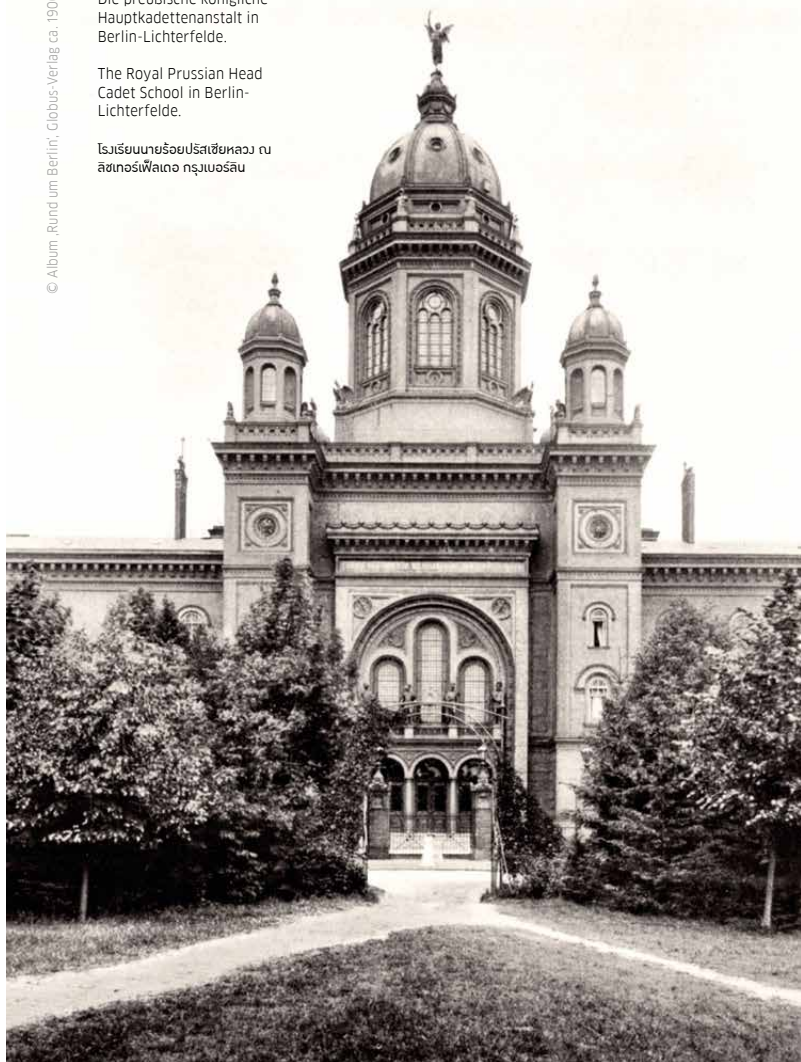
Prinz Paribatra von Nakhon Sawa, wurde auf Wunsch seines Vaters, König Chulalongkorn, in Potsdam, Kassel und Groß-Lichterfelde erzogen. Nach seiner Rückkehr nach Siam wurde

Die preußische königliche Hauptkadettenanstalt in Berlin-Lichterfelde.

The Royal Prussian Head Cadet School in Berlin-Lichterfelde.

โรงเรียนนายร้อยปรัสเซียหลวง ณ
ลิกเทอร์เฟิลเด กรุงเบอร์ลิน

© Album Rund um Berlin, Globus-Verlag ca. 1900

er 1903 Generalstabschef und 1905 Marineminister und Oberkommandierender der Marine. Er blieb seinem Gastland Deutschland immer verbunden.

Der bekannteste siamesische Schüler ist sicher **Prinz Mahidol von Songkla**. Er hatte später drei Kinder, darunter den in Heidelberg geborenen Prinzen Ananda Mahidol, der als Rama VIII. den Thron besteigen sollte, sowie Prinz Bhumibol Adulyadej, den späteren Monarchen Rama IX. Prinz Mahidol begeisterte sich während seines Studiums besonders für geistes- und naturwissenschaftliche Fächer. Nachdem er mit Achtzehn seine Ausbildung in Potsdam abgeschlossen hatte, ging er für weitere zwei Jahre an die Kaiserliche Militärakademie nach Berlin-Lichterfelde und promovierte dort 1912, um anschließend seine Ausbildung an der Deutschen Marineakademie in Flensburg fortzusetzen, wo er u.a. einen Wettbewerb zur Konstruktion eines U-Boots gewann. Er verließ die Akademie nach Erhalt seines Offizierspatents als Leutnant zur See.

Prinz Mahidol studierte später Gesundheitswissenschaften in Harvard und am Massachusetts Institute of Technology. Er gilt als Vater des modernen Gesundheitswesens in Thailand. Der Besuch eines seinerzeit sehr unzureichend ausgestatteten öffentlichen Krankenhauses war ein Wendepunkt in Prinz Mahidols Leben und von entscheidender Bedeutung für die Entwicklung der Gesundheitsversorgung in Siam. Der Prinz war von den hygienischen und pflegerischen Zuständen so schockiert, dass er eine treibende Kraft im Ausbau der medizinischen Forschung und Versorgung wurde. Die auf Medizin spezialisierte Mahidol-Universität und die Prince of Songkla-Universität sind nach Prinz Mahidol benannt.

เจ้าฟ้าชายแห่งราชวงศ์ สยามในปรัสเซีย

จารึกบนป้ายหลุมศพเก่าแก่บนเนินดินที่วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร นำท้าวสุริยวงษ์กับมิดดิลตันออกเรือไปขึ้นเรือที่ท่าเรือในกรุงเทพฯ แล้วเดินทางไปต่างประเทศตามเส้นทางที่บันทึกไว้ - สุสานโปรเตสแตนต์ในกรุงเบอร์ลิน - สุสานแห่งนี้ตั้งอยู่บนเนินเขาที่มีอากาศบริสุทธิ์และวิวทิวทัศน์ที่สวยงามหลายแห่งล้อมรอบ อีกทั้งอยู่ห่างจากตลาดนัดที่เก่าแก่ที่ชื่อว่า "เอเชียนมาร์เก็ต" ออกไปไม่กี่ร้อยเมตร แต่เมื่อหลังจากที่เรือของสุริยวงษ์มาถึงหลุมศพที่ยาวเหยียดหลายร้อยหลุม ผู้คนกลับไม่ค่อยรู้จักสุสานแห่งนี้กัน สุสานนี้สร้างขึ้นบนที่ดินที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) พระราชทานให้กับชุมชนโปรเตสแตนต์ในสยาม เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม ค.ศ. 1861 (พ.ศ. 2404) ปัจจุบันนี้ สุสานมีพื้นที่ฝังศพมากกว่า 1,000 หลุม มีร่างผู้เสียชีวิตที่เป็นชาวต่างชาติไปแล้วกว่า 1,800 ร่าง ซึ่ง มีเชื้อชาติและสถานะทางสังคมที่แตกต่างกันหลากหลาย รวมไปถึงชาวเยอรมันจำนวนมากหนึ่งซึ่งสังเกตได้จากจารึกบนป้ายหลุมศพ โดยส่วนใหญ่เป็นชาวเยอรมัน ที่เดินทางมากรุงเทพฯ หลังเยอรมนีกับสยามบรรลุข้อตกลงการค้ากันเป็นครั้งแรก

จากข้อมูลในทะเบียนสุสานซึ่งจัดทำโดยโบสถ์ คริสต์เชิร์ช กรุงเทพฯ (Christ Church Bangkok เลขที่ 11 ถนนคอนแวนต์) เปิดเผยว่าศพของผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่เป็นลูกชนชั้นกลาง มีทั้ง นักเดินเรือ นักธุรกิจ และแพทย์ แต่ร่างบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ก็มีฝังไว้ที่นี่เช่นกันซึ่งรวมถึง พลเรือเอก เซอร์ จอห์น บูช (Admiral Sir John Bush) ผู้รับราชการในกองทัพเรือสยาม บุคคลสำคัญในการพัฒนาและยกระดับท่าเรือในกรุงเทพฯ ให้ได้มาตรฐานสากล เช่นเดียวกับ เซอร์ เฮนรี อลาบัสเตอร์ (Sir Henry Alabaster) รองกงสุลชาวอังกฤษ และที่ปรึกษาส่วนพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระ

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หลุมศพของท่านรองกงสุลมีรูปทรงสถลโกธิกกาสี่ขาสูงโดดเด่นจากหลุมศพอื่น ๆ

เซอร์ เฮนรี อาลาบัสเตอร์ เคยเป็นผู้ดูแลการก่อสร้างถนนเจริญกรุงและถนนอีกหลายสายในกรุงเทพฯ อีกทั้งมีส่วนร่วมในการวางรากฐานกิจการไปรษณีย์โทรเลขด้วย

ถนนสายใหม่ หรือที่วันนี้เรียกกันว่าถนนเจริญกรุงนั้น นับเป็นถนนลาดยางแห่งแรกในกรุงเทพฯ และได้รับการออกแบบมาเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ชาวต่างชาติที่ถึงรกรากอยู่ริมตลิ่งแม่น้ำเจ้าพระยา ให้สามารถเดินทางเข้าถึงที่ทำการของรัฐบาลและที่ทำการเขตต่าง ๆ ในนครหลวงของไทย โดยที่ไม่ต้องลุยน้ำท่วมขังเข้ามา เป็นผลให้มีการก่อสร้างคริสตจักร บ้านพักอาศัยของทูตานุทูต และอาคารร้านค้าที่ขึ้นชื่อหากใครเดินไปตามเส้นทางถนนที่เก่าแก่ที่สุดของกรุงเทพฯ สายนี้ ก็จะสัมผัสเรื่องราวในประวัติศาสตร์และอิทธิพลของยุโรปในประเทศไทย ตั้งแต่ยุคที่โปรตุเกสเข้ามาตั้งถิ่นฐาน จนถึงการ

Unterricht in der Hauptkadettenanstalt.
Lessons in the Main Cadet Corps.
การเรียนการสอนในโรงเรียนนายร้อย

© Album „Rund um Berlin“, Globus-Verlag ca. 1900

ก่อสร้างพระราชวังต่าง ๆ ที่ออกแบบโดยสถาปนิกชาวอังกฤษและชาวอิตาลี

ในขณะที่ชาวคาทอลิกมิโบสถ์และสุสานของตัวเองอยู่แล้ว แต่ชาวโปรเตสแตนต์ต้องเผชิญกับปัญหาซ้ำซาก กับการศึกษาฟรี เริ่มมาจนถึงกลางศตวรรษที่ 19 โดยต้องร้องขออนุญาตให้สุสานจากชาวโปรเตสแตนต์หรือชาวคาทอลิกเสียก่อน ไม่นั่น

ศพชาวโปรเตสแตนต์จำต้องฝังอยู่ในสุสานจีน หนังสือพิมพ์ “วöchentliche Rundschau” ในสมัยรัชกาลที่ 4 ได้รายงานว่า: “ที่ผ่านมานี้ มีปัญหาใหญ่เกิดขึ้นทุกครั้งเมื่อชาวโปรเตสแตนต์ต้องตกเสียชีวิต เพราะพวกเขาต่างจากพวกคาทอลิกคือ พวกเขาไม่มีสุสานฝังศพของตนเอง ถ้าญาติ ๆ ของผู้ตายรู้จักมักจี่กับชาวจีน

ศพก็จะได้รับการฝังอยู่ในสุสานจีน” ด้วยความประสพคั่งจะยุติธรรมเนียมปฏิบัติที่ไม่สมควรนี้ นาย เจ ดับบลิว บัตเตอร์เวิร์ธ ผู้ว่าการสิงคโปร์และนิมอังกฤ

ได้ร้องขอ พระบรมราชานุญาตจาก พระมหากษัตริย์ไทย เพื่อจัดตั้งสุสานของชุมชนโปรเตสแตนต์เอง “ในที่สุดพระมหากษัตริย์ไทยทรงมีพระบรมราชโองการลงมาเพื่อช่วยเหลือแล้ว ชาวโปรเตสแตนต์ทุกคนรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณเป็นอย่างยิ่ง”

ปีค.ศ. 1894 (พ.ศ. 2437) โบสถ์ประจำสุสานสร้างเสร็จและเปิดทำการ ต่อมาโบสถ์ซาร์กุดทรอม ได้รับการปฏิสังขรณ์ใหม่ในปีค.ศ. 1957 (พ.ศ. 2500)

ปัญหาใหญ่ที่สุดของสุสานโปรเตสแตนต์ในวันนี้ก็คือ ที่ตั้งติดกับแม่น้ำ แม้จะมีแนวกำแพงที่สร้างขึ้นในปีค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546) สำหรับป้องกันน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาแต่น้ำจะเอ่อจนพื่นทุกครั้งที่เกิดภาวะน้ำท่วม ขณะที่เป็นสำหรับสูบน้ำล้นที่มือใช้งานไม่ได้ ส่วนปัญหาที่ว่ามีการเก็บค่าไรท์ดินในย่านนี้ซึ่งถือว่ามราคแพงที่สุดย่านหนึ่งในกรุงเทพฯ นั้น กลับไม่ส่งผลกระทบต่อสุสานโปรเตสแตนต์เลย เนื่องจากที่ดินผืนนี้เป็นที่ดินพระราชทาน: “สุสานอื่นได้โยกย้ายไปหมดแล้ว แต่เราไม่ต้องการย้ายสุสาน

ตรงกันข้าม เราจะปรับสถานที่แห่งนี้ให้กลายเป็นโอเอซิสเล็ก ๆ เป็นสถานที่สบายให้ผู้คนสามารถเข้ามาแวะพักใจได้”

นี่เป็นคำกล่าวของ นาย เจ เฟฟฟรีย์ วอลซ์ ประธานคณะกรรมการบริหาร

สุสาน

“ความคิดของเราคือ สร้างสภาพแวดล้อมของสุสานให้เหมือนปาร์กที่มีต้นไม้เยอะ ๆ มีเก้าอี้ให้นั่งเล่นผ่อนคลาย เราหวังว่าผู้คนในย่านนี้จะได้เข้ามาใช้สถานที่นี้กัน”

สุสานนี้เป็นสถานที่พำนักแห่งสุดท้ายของร่ำรวยผู้เสียชีวิตทุกผู้ทุกนามจะเป็นใครก็ได้ ไม่ได้สงวนไว้สำหรับมีร่ำรวยชาวโปรเตสแตนต์แต่ฝ่ายเดียว เพราะที่นี่ยังมีหลุมฝังศพของชาวยิวและชาวจีนด้วย ที่ใกล้ๆ ประตูทางเข้าสุสานมีใบอัตราค่าบริการติดอยู่ สำหรับสถานที่ฝังศพบนทำเลอันดั่งต้นๆ อย่างที่นี้แล้ว ราคาที่ถือว่ารับได้

THAILAND'S PRINCES IN PRUSSIA

Only two historic brick buildings remain of the “Königlich Preußische Hauptkadettenanstalt”, the Royal Prussian Main Cadet Corps, which was once one of the most important training schools of the German armed forces, in the former affluent Berlin suburb Lichterfelde. These two buildings are typical of the barracks and military buildings of the late 19th century. Until the end of World War I, Prussia's elite soldiers were drilled here. Obligated by the Treaty of Versailles to dissolve all military facilities, the cadet corps school was abandoned as well. In World War II, the famous domed structure of the so-called cadet's dome (Kadettendom) was destroyed, as were the impressive Feldmarschallsaal hall, administrative buildings, stables and service flats.

There is little that reminds us of the fact that the extensive complex was used as the seat of the Sturmabteilung and later of the Leibstandarte SS Adolf Hitler. Hardly anyone knows that the two blocks at the entrance of the complex are in reality concrete-clad statues of SS Rottenführers that were covered up after 1945. Only a former service building in the entrance area and the adjacent

indoor pool, once the largest and most modern in Europe, clearly show the architectural style of the 1930s.

In July 1945 American soldiers occupied the complex, which was renamed “Andrews Barracks”, and set up accommodations for military. Today, it is the home of the Federal Archive. The premises, including the cafeteria and the recently renovated pool, are open to everyone.

A visit to the information pavilion and a walk around the complex give us an idea of how the estate might have looked at the peak of Prussia's glory. After 1878, the term “Lichterfelder” quickly became synonymous with military elite training – a reputation that also drew the interest of the Siamese King Chulalongkorn (Rama V), who had developed a friendly relationship with Emperor Wilhelm II since his first visit to Germany in 1897.

At the beginnings of the reign of King Chulalongkorn, the Siamese army was in bad shape, both in terms of armament and training. The population had a rather low image of the soldiers. In order to change this, trainees were sent to Europe as early as the 1880s. In Germany, Prussian military training had a particularly good reputation, and the factor that the German Empire had – unlike France and Great Britain – no colonial ambitions in South East Asia was of particular interest to the Siamese leadership.

Although the military leadership had some doubts at first, the Germans took – upon order of Emperor Wilhelm II – great interest in the military training of the Siamese princes, as they hoped to inspire long-term sympathy for Germany and to take some influence on the politics of Siam. In total, 27 Siamese Princes studied or received their military training in Germany prior to

World War I. Most of them were sons of King Chulalongkorn. Of his 77 children, 33 were sons who were sent to Europe and in the United States. The military flirt with the Germans only ended in 1914 when World War I started and all trainees left the school.

In 1917, the initially neutral Siam entered the war on the side of the Entente powers. German officials and engineers, who had been working in the Siam administration for many years, had to leave the country. After the war ended, Thailand even sent occupying troops to Germany. As victorious power of the Treaty of Versailles, the government seized German property in Thailand, and the relations did not go back to normal until the mid-1920s.

Among the Siamese Princes who received military training in Germany, were:

Prince Chira of Nakhonchaisri received training in Denmark before he completed his military studies at the Kadettenanstalt Groß-Lichterfelde in Germany. In Thailand he is known as the “Father of the Royal Thai Army”.

At the request of his father, King Chulalongkorn, **Prince Paribatra of Nakhon Sawan** studied in Potsdam, Kassel and Groß-Lichterfelde. After his return to Siam he became Chief of Staff in 1903 and Naval Minister and Commander of the Royal Thai Navy in 1905. He always maintained a close relationship to his host country Germany.

The most notable Siamese military student is probably Prince Mahidol of Songkla. Among his three children are Prince Ananda Mahidol, who was born in Heidelberg and who would eventually ascend the throne as Rama VIII, and Prince Bhumibol Adulyadej, who later became King Rama IX. As a student, Prince

Mahidol was particularly interested in liberal arts and natural sciences. At the age of eighteen, he completed his military training in Potsdam and continued his education at the Military Academy in Berlin-Lichterfelde, where he graduated from in 1912. He went on to study at the German Naval Academy. While there, he won a competition in submarine design. He left the academy after being commissioned lieutenant at sea.

Prince Mahidol went on to study health sciences in Harvard and at the Massachusetts Institute of Technology. He is considered the father of Thailand's modern health system. Visiting an ill-equipped public hospital was a turning point in the life of Prince Mahidol and of great significance for the development of public health care in Siam. The Prince was shocked by the hygienic and nursing conditions that he became a driving force in the development of medical research and care. Mahidol University, specialising in medical studies, and the Prince of Songkla University both received their names in honour of Prinz Mahidol.

© Album, Rund um Berlin; Globus-Verlag ca. 1900

Ein Ausschnitt der
Hauptkadettenanstalt Kuppel.

A section of the Main Cadet
Corps dome.

พระเรียนการสอนในโรงเรียนนายร้อย

PROTESTANTISCHER FRIEDHOF BANGKOK

Verwitterte Inschriften, umgestürzte Grabsteine, und knöcheltiefes Wasser, das zwischen marmornen viktorianische Engelskulpturen steht, ein wenig sieht der protestantische Friedhof in Bangkok aus wie die vergessene Kulisse eines Gruselfilms, gelegen zwischen modernen Hochhäusern, Tempeln und dem Touristenmarkt Asiatique, der nur ein paar hundert Meter weiter beginnt. Obwohl hinter dem grünen Eisenzaun hunderte von Grabstätten liegen, kennt kaum jemand diesen Friedhof. Er wurde auf einem Grundstück errichtet, das König Rama IV. (König Mongkut) den Protestanten in Siam am 28. Juli 1861 überlassen hatte. Heute gibt es über 1.000 Grabplätze, auf denen mehr als 1.800 Menschen verschiedener Nationalitäten aus allen Gesellschaftsschichten beigesetzt wurden, unter ihnen auch zahlreiche Deutsche, wie die Inschriften auf den Grabmälern belegen. Die meisten von ihnen waren nach den ersten Handelsabkommen zwischen Deutschland und Siam nach Bangkok

gekommen.

Das Bestattungsregister, das von der Christ Church Bangkok (11 Convent Road) geführt wird, verrät, dass die meisten Verstorbenen Seeleute, Handelsreisende oder Ärzte waren, doch auch Prominente wurden hier beigesetzt. Zu diesen gehören Admiral Sir John Bush, der der Siamese Royal Navy diente und den Hafen von Bangkok auf internationalen Standard ausbauen ließ sowie der britische Berater von König Rama IV., Sir Henry Alabaster. Sein weißes Mausoleum im gotischen Stil überragt alle anderen Grabstätten. Sir Henry Alabaster überwachte den Bau der Charoen Krung Road und mehrerer anderen Straßen und war auch an der Planung des Postsystems beteiligt.

Die New Road oder Charoen Krung Road, wie sie heute heißt, war einst die erste befestigte Straße Bangkoks und wurde ursprünglich angelegt, damit die Ausländer, die sich am Ufer des Chao Phraya-Flusses angesiedelt hatten, trockenen Fußes in das Regierungs- und Verwaltungsviertel des der thailändischen Hauptstadt gelangen konnten. In Folge wurden hier Kirchen, Botschaftsresidenzen und Handelshäuser errichtet, und wenn man dem Verlauf von Bangkoks ältester Straße folgt, erzählt sich die Geschichte und der Einfluss Europas in Thailand von der Ankunft der Portugiesen bis zu den königlichen Palästen, die von englischen und italienischen Architekten erbaut wurden.

Während die Katholiken bereits über Kirchen und einen eigenen Friedhof verfügten, gab es mit der Beisetzung von Protestanten bis Mitte des 19. Jahrhunderts immer wieder Schwierigkeiten. Entweder war eine Sondergenehmigung der portugiesischen Katholiken einzuholen oder die Protestanten wurden bei den Chinesen

beerdigt. Die Zeitung „Vajirayarnwiset“ aus der Regierungszeit von König Rama IV. berichtet: „In der Vergangenheit gab es große Probleme, wenn westliche Protestanten starben, weil sie anders als die Katholiken keinen Friedhof hatten. Ihre Leichen wurden auf chinesischen Friedhöfen bestattet, wenn ihre Verwandten Verbindungen hatten.“ Um diese unwürdige Praxis zu beenden, bat J.W. Butterworth, der britische Gouverneur von Singapur und Penang, den König um einen Friedhof. „Schließlich erklärte sich der König bereit, zu helfen. Alle Protestanten waren ihm sehr dankbar.“

Eine Friedhofskapelle wurde 1894 eingeweiht, 1957 wurde die auffällige Kapelle erneuert. Das größte Problem des protestantischen Friedhofs ist heute die unmittelbare Nähe zum Fluss. Trotz einer Stützmauer, die 2003 errichtet wurde, um das Wasser vom Chao Phraya fernzuhalten, dringt immer wieder Wasser ein, wenn die Pumpen bei Hochwasser versagen.

Ein anderes Problem, nämlich das der Bodenspekulation in einer der teuersten Gegenden Bangkoks, betrifft den protestantischen Friedhof jedoch nicht, da das Gelände ein Geschenk der königlichen Familie ist: „Andere Friedhöfe sind umgezogen, aber wir wollen nicht. Im Gegenteil, wir werden diesen Ort in eine kleine Oase verwandeln, einen Ort der Ruhe, in den die Menschen eintreten können.“ erzählt J. Geoffrey Walsh, Vorsitzender des Komitees, das den Friedhof heute verwaltet. „Unsere Idee ist es, eine parkähnliche Umgebung mit mehr Bäumen und Sitzgelegenheiten zu schaffen, die hoffentlich von den Menschen in der Nachbarschaft genutzt wird.“

Bestatten lassen kann man sich übrigens auf dem Friedhof auch und exklusiv den Protestanten vorbehalten ist er auch nicht. Hier finden sich auch jüdische und chinesische Gräber. Eine Preisliste

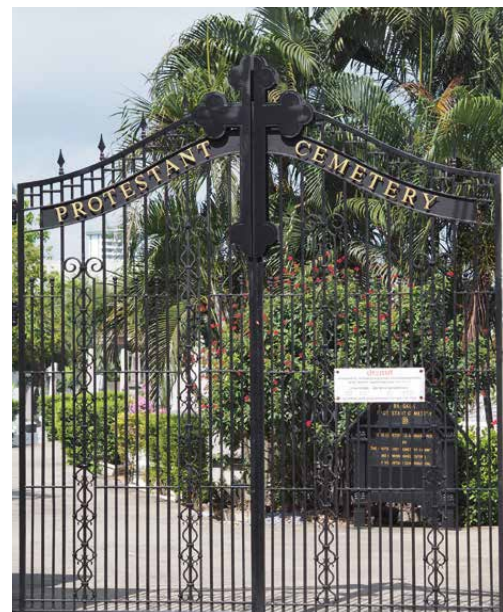
hängt unmittelbar neben dem Eingangstor. Für eine Grabstätte in bester Lage sind die Preise erschwinglich. Der in Freiburg lebende thailändische Wissenschaftler Dr. Suphot Manalpanacharoen hat sich im Rahmen eines Forschungsprojektes intensiv mit der Historie des protestantischen Friedhofs in Bangkok beschäftigt. Einer seiner Forschungs-Schwerpunkte lag dabei speziell auf den Familien- und Herkunftsgeschichten der alten deutschen Gräber. Das Goethe-Institut Thailand wird Ende 2020 Manalpanacharoens Forschungsergebnisse in einer eigene Ausstellung auf dem Friedhofsgelände präsentieren.

© Goethe-Institut Thailand / Charlotte Jerie

Das Eingangstor
des protestantischen
Friedhofs in der Nähe
des Chao Phraya.

The front gate of
the Protestant cemetery
near the Chao Phraya.

ประตูทางเข้าของสุสานโปรเตสแตนต์
ใกล้กับแม่น้ำเจ้าพระยา

Der protestantische
Friedhof in Bangkok

The Protestant
cemetery in Bangkok

ถ้ำนโมของศาสนาโปรเตสแตนต์ กรุงเทพฯ

© Goethe-Institut Thailand / Charlotte Jerie

สุสานโปรเตสแตนต์กรุงเทพ

จารึกบนป้ายหลุมศพท่านบุตรอ่อน ตัวป้ายสุสานล้นตะแคง น้ำท่วมสูงระดับมิดข้อเท้าจนรูปปั้นเทวดาหินอ่อนสลักริวกตอเรียน - สุสานโปรเตสแตนต์กรุงเทพฯ ดูไปแล้วก็ไม่ต่างจากฉากสุสานที่ร้านลิ้มเลือนในภาพยนตร์สมัยชวัญเท่าไรนัก สุสานแห่งนี้ตั้งอยู่บนทำเลที่มีอาคารสูงทันสมัยและวัดวาอารามหลายแห่งล้อมรอบ อีกทั้งอยู่ห่างจากตลาดนัดก๋วยเตี๋ยว “เอเซียทีก” ออกไปแค่ไม่กี่ร้อยเมตร แต่แม้หลังรู้หลักสี่เขียวของสุสานจะมีหลุมศพเรียงรายเต็มหลายร้อยหลุม ผู้คนกลับไม่ค่อยรู้จักสุสานแห่งนี้กัน สุสานนี้สร้างขึ้นบนที่ดินที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) พระราชทานให้กับชุมชนโปรเตสแตนต์ในสยาม เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม ค.ศ. 1861 (พ.ศ. 2404) ปัจจุบันนี้ สุสานมีพื้นที่ผืนมากกว่า 1,000 ไร่ มีผู้เสียชีวิตที่เป็นชาวต่างชาติไปแล้วกว่า 1,800 ราย ซึ่งมีเชื้อชาติและสถานภาพสังคมที่แตกต่างกันหลากหลาย รวมไปถึงชาวเยอรมันจำนวนมากที่เดินทางมากรุงเทพฯ หลังเยอรมันกับสยามบรรลุข้อตกลงการค้ากันเป็นครั้งแรก

จากข้อมูลในทะเบียนสุสานซึ่งจัดทำโดยโบสถ์ คริสต์เชิร์ช กรุงเทพฯ (Christ Church Bangkok เลขที่ 11 ถนนคอนเวนนต์) เปิดเผยว่าศพผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่เป็นบุตรชนธรมชาติ มีทั้ง นักเดินเรือ นักธุรกิจ และแพทย์ แต่ร่างบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ก็มีไม่น้อยเช่นพันโทพันตรี พลเรือเอก เซอร์ จอห์น บุช (Admiral Sir John Bush) ผู้บริหารราชการในกองทัพเรือสยาม บุคคลสำคัญในการพัฒนาและยกระดับท่าเรือในกรุงเทพฯ ให้ได้มาตรฐานสากล เช่นเดียวกับ เซอร์ เฮนรี อาลาบัสเตอร์ (Sir Henry Alabaster) รองกงสุลชาวอังกฤษ และที่ปรึกษาส่วนพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หลุมศพของท่านรองกงสุลมีรูปทรงสลักริวกตอเรียนจากหลุมศพอื่น ๆ

เซอร์ เฮนรี อาลาบัสเตอร์ เคยเป็นผู้ดูแลการก่อสร้างถนนเจริญกรุงและถนนอีกหลายสาย

ในกรุงเทพฯ อีกทั้งมีส่วนร่วมในการวางรากฐานกิจการโปรเตสแตนต์ด้วย

ถนนสายใหม่ หรือที่วันนี้เรียกกันว่าถนนเจริญกรุงนั้น นับเป็นถนนลาดยางแห่งแรกในกรุงเทพฯ และได้รับการออกแบบมาเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ชาวต่างชาติที่ตั้งรกรากอยู่ริมตลิ่งแม่น้ำเจ้าพระยา ให้สามารถเดินทางเข้าตัวที่ทำการของรัฐบาลและที่ทำการเขตต่าง ๆ ในนครหลวงของไทย โดยไม่ต้องลุยน้ำท่วมขังเข้ามา เป็นผลให้มีการก่อสร้างคริสตจักร บ้านพักอาศัยของทูตานุทูตและอาคารร้านค้าขึ้น ซึ่งหากใครเดินไปตามเส้นทางถนนที่เก่าแก่ที่สุดของกรุงเทพฯ สายนี้ ก็จะได้สัมผัสเรื่องราวในประวัติศาสตร์และอิทธิพลของยุโรปในประเทศไทย ถึงแม้ยุคที่โปรเตสแตนต์เข้ามาตั้งถิ่นฐาน จนถึงการก่อสร้างพระราชวังต่าง ๆ ที่ออกแบบโดยสถาปนิกชาวอังกฤษและชาวอิตาลี

ในขณะที่ชาวคาทอลิกมีโบสถ์และสุสานของตัวเองอยู่แล้ว แต่ชาวโปรเตสแตนต์ต้องเผชิญกับปัญหาซ้ำซาก กับการหาที่ฝังศพ เรื่อยมาจนถึงกลางศตวรรษที่ 19 โดยต้องร้องขออนุญาตให้สุสานจากชาวโปรเตสแตนต์หรือชาวคาทอลิกเสียก่อน

ไม่เช่นนั้น ศพชาวโปรเตสแตนต์จะต้องถูกฝังอยู่ในสุสานจีน

หนังสือพิมพ์ “วชิรญาณวิเศษ” ในสมัยรัชกาลที่ 4 ได้รายงานว่า:

“ที่ผ่านมานี้ มักมีปัญหาเกิดขึ้นทุกครั้งเมื่อชาวโปรเตสแตนต์แต่วันตกเสียชีวิต เพราะพวกเขาต่างจากพวกคาทอลิกคือ พวกเขาไม่มีสุสานฝังศพของตนเอง ถ้าญาติ ๆ ของผู้ตายรู้จักมักคุ้นกับชาวจีน ศพก็จะได้รับการฝังอยู่ในสุสานจีน”

ด้วยความประสงค์ที่จะยุติธรรมเนียมปฏิบัติที่ไม่สมควรนี้ นาย เจ ดับบลิว บัตเลอร์เวิร์ธ ผู้ว่าการสิงคโปร์และป็นอังกฤษได้ร้องขอพระบรมราชานุญาตจากพระมหากษัตริย์ไทย เพื่อจัดตั้งสุสานของชุมชนโปรเตสแตนต์เอง “ในที่สุดพระมหากษัตริย์ไทยทรงมีพระบรมราชโองการลงมาเพื่อช่วยเหลือแล้ว ชาวโปรเตสแตนต์ทุกคนรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณเป็นอย่างยิ่ง”

ปี.ศ. 1894 (พ.ศ. 2437) โบสถ์ประจำสุสานสร้างเสร็จและเปิดทำการ ต่อมาโบสถ์ชำรุดทรุดโทรม ได้รับการปฏิสังขรณ์ใหม่ในปี.ศ. 1957 (พ.ศ. 2500)

ปัญหาใหญ่ที่สุดของสุสานโปรเตสแตนต์ในวันนี้ก็คือ ที่ตั้งติดกับแม่น้ำ แม้จะมีแนวกำแพงที่สร้างขึ้นในปี.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546) สำหรับป้องกันน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา แต่น้ำจะเอ่อนองพื้นที่ทุกครั้งที่เกิดภาวะน้ำท่วม ขณะที่เป็นสำหรับสูบน้ำล้นที่มียูใช้มาไม่ได้

ส่วนปัญหาที่ว่ามีการเก็บค่าโลงศพในย่านนี้ซึ่งถือว่ามีราคาแพงที่สุดย่านหนึ่งในกรุงเทพฯ นั้น กลับไม่ส่งผลกระทบต่อสุสานโปรเตสแตนต์เลย เนื่องจากที่ดินชิ้นนี้เป็นที่ดินพระราชทาน:

“สุสานอื่นได้โยกย้ายไปกันหมดแล้ว แต่เราไม่ต้องการย้ายสุสาน

ตรงกันข้าม เราจะปรับสถานที่แห่งนี้ให้กลายเป็นโอเอซิสเล็ก ๆ เป็นสถานที่สงบให้ผู้คนที่สามารถเข้ามาแวะพักใจได้”

นั่นเป็นคำกล่าวของ นาย เจ เจพฟรีย์ วอลซ์ ประธานคณะกรรมการบริหารสุสาน

“ความคิดของเราคือ สร้างสภาพแวดล้อมของสุสานให้เหมือนปาร์กที่มีต้นไม้เยอะ ๆ มีเก้าอี้ให้นั่งเล่นผ่อนคลาย เราหวังว่าผู้คนในย่านนี้จะได้เข้ามาใช้สถานที่นี้กัน”

สุสานนี้เป็นสถานที่พำนักแห่งสุดท้ายของร้านค้าผู้เสียชีวิตทุกผู้ทุกนามมาเป็นใครก็ได้ ไม่ได้สมวนไว้สำหรับฝั่งร้านชาวโปรเตสแตนต์แต่ฝ่ายเดียว เพราะที่นี่ยังมีหลุมฝังศพของชาวยิวและชาวจีนด้วย ที่ใกล้ๆ ประตูทางเข้าสุสานมีโบสถ์ราคับริการติดอยู่ สำหรับสถานที่ฝังศพบนทำเลอันดีเช่นนี้ อย่างที่นั่นแล้ว ราคาที่ดินถือว่ารับได้

Gräber im protestantischen Friedhof in Bangkok.

Graves in the Protestant cemetery in Bangkok.

หลุมศพ ณ สุสานโปรเตสแตนต์ กรุงเทพฯ.

THE BANGKOK PROTESTANT CEMETERY

Weathered inscriptions, overturned gravestones, and ankle-deep water between Victorian marble angel sculptures. Located amidst modern skyscrapers, temples, and only a couple of hundred metres away from the market Asiatique, popular with tourists, the protestant cemetery in Bangkok looks a little like the forgotten backdrop of a horror movie. Although hundreds of graves lie behind the green iron fence, hardly anyone knows this cemetery. It was founded by a land grant given by King Rama IV (King Mongkut) to the protestants of Siam on 28 July 1861. Today, the cemetery has over 1,000 graves, and more than 1,800 people of various nationalities and from all walks of life rest in peace here. The inscriptions on the tombs show that there are many Germans among them. Most of them had come to Bangkok after the conclusion of the first trade agreements between Germany and Siam.

The burial register is kept by Christ Church Bangkok (11 Convent Road) and reveals that most of the deceased were seamen, travelling salesmen or doctors. But also notable personalities were

buried here, including Admiral Sir John Bush, who served in the Siamese Royal Navy and improved the Bangkok harbour to meet international standards, and the British advisor to King Rama IV, Sir Henry Alabaster. His all-white gothic-style mausoleum towers above all the other tombs. Sir Henry Alabaster supervised the construction of Charoen Krung Road and several other roads and also helped plan the postal system.

The New Road or Charoen Krung Road, as it is called today, was once Bangkok's first paved road and was originally designed to allow foreigners who had settled on the banks of the Chao Phraya river to reach the government and administrative district of the Thai capital without getting their feet wet. Subsequently, churches, embassy residences and commercial buildings were built, and if you follow the course of Bangkok's oldest street, it tells the history and the influence of Europe in Thailand, from the arrival of the Portuguese to the royal palaces built by English and Italian architects.

While the Catholics already had churches and their own cemetery, there were difficulties when Protestants needed to be buried until the middle of the 20th century. Either a special permission of the Portuguese Catholics had to be obtained or the Protestants were buried in Chinese graveyards. The newspaper "Vajirayarnwiset" from that time – the era of King Rama IV – reported: "In the past, there were great difficulties when Western Protestants died because they had no cemetery, unlike the Catholics. Their bodies were buried in Chinese graveyards if their relatives had connections." To put an end to this unworthy practice, J.W. Butterworth, the British governor of Singapore and Penang, petitioned the king for a cemetery. "Finally, the king agreed to help. The

Protestants were very grateful to him.”

A cemetery chapel was dedicated in 1894 and renovated in 1957. Today, the most serious problem of the Protestant cemetery is its close proximity to the river. Despite a retaining wall built in 2003 to keep the Chao Phraya's water away, water keeps coming in when the pumps fail during floods.

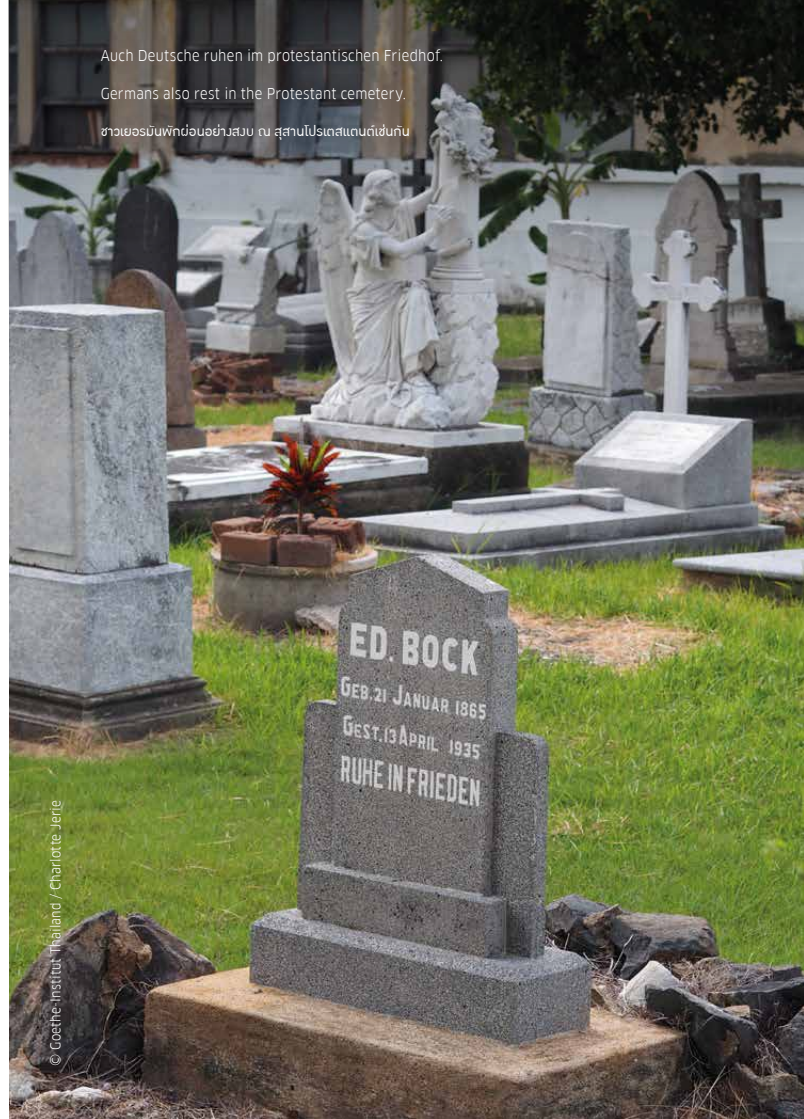
Another problem however – the real estate speculation in one of Bangkok's most expensive neighbourhoods – does not affect the Protestant cemetery, as the plot is a gift from the royal family: “Other cemeteries moved, but we don't want to. On the contrary, we will turn this place into a small oasis, a place of tranquillity where people can take refuge”, says J. Geoffrey Walsh, chairman of the committee that manages the cemetery today. “Our idea is to create a park-like environment with more trees and seating, which will hopefully be used by the people in the neighbourhood.”

There are still burials in the cemetery and not only of Protestants. There are also Jewish and Chinese graves. A price list is at display right next to the entrance gate. For an interment in the best location, the prices are affordable.

Auch Deutsche ruhen im protestantischen Friedhof.

Germans also rest in the Protestant cemetery.

ชาวเยอรมันพักผ่อนอย่างสงบ ณ สุสานโปรเตสแตนต์เช่นกัน

Das Oriental Hotel steht am Ufer des Chao Phraya in Bangkok und wurde Mitte des 19. Jahrhunderts erbaut.

The Oriental Hotel stands on the banks of the Chao Phraya in Bangkok and was built in the mid-19th century.

โรงแรมโอเรียนเต็ล ตั้งอยู่ในบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาในกรุงเทพฯ และถูกก่อตั้งขึ้นกลางศตวรรษที่ 19

DAS ORIENTAL HOTEL – LEGENDE AM CHAO PHRAYA

Der Schweizer Schriftsteller Christian Kracht, der selbst mehrere Jahre in Bangkok wohnte, schrieb einmal, man müsse im Leben mindestens eine Woche im Oriental gewohnt haben - egal, wie pleite man danach sei. Aber es reicht auch schon ein Frühstück auf der Terrasse am Fluss, der nachmittägliche High Tea mit Gurkensandwiches im historischen Flügel oder ein Cocktail in der legendären Bamboo Bar, um dem Charme der „Grande Dame“ der asiatischen Hotellerie, wie das Oriental oft genannt wird, zu verfallen. Gern gibt man ein paar Baht mehr aus, um Teil einer Geschichte zu sein, die immer wieder auch von Deutschen geprägt wurde. Gerade hat die „Grande Dame“ sich wieder einem Facelift unterzogen im typischen, thailändisch beeinflussten Chic mit Teakholzboden, Fluss inspirierte Designdetails und ausgestattet mit edlen Stoffen des Seidenkönigs Jim Thompson, der auch einmal zu den Besitzern des Hotels gehörte.

Am Ufer des Chao Phraya wurde Ende des 19. Jahrhunderts die erste westliche Enklave gegründet. Neben dem Hotel befindet sich die 1901 von einem niederländischen Unternehmen erbaute East Asiatic Company, dahinter die 1910 erbaute Kathedrale Chiesa dell'Assunzione, Thailands wichtigste katholische Kirche. Die ersten Aufzeichnungen über ein Gasthaus mit dem Namen Oriental, stammen aus dem Jahr 1863. Ein Brand zerstörte wenige Jahre später 70 Gebäude entlang des Flusses, einschließlich den ursprünglichen Hotelbau. Der Deutsche C. Flack ließ das Hotel wiederaufbauen. Das Flack's Hotel wurde 1866 eröffnet und hatte eine eigene Kegelbahn. Gleichzeitig erhielt Bangkok eine Gasstraßenbeleuchtung, was für diese Zeit den Gipfel des Fortschritts darstellte. Flack verkaufte das Hotel in den 1870er Jahren an einen Dänen, der das ehemals einfache Gasthaus für Seeleute mit westlichem Komfort ausstattete. Er bot Familienunterkünfte, Badezimmer, Billardzimmer und eine American Bar an.

1881 schließlich wurde das Oriental von einem Dänen namens Hans Niels Andersen zusammen mit seinem thailändischen Geschäftspartner Prinz Prisdang übernommen. Das Oriental Hotel war schon bald in aller Munde und wurde im Westen als der einzige Ort in Bangkok beworben, an dem man absteigen konnte. Der historische Altbau ist tatsächlich so überraschend klein, dass man ihn zwischen den zahlreichen neuen Anbauten und Flügeln erst einmal suchen muss. Er trägt heute den Namen „Author's Wing“, weil dort diverse bekannte Schriftsteller logierten. Der erste war der polnische Seemann Josef Korzeniowski, genannt „Polish Joe“, der später als Joseph Conrad weltberühmt wurde und nach dessen Roman „Lord Jim“ heute das Seafood-Restaurant des Hauses benannt ist. Später

schrieb Graham Greene hier Teile seines Vietnam-Romans „Der stille Amerikaner“, William Somerset Maugham, seinerzeit der meistgelesene Schriftsteller der Welt klagte 1925 über Albträume von „monströsen Pagoden und großen vergoldeten Buddhas“, an denen ein Malaria-Anfall die Schuld trug. Er erinnerte sich: „Ich wurde fast aus dem Oriental Hotel vertrieben, weil die Managerin nicht wollte, dass ich ihr Geschäft ruiniere, indem ich in einem ihrer Zimmer sterbe.“

Bei seinem 2. Besuch im Jahr 1960 dinierte er mit Jim Thompson, jenem ehemaligen amerikanischen Agenten, der später die thailändische Seidenindustrie wiederbelebte.

Jim Thompson war ein Freund der berühmten deutschen Fotografin Germaine Krull, die in Paris zum Kreis um Cocteau, Colette und Malraux gehört hatte. Während des 2. Weltkriegs war Krull als Kriegsberichterstatterin in Vietnam tätig, bei einem Urlaub in Thailand entschied sie sich zu bleiben – für die nächsten zwanzig Jahre. Eine „Laune des Schicksals“, so sagte sie, verschaffte ihr dann „eine amüsante Erfahrung“. Krull tat sich mit Jim Thompson und mehreren Thailändischen Partnern zusammen, um das heruntergewirtschaftete Oriental wiederzubeleben, das während des Krieges erst von japanischen Besatzern geplündert worden war und dann als Unterkunft für alliierte Soldaten gedient hatte.

Am 9. Mai 1947 berichtete die Zeitung „Liberty“ über Frau Germaine Krull als Managerin des Oriental Hotels. Es war viel Arbeit nötig, um die „alte Dame“ wiederzubeleben, doch schon wenige Wochen nach ihrer Übernahme eröffnete Krull die Bamboo Bar, die schnell zum angesagten Treffpunkt in Bangkok wurde und in der es auch heute noch jeden Abend Live-Jazz zu hören gibt. Unter Krulls Leitung wurde das Haus wieder zu einer der teuersten Adressen

Asiens. Ihre fotografische Arbeit trat in dieser Zeit weitgehend in den Hintergrund, auch wenn sie in den Erinnerungen an ihre Bangkok Zeit Bilder aus Thailand veröffentlichte. Mit knapp Siebzig verließ Krull dann das Oriental und wagte nochmals einen Neustart: Inzwischen Buddhistin, ließ sie sich in Nordindien nieder, um sich für tibetanische Flüchtlinge zu engagieren.

Auch ihr Nachfolger als Hotelier war ein Deutscher. 1967 wurde der charismatische Kurt Wachtveitl General Manager und für

Der Innenhof des Oriental Hotels.

The inner courtyard of the Oriental Hotel.

ลานกว้างภายในโรงแรมโอเรียนเต็ล

ganze 41 Jahre das Gesicht des Oriental Hotels. Mehrfach als bestes Hotel der Welt ausgezeichnet, ist das Oriental auch heute noch ein Treffpunkt der Reichen, Schönen und Mächtigen. Von Hollywood-Star Liz Taylor, über Königin Margrethe von Dänemark bis zu Michael Jackson waren alle hier. Hoteldirektor Wachtveitl verabschiedete sich kurz nach dem 130. Geburtstag des Orientals in den Ruhestand.

Das Mandarin Oriental, Bangkok, wie das Oriental jetzt heißt, gilt immer noch als eines der besten Hotels der Welt - nicht zuletzt wegen der Lage. Denn obwohl das Hotel mitten in der Stadt liegt, fällt der Blick in einen üppigen tropischen Garten und auf den Chao Phraya Fluss. Speedboote knattern, Expressboote und Dinner-Dampfer ziehen vorbei, und von der Terrasse aus kann man jeden Abend die Wasserspiel- und Lightshow der Luxusmall Icon Siam am gegenüberliegenden Ufer beobachten – ganz ohne sich unter die Menschenmassen zu mischen. Einen schöneren Ausblick gibt es in ganz Bangkok nicht.

Germaine Krull
(1897-1985)

โรงแรมโอเรียนเต็ล - ตำนานบนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

คริสเตียน ครัคท์ (Christian Kracht) นักเขียนชาวสวิส ผู้อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ มานานหลายปีได้ตั้ง

เคยเขียนแะเอาไว้ ว่าครั้งหนึ่งในชีวิต คุณควรลองมาพักอยู่ในโรงแรมโอเรียนเต็ลอย่างน้อยสักหนึ่งสัปดาห์ ถึงแม้ จะหมดตัวหลังจากนั้นก็เถอะ แต่มันก็คุ้มค่าที่จะได้รับมัยกับบรรยากาศอาหารเชาบนลานระเบียงริมแม่น้ำ ได้ละเมียดจับน้ำชายามบ่ายพร้อมกับลิ้มแซนวิชแตรกวางในตึกโบราณซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมเก่าแก่ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ หรือดื่มก๊อกเทลในแบบบูารอันเป็นตำนานเพื่อที่จะถูกสะกดด้วยมนต์เสน่ห์ของ “Grande Dame” (กรองเดอ ตาม) คำเปรียบของโรงแรมหรูเลิศเลื่องชื่อในเอเชียเช่นโรงแรมโอเรียนเต็ลที่ได้รับการกล่าวขานถึงอยู่เสมอ แม้่ายเพิ่มอีกไม่กี่บาท คุณก็จะได้เข้ามาสัมผัสเรื่องราวในอดีต ซึ่งชาวเยอรมันเองก็ได้นับบทบาทในการหล่อหลอมโรงแรมนี้ขึ้นมาเช่นกัน และไม่นานมานี้ “Grande Dame” ของเราก็เพิ่งได้รับการปรบโฉมใหม่ครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ กลายเป็นรูปแบบที่เก๋และมึสไคล์แบบไทย ๆ ด้วยพื้นไม้สัก ลวดลายแม่น้ำ และการตกแต่งที่ใช้ผ้าไหมขึ้นตำจากร้านริมคอมปัส (Jim Thompson) ผู้เป็นราชาแห่งผ้าไหมและครั้งหนึ่งในอดีตเคยเป็นเจ้าของโรงแรมแห่งนี้ด้วย

ในปลายศตวรรษที่ 19 ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยานี้ ย่านความเจริญทางตะวันตกก็ได้เริ่มก่อตัวขึ้นเป็นครั้งแรก โดยในปี.ศ. 1901 (พ.ศ. 2444) กลุ่มทุนชาวตะวันตกได้มาตั้งบริษัท อีสต์ เอเชียติก (East Asiatic Company) อยู่ติดโรงแรมโอเรียนเต็ล หลังจากนั้น ในปี.ศ. 1910 (พ.ศ. 2453) ชุมชนผู้นับถือศาสนาคริสต์ก็ได้ร่วมกันสร้างโบสถ์ คีอาตา เดล อัสซุนซิอเน (Chiesa dell'Assunzione) ซึ่งถือเป็นโบสถ์คาทอลิกที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย โรงแรมเล็ก ๆ ที่ต่อมารู้จักกันในชื่อโอเรียนเต็ลนั้น ได้รับการกล่าวถึงเป็นครั้งแรกในบันทึกจากปี.ศ. 1863 (พ. ศ. 2406) ถัดมา

ไม่กี่ปี ย่านนี้ก็ถูกไฟไหม้ อาคาร 70 หลังที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำถูกเผาจนถวายเป็นโรงแรมเล็ก ๆ หลังจากนั้นด้วย ต่อมา นาย เซ ฟลัก (C. Flack) ชาวเยอรมัน ได้ลงทุนซื้อที่ดินสร้างโรงแรมเล็ก ๆ นั้นขึ้นมาใหม่ภายใต้ชื่อโรงแรมฟลัก (The Flack's Hotel) เปิดบริการพร้อมด้วยลานโบว์ลิ่ง ในปี ค.ศ. 1866 (พ. ศ. 2409) ในช่วงเดียวกันนั้น ถนนในกรุงเทพฯ เริ่มมีเสาไฟฟ้าตั้งให้แสงสว่างยามค่ำขึ้น ซึ่งถือเป็นความก้าวหน้าสูงสุดในเวลานั้น สี่ปีต่อมาในปี.ศ. 1870 (พ. ศ. 2413) นาย เซ ฟลัก ก็ได้ขายโรงแรมให้กับนักธุรกิจชาวเดนมาร์กคนหนึ่งทำการบ้านพักนักเดินเรือและกะลาสีเรือ ผู้ต้องการความสะดวกสบายแบบตะวันตก เขาปรับปรุงโรงแรมให้เป็นบ้านพักสำหรับทั้งครอบครัว พร้อมสรรพด้วยห้องน้ำ ห้องเล่นบิลเลียด และบาร์สไตล์อเมริกัน

ในที่สุด ปี.ศ. 1881 (พ. ศ. 2424) ฮันส์ นีลส์ แอนเดอร์เซน (Hans Niels Andersen) ชาวเดนมาร์ก ก็ได้เข้ามาเป็นเจ้าของโอเรียนเต็ล โดยร่วมหุ้นกับพระองค์เจ้าปฤษฎางค์ จากนั้นไม่นานชื่อโรงแรมโอเรียนเต็ลก็กลายเป็นชื่อติดปากติดหู แม้ชาวยุโรปในประเทศตะวันตกเองก็ยังคงพากันร่ำลือว่าโอเรียนเต็ลเป็นสถานที่แห่งเดียวในกรุงเทพฯ ที่ควรมาพักชม ตึกโบราณรุ่นแรกนั้นหลังเล็กมาก และซ่อนตัวอยู่ในซอกหลังของอาคารใหม่และตึกติดต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นภายหลัง ตึกโบราณหลังนั้นมีชื่อว่า “ออเธอร์ส วิว” ด้วยเป็นที่พำนักของเหล่านักเขียนชื่อดังระดับโลก ท่านแรกคือ นักเดินเรือชาวโปแลนด์ชื่อ ยูแซฟ กอร์เซนอฟสกี (Josef Korzeniowski) สมญานาม “โปลิช โจ” (Polish Joe /โจ ชาวโปแลนด์) ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นที่รู้จักกันทั่วโลกในชื่อ โจเซฟ คอนราด (Joseph Conrad) กระทั่งทุกวันนี้ภักตาคารอาหารทะเลในโรงแรมก็ยังใช้ชื่อว่า “ลอร์ด จิม” ซึ่งตั้งตามชื่อนวนิยายเรื่อง “Lord Jim” ของโจเซฟ คอนราด นักเขียนคนต่อมาคือ เกรแฮม กรีน (Graham Greene) เขานำเขียนบางตอนของนวนิยายเรียดนามชื่อ “The Silent American” ในโรงแรมนี้ ขณะที่ ในปี.ศ. 1925 วิลเลียม ซอมเมอร์เซท มอห์ม (William Somerset Maugham) นักเขียนที่มีผู้อ่านมากที่สุดในโลกพูดถึงเรื่องฝันร้ายเกี่ยวกับ “เจดีย์หมากิบทพระพุทธรูปทององค์ใหญ่” เนื่องจากมีอาคารใช้มาหลายร้อยปีแล้วความทรงจำไว้ว่า “ฉันเกือบถูกขับไล่ออกจากโรงแรมโอเรียนเต็ล เพราะผู้จัดการยอมไม่ได้ ที่จะเห็นฉันทำลายธุรกิจของพวกเขาอย่างย่อยยับ หากฉันต้องมาตายในห้องใดห้องหนึ่งของโรงแรมนี้”

ปี.ศ. 1960 (พ. ศ. 2503) เขาได้มาเยือนโรงแรมเป็นครั้งที่สองและได้รับมอบประทานอาหารกับ จิม ทอมป์สัน (Jim Thompson) อดีตเจ้านายที่สายลับอเมริกันซึ่งต่อมาได้เป็นผู้ฟื้นฟู

อุตสาหกรรมน้ำหอมของไทย

จิม ทอมป์สัน เป็นเพื่อนกับ เกรโมเน ครูลล์ (Germaine Krull) นักถ่ายภาพหญิงชาวเยอรมัน ผู้มีชื่อเสียงโด่งดัง และคลุกคลีอยู่ในแวดวงนักเขียนของปารีส อย่างเช่น ก็องโต (Cocteau), กอลเลทเทอ (Colette) และ มัลโร (Malreaux) ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ครูลล์ ทำงานเป็นนักข่าวสงครามในเวียดนาม โดยขณะมาพักผ่อนที่ประเทศไทย เธอกลับติดสินใจพำนักอยู่ต่อ - และอยู่ต่อมาเรื่อยๆ ยาวนานถึงยี่สิบปี เธอกล่าวว่า "อารมณณ์แห่งโชคชะตา ได้พาพาประสพการณ์ที่แสนสนุก" ครูลล์กับ จิม ทอมป์สัน พร้อมหุ้นส่วนชาวไทยอีกหลายคนลงขันกัน เพื่อปลูกซิฟโอเรียนเต็ลที่กำลังย้อยยับเนื่องจากถูกทหารญี่ปุ่นปล้นทำลายในช่วงสงคราม หลังจากนั้น โรงแรมก็กลายเป็นที่พักสำหรับทหารพันธมิตร

วันที่ 9 พฤษภาคม ค.ศ. 1947 (พ.ศ. 2490) หนังสือพิมพ์ลิเบอร์ตี้ (Liberty) รายงานการสัมภาษณ์นาง เกรโมเน ครูลล์ ในฐานะผู้จัดการโรงแรมโอเรียนเต็ล บ่งว่ามันต้องใช้เวลากว่ามากมายเพื่อฟื้นฟู "หญิงชรา" ของเรา ให้กลับมามีชีวิตชีวากครั้ง แต่ไม่ที่สัปดาห์หลังจากที่ครูลล์เข้ามาลงทุนปรับปรุง เดอะแบบบูธาร์ก็ได้รับการเปิดตัว และกลายเป็นสถานที่นัดพบในกรุงเทพฯ ที่ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับอย่างรวดเร็ว ทุกคำค้นจะได้อินเสียงดนตรีแจ๊สเล่นสดซึ่งยังคงเป็นเช่นนั้นอยู่แม้กระทั่งปัจจุบันนี้ภายใต้การนำของ ครูลล์ โรงแรมได้โตขึ้นกับขึ้นมาเป็นหนึ่งโรงแรมที่สวยที่สุดในเอเชียอีกครั้ง ในช่วงเวลานั้น งานถ่ายภาพของเธอกลับกลายเป็นงานรวม แม้บางครั้งเธอได้ตีพิมพ์แสดงภาพถ่ายเกี่ยวกับประเทศไทยจากความทรงจำของเธอในกรุงเทพฯ ก็ตาม เมื่อครูลล์มีอายุเกือบเจ็ดสิบปี เธอจึงปล่อยมือจากโรงแรมโอเรียนเต็ล มุ่งมั่นสู่เส้นทางใหม่: เธอเปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธและย้ายไปตั้งรกรากอยู่ทางตอนเหนือของอินเดียเพื่ออุทิศตัวช่วยเหลือผู้ลี้ภัยชาวทิเบต

นักธุรกิจโรงแรมผู้สืบทอดงานของเธอที่เป็นชาวเยอรมันเช่นกัน ควร์ท วากท์ไวเทล หรือ เคิร์ต วาซท์ไวท์ (Kurt Wachtveitl) ชายหนุ่มมีเสน่ห์เข้ามามีตำแหน่งผู้จัดการทั่วไปในป.ศ. 1967 (พ.ศ. 2510) และได้กลายเป็นหน้าตา ของโรงแรมโอเรียนเต็ลมาจนถึง 41 ปี มีส่วนร่วมผลักดันนำพาโรงแรมให้ได้รับรางวัลโรงแรมที่ดีที่สุดในโลกหลายต่อหลายครั้งด้วยกัน

วันนี้โอเรียนเต็ลก็ยังคงเป็นจุดนัดพบของเหล่าผู้มั่งมี คนหน้าตาดี และผู้มีอำนาจทั้งหลาย ตั้งแต่ ลีซ เทย์เลอร์ ดาราฮอลลีวูด, พระราชินีมาร์เกรทแห่งเดนมาร์ก ไปจนถึง แจ็กสัน ทุ กคน

ลันเคยาพำนักที่นั่นสิ้น วากท์ไวเทล ผู้อำนวยการโรงแรมโอเรียนเต็ล เกษียณตัวเอง หลังโรงแรมฉลองอายุครบ 130 ปี

เดอะโอเรียนเต็ล ซึ่งปัจจุบันถูกเรียกว่า แผนตาริมโอเรียนเต็ล กรุงเทพฯ ยังคงเป็นหนึ่งในโรงแรมที่ดีที่สุดในโลก - ที่สำคัญก็คือทำเลที่ดีดี เพราะแม้โรงแรมจะตั้งอยู่ใจกลางเมือง แต่มีวิวสวยของสวนเขตร้อนอันเขียวชอุ่ม และวิวอันงดงามของแม่น้ำเจ้าพระยา เรือเร็ว เรือต่วน และเรือดินเนอร์แล่นผ่านไปมา หากนั่งที่ลานระเบียง ก็จะได้ชมงานแสดงแสงสีเสียง การละเล่นกับสายน้ำและแสงไฟของหัวสรรพสินค้าหรูหร่า "ไอคอนสยาม" ซึ่งตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามทุกคำค้น โดยไม่ต้องออกไปปะทะกับฝุ่นซน - แนนอน ไม่มีมุมมองไหนในกรุงเทพฯ ที่เพร็ดเพร็ดเท่าที่นี้อีกแล้ว

Jim Thompson und Germaine Krull vor dem Oriental Hotel.

Jim Thompson and Germaine Krull in front of the Oriental Hotel.

ทอมป์สัน และ เกรโมเน ครูลล์
ด้านหน้าโรงแรมโอเรียนเต็ล
ณ กรุงเทพฯ

Ein Boot auf dem Chao Phraya
Fluss in Bangkok.

A boat on the Chao Phraya
River in Bangkok.

เรือที่แล่นบนแม่น้ำเจ้าพระยา ณ กรุงเทพมหานคร

Eine Anzeige für das Hotel
aus dem Jahr 1917.

An Advertisement for the
hotel from 1917.

โฆษณาสำหรับโรงแรมอาทนี พ.ศ.
2460

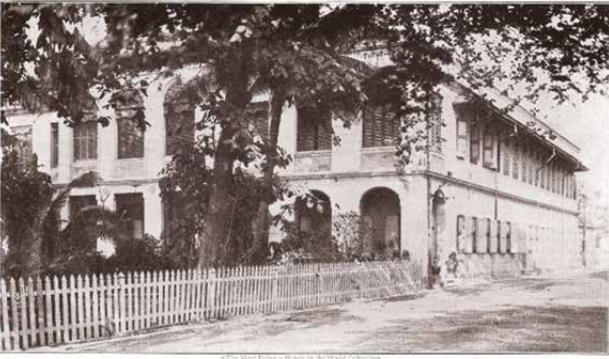
Telegrams:
ORIENHOTEL, BANGKOK

Oriental Hotel

Bangkok

Oldest and most Popular Hotel in all of Siam. Situated on river front, fine gardens, French Chef. Cuisine and all appointments first class—rates moderate. Our Steam Launch meets all Steamers, also Auto Car at disposal of guests. *Now being remodeled. Modern Toilet Fittings, Etc.* ALL LANGUAGES SPOKEN

Proprietor: A. Maire

© Mandarin Oriental, Bangkok

THE ORIENTAL HOTEL – A LEGEND ON THE CHAO PHRAYA

The Swiss author Christian Kracht, who had lived in Bangkok for several years, once wrote that you had to stay at the Oriental for at least a week in your life – no matter if you are broke afterwards. But often, breakfast taken on the terrace by the river, afternoon high tea with cucumber sandwiches in the historic wing or a cocktail in the legendary Bamboo Bar suffice to fall for the charm of the “Grande Dame” of the Asian hotel industry, how the Oriental is often called. The few extra bahts are well spent in order to be part of a history that has repeatedly been shaped by the Germans. The “Grande Dame” has just undergone the largest renovation in their history in typical, Thai-influenced chic with teak wood flooring, river inspired design details and furnished with precious fabrics from the collections of silk king Jim Thompson, who was once one of the owners of the hotels.

In the late 19th century the first Western enclave was founded on the bank of the Chao Phraya. Next to the hotel is the East Asiatic

Company, built in 1901 by a Dutch businessman, and behind it the cathedral Chiesa dell'Assunzione, Thailand's most important Catholic church, built in 1910. The first records mentioning an inn with the name Oriental date back to 1863. Several years later, a fire destroyed 70 buildings along the river, including the original inn. The German C. Flack rebuilt the hotel. Flack's hotel opened in 1866 and featured a bowling alley. At the same time, gas lighting was installed in Bangkok's streets, the peak of progress at that time. Flack sold the hotel in the 1870s to a Danish man who equipped the formerly simple inn for sailors with Western comfort. He offered family accommodations, bathrooms, billiard rooms and an American Bar.

In 1881 the Oriental was taken over by the Dane Hans Niels Andersen and his Thai business partner Prince Prisdang. Soon, the Oriental Hotel was on everyone's lips and was advertised in the West as the only place to stay in Bangkok. The historic old building is in fact surprisingly small, forcing you to look for it among the many new extensions and wings. It is known today as the "Author's Wing", for the many well-known authors who were accommodated there. The first one among them was the Polish sailor Josef Korzeniowski, called "Polish Joe", who later became world-famous as Joseph Conrad and whose novel "Lord Jim" lent its name to the hotel's seafood restaurant. Later, Graham Greene wrote parts of his Vietnam novel "The quiet American" here, and William Somerset Maugham, at that time the world's most read author, complained in 1925 about nightmares involving "monstrous pagodas and big gilded buddhas", caused by malaria. He remembered: "I was almost evicted from the Oriental because the manager did not want me to ruin her business by dying in one of her rooms."

During his second visit in 1960 he dined with Jim Thompson, the former American agent who would go on to revitalise the Thai silk industry.

Jim Thompson was friends with the famed German photographer Germaine Krull, who had belonged to the circle of Cocteau, Colette und Malraux in Paris. During World War II Krull worked as a war correspondent in Vietnam, and while on vacation in Thailand decided to stay – for twenty years. A "twist of fate", as she called it, offered her "an amusing experience": Krull teamed up with Jim Thompson and several Thai partners to revive the run-down Oriental, which during the war had first been raided by Japanese occupants and then served as an accommodation for allied soldiers.

On 9 May 1947 the newspaper "Liberty" mentioned Germaine Krull as the manager of the Oriental. A tremendous amount of work was required to revive the "old Lady", but only a few weeks after the acquisition Krull opened The Bamboo Bar, which soon became the hippest place in Bangkok and where still today jazz music is played live every night. Under Krull's leadership, the hotel regained its status as one of Asia's finest and most expensive hotels. Her photographic work played a secondary role at that time, although she published pictures from Thailand as part of her Bangkok memories. At almost seventy, Krull left the Oriental for another fresh start: now practicing Buddhism, Krull settled in Northern India to work as an activist for Tibetan refugees.

Her successor in the Oriental Hotel was German, too. In 1967 the charismatic Kurt Wachtveitl became the general manager and remained the face of the Oriental Hotel for 41 years. Voted the best hotel in the world on several occasions, the Oriental is to this day the

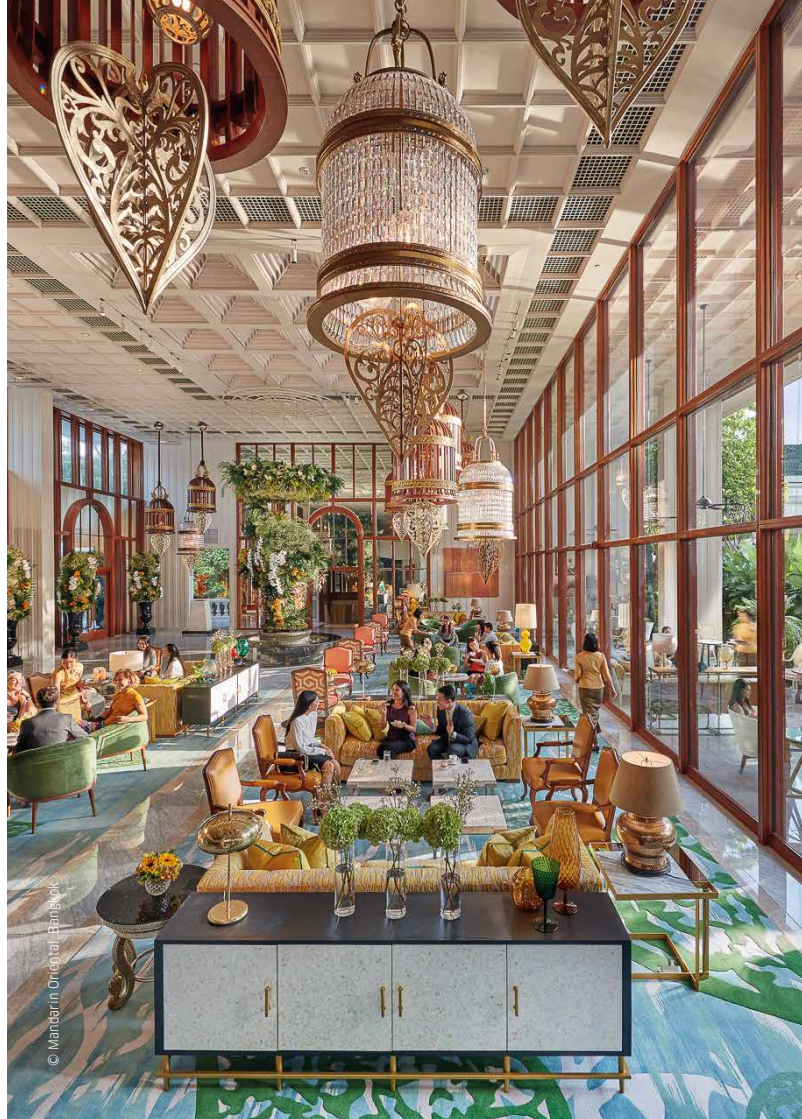
place where the rich, the beautiful and the powerful meet. Hollywood star Liz Taylor, Queen Margrethe of Denmark and Michael Jackson – they all stayed here. Hotel director Wachtveitl retired soon after the 130th anniversary of the Oriental.

Mandarin Oriental, Bangkok, as The Oriental is now called, still has the reputation of being one of the best hotels in the world – also thanks to its location. Although the hotel is located in the city centre, it is surrounded by a lush tropical garden, with views of the Chao Phraya river. Speed boats rattle, express boats and dinner cruises pass by, and from the terrace guests can watch the water and light show of the luxury mall Icon Siam on the other side of the river every night – even without mingling with the crowd. There is no better view in all of Bangkok.

Das modernisierte Mandarin Oriental, Bangkok.

The modernized Mandarin Oriental, Bangkok.

แมนดาริน โอเรียนเต็ล กรุงเทพฯ หลอมผสานอดีตกับสมัยใหม่

B.GRIMM - EIN UNTERNEHMEN MIT MITGEFÜHL

B.Grimm ist wohl die bekannteste thailändische Firma deutscher Herkunft und heute auf den unterschiedlichsten Geschäftsfeldern tätig. Dazu gehören Kraftwerke und erneuerbare Energie, der Bau von Krankenhäusern, oder Verkehrsprojekte wie der Skytrain und große Immobilienprojekte. Über Joint Ventures ist B.Grimm an zahlreichen Firmen beteiligt. Jeder kennt das Logo der Firma mit dem berühmten Umriss des Wat Arun.

Firmeninhaber Harald Link legt großen Wert auf das Betriebsklima: „Unsere Firmenkultur entspricht dem normalen menschlichen Bedürfnis, sich um seine Mitarbeiter zu sorgen, und ich denke, dass die meisten inhabergeführten Firmen so arbeiten. Es ist ein Fehler zu glauben, ein Unternehmen sei nur dazu da, um Gewinne zu produzieren. Eine Firma ist nicht da, um Gewinne zu produzieren, sie ist da, um Werte für die Gesellschaft zu produzieren. Der Gewinn ist Mittel zum Zweck, aber kein Ziel.“

Mit dieser Philosophie ist B. Grimm seit über 140 Jahren erfolgreich. Der erstaunliche Aufstieg des Unternehmens begann 1878 in der Zeit der Regentschaft von Thailands Reform-König Rama V., als der deutsche Apotheker Bernhard Grimm und sein österreichischer Partner Erwin Müller an der Charoen Krung Road Bangkoks erste

Apotheke eröffneten, die Siam Dispensary, die schon 1881 zum offiziellen Hoflieferanten ernannt wurde. Schon Ende des 19. Jahrhunderts war das junge Unternehmen zusammen mit der Familie Snidvongse am Bau von Asiens größtem Infrastrukturprojekt beteiligt, dem 1.500 Kilometer langen Rangsit-Kanal, einem Kanalsystem, das die Bewässerung der Chao Phraya-Ebene regulieren sollte. B.Grimm erhielt auch eine Konzession für den Verkauf des angrenzenden Landes für Landwirtschaft und Siedlungen. Während sich die Apotheke schnell zu einem Handelshaus für Uniformen, Kleidung, und die unterschiedlichsten westliche Produkte entwickelte, kam wenig später auch die Telegraphen-Konzession dazu.

1903 stieg der junge Lübecker Apotheker Adolf Link bei B. Grimm ein und übernahm das Geschäft 1914 komplett. Der Großvater des heutigen Firmenchefs Harald Link wurde jedoch nach dem Ende des Ersten Weltkriegs, den Thailand auf Seite der Alliierten als Siegermacht beendete, mit seiner Familie nach Indien in ein Lager deportiert, sein Vermögen wurde beschlagnahmt.

Übel genommen habe sein Großvater den Thailändern die Enteignung allerdings nicht, erzählt Harald Link, für ihn sei das Ganze eher ein Unfall der Geschichte gewesen. Schon 1920 kehrte die Familie Link zurück nach Thailand – ausgestattet mit einem guten Ruf und noch besseren Beziehungen. Das neue Firmengebäude wurde auf einem Grundstück des Prinzen Bhanurangsi erbaut, die Eröffnung übernahmen König Prajadhipok und Königin Rambhai Brani persönlich.

Auch von ähnlichen Verwerfungen des Zweiten Weltkriegs erholte sich die Firma schnell. Herbert Link eröffnete das Unternehmen 1949 in Thailand wieder, während sein Bruder Gerhard in Deutschland blieb, um sich um die Geschäfte in Europa zu kümmern.

Die Siam Apotheke
mit Bernhard Grimm und
Erwin Mueller.

The Siam Dispensary
with Bernhard Grimm and
Erwin Mueller.

สยามโอสถ พร้อมด้วย
แบร์นฮาร์ด กริม และ เออร์วิน มึลเลอร์

Die Firma vertrat in Thailand exklusiv typisch deutsche Marken wie Mercedes Benz, Siemens, Carl Zeiss, Telefunken, Merck und viele andere. Heute ist B.Grimm ein Mischkonzern, der immer mehr expandiert. Seit 1987 leitet Harald Link, Enkel von Adolf Link, in dritter Generation eine Firma, der es immer wieder gelang, sich neu zu erfinden. B. Grimm war immer mehr als ein gewöhnliches Gemischtwarenhaus. Dr. Gerhard Link, Vater des aktuellen Firmenchefs, war viele Jahre Generalkonsul in Hamburg, seine Tante Alma wurde als erste Ausländerin überhaupt mit dem Titel Khunying (Lady) ausgezeichnet.

B.Grimm sponsert seit vielen Jahren zahlreiche soziale und künstlerische Aktivitäten wie den Beethoven-Wettbewerb des Goethe-Instituts oder das Bangkok Symphony Orchestra. Außerdem unterstützt die Firma mehr als 13.000 Schulen, und Harald Link selbst war maßgeblich daran beteiligt, die duale Berufsausbildung nach Thailand zu bringen. Auch das erste asiatische Poloturnier, die FEI Asian Championships in Pattaya, werden von B.Grimm veranstaltet, eine späte Reminiszenz an Harald Links Hobby, das Reiten, zu dem er viel zu wenig Zeit habe da er ganz nebenbei auch noch Präsident der South-East Asian Equestrian Federation ist.

Harald Link und seine Familie haben heute auch die thailändische Staatsbürgerschaft, doch die deutsche Herkunft der Firma spielt seiner Meinung nach auch nach wie vor in der öffentlichen Wahrnehmung eine Rolle. Denn in Thailand gilt immer noch das Image von der deutschen Wertarbeit und Verlässlichkeit. Ansonsten orientiert man sich bei B.Grimm gern auch an edlen Weisheiten des Buddhismus.

„Compassion ist als Mitgefühl unzureichend übersetzt, es geht um das Mitfühlen, auch für die Leute, die weniger haben als man

selbst,“ erzählt Harald Link. „Es geht auch darum, sich über den Erfolg anderer zu freuen, also das Gegenteil von Neid. Darüber sprechen wir in der Firma häufiger. Auch Gleichmut ist ein wichtiger Begriff. Wie können Sie mit Krisen umgehen? Da gibt es ganz kleine aber auch große hier in Thailand und in der Welt. Es geht auch um das Loslassen können. Loslassen nicht im Sinne davon, nichts erreichen zu wollen, sondern um Loslassen in der Form, dass Sie sich selbst nicht mit dem Ziel verwechseln. Für die Thais ist das einfach zu verstehen, weil das im Buddhismus sehr verankert ist. Europäer glauben nur das, was sich wissenschaftlich belegen lässt. Die Asiaten sind da weiter. Sie wissen, dass es vieles gibt, was wir nicht wissen. Wenn sie die thailändische Sprache betrachten, haben alle wichtigen Worte etwas mit Herz zu tun. In der deutschen oder englischen Sprache haben viele Begriffe mit dem Kopf zu tun.“

Mit dieser unterschiedliche Herangehensweise erklärt Harald Link sich auch, warum deutsch-thailändische Kooperationen oft gut funktionieren: „Thais und Deutsche ergänzen sich, weil die Stärken ganz anders sind. Deutsche fühlen sich nur wohl, wenn sie einen Plan zu Ende gedacht haben, während Thais fantastische Improvisateure sind. Thais denken: Wenn wir das nächste Problem nicht lösen können, was interessiert uns das zehnte? Als Deutscher denkt man: Wenn wir das zehnte Problem nicht lösen, warum sollen wir das zweite erst angehen. Das ergänzt sich hervorragend, wenn sie das in einer Firma haben, und hier muss man häufig improvisieren. Deutsche sind sehr an Prinzipien orientiert, Thais an Personen und an Verbindungen.“

Und davon hat B.Grimm nach über 140 Jahren genug. Denn kein anderes deutschstämmiges Unternehmen ist so eng mit Thailands Geschichte verbunden wie B.Grimm.

บี.กริม - บริษัทที่เปี่ยมด้วยความโอบอ้อมอารี

บี.กริมเป็นบริษัทไทยสกุลเยอรมันที่มีชื่อเสียงรู้จักกันดี ปัจจุบันดำเนินธุรกิจหลากหลายสาขา อาทิ โรงผลิตไฟฟ้าและพลังงานหมุนเวียน, งานก่อสร้างโรงพยาบาล, ระบบขนส่งมวลชนทางราง เช่น รถไฟฟ้า และโครงการอสังหาริมทรัพย์ขนาดใหญ่

นอกจากนี้ บี.กริมยังได้ร่วมทุนจับมือเป็นพันธมิตรกับบริษัทชั้นนำอีกมากมาย โลโก้ของบริษัทยังเป็นภาพกราฟิกวัดอุณหภูมิด้วยกรอบสี่เหลี่ยมผืนผ้าเป็นที่คุ้นตาและรู้จักกันดี คุณ ชาราลด์ ลิงก์ ประธานกลุ่มบริษัทบี.กริมให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อบรรยากาศการทำงาน:

“วัฒนธรรมบริษัทฯ ในการดูแลบุคลากรของเรานั้น มีรากฐานบนความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ที่มนุษย์พึงมีและปฏิบัติต่อกัน และผมก็เชื่อว่าบริษัทที่บริหารจัดการโดยเจ้าของเอง ส่วนใหญ่ก็ใช้แนวทางนี้เป็นหลักปฏิบัติ หากใครคิดว่าบริษัทด้วยกันขึ้นมาเพื่อมุ่งหวังผลกำไร นั่นเป็นความเข้าใจผิด บริษัทไม่ได้ตั้งอยู่เพื่อหาผลกำไร แต่เพื่อสร้างสรรค์คุณค่าให้สังคมส่วนรวม ทำให้เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนธุรกิจ แต่ไม่ใช่เป้าหมาย”

การดำเนินธุรกิจบนปรัชญานี้ส่งผลให้บริษัทบี.กริมประสบความสำเร็จมานานกว่า 140 ปี การบุกเบิกสู่ความรุ่งเรืองอันน่าทึ่งของบริษัทฯ เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2421 (ค.ศ. 1878) ในสมัยรัชกาลที่ 5 กษัตริย์นักปฏิรูปแห่งสยาม เมื่อแบร์นฮาร์ด กริม เกสซอร์ชาวเยอรมัน กับ แอร์วิน บิลเลอร์ พ่อค้าชาวออสเตรีย ร่วมหุ้นกันเปิดร้านขายยาและเวชภัณฑ์สมัยใหม่แห่งแรกขอ

สยาม บนถนนเจริญกรุง ชื่อร้านขายยา “สยามดิสเพนซารี” (Siam Dispensary) กระทั่งอีกไม่กี่ปีถัดมาคือในปี พ.ศ. 2424 (ค.ศ. 1881) ก็ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะเป็น “ร้านยาหลวงในราชสำนัก” แห่งแรกของสยาม จนกระทั่งปลายศตวรรษที่ 19 บริษัทได้สา

สนพันธกับ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสายสนิทวงศ์ และได้รับลงทุนตั้งบริษัท (ชุดคลองแสนแสบ สายนา จำกัด) รับสัมปทานโครงการสาธารณูปโภคที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียอาคเนย์ นั่นก็คืองานชุดคลองรังสิต ยาว 1,500 กม. ซึ่งเป็นโครงการคลองชลประทานลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา นอกจากนี้ บี.กริมยังได้รับสัมปทานจัดสรรที่ดินใกล้เคียงเพื่อทำการเกษตรและตั้งถิ่นฐาน ในขณะที่ ร้านขายยาที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว จนต้องขยายกิจการสู่ห้างสรรพสินค้าบี.กริม ทำธุรกิจจัดหาและนำเข้าเครื่องแบบทหาร เสื้อผ้าชุดแต่งกาย สินค้าสมัยใหม่และผลิตภัณฑ์หลากหลายจากประเทศตะวันตก ต่อมาไม่นานบี.กริมก็ได้รับอนุญาติให้จัดตั้งบริษัทก่อสร้างดำเนินการและบำรุงรักษาระบบโทรเลข

ในปี พ.ศ. 2446 (ค.ศ. 1903) ออดอล์ฟ ลิงก์ เกสซอร์หนุ่ม จากเมืองลือเบก เยอรมนี เข้าร่วมมาพบกับ บี.กริม และรับช่วงสืบทอดกิจการทั้งหมดในปี พ.ศ. 2457 (ค.ศ. 1914) แต่สามปีหลังจากนั้น เมื่อสงครามโลกครั้งที่หนึ่งสิ้นสุดลง ออดอล์ฟ ลิงก์ คุณปู่ของชาราลด์ ลิงก์ ประธานบริษัทกลุ่มบี.กริมคนปัจจุบัน กลับถูกส่งตัวไปค่ายกักกันในประเทศอินเดีย ก่อนโดนส่งกลับเยอรมนีพร้อมกับครอบครัว ทรัพย์สินทั้งหลายถูกยึดรูปรไปหมด เนื่องจากสยามเข้าร่วมกองทัพฝ่ายพันธมิตรผู้ชนะสงคราม และประกาศสงครามกับเยอรมนีซึ่งเป็นประเทศคู่อริ

อย่างไรก็ตาม คุณชาราลด์ ลิงก์ เล่าว่าคุณปู่ของเขาไม่ได้โกรธแค้นคนไทย ท่านคิดเสียว่าเรื่องทั้งหมดทั้งปวงนั้น เป็นแค่เหตุการณ์ไม่คาดฝันที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ ตระกูลลิ่งก์เดินทางกลับมาประเทศไทยในปี พ.ศ. 2463 (ค.ศ. 1920) พร้อมกับชื่อเสียงที่ดั่งขึ้นและ ความสัมพันธ์กับพระบรมวงศานุวงศ์ที่แน่นแฟ้นยิ่งกว่าเดิม สำนักงานแห่งใหม่ของห้างบี.กริมตั้งขึ้นบนที่ดินของเจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ โดยในพิธีเปิดสำนักงาน พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ทรงพระเมตตาเสด็จฯ เป็นประธาน

เหตุการณ์หลังสงครามโลกครั้งที่สองก็คล้ายกับครั้งแรก ห้างบี.กริมฟื้นตัวอย่างรวดเร็วจากข้อครหาทั้งหลายที่เป็นผลพวงอันมืดมิดของสงคราม

แฮร์เบิร์ต ลิงก์ กลับจากเยอรมนีมาเปิดบริษัทบี.กริมขึ้นใหม่อีกครั้งในประเทศไทยใน

ปีพ.ศ. 2492 (ค.ศ. 1949) ขณะที แกร์ฮาร์ด ลิงค์ผู้เป็นน้องชายยังคงพำนักอยู่ที่เยอรมนีเพื่อขยายกิจการของ บี.กริมในยุโรป ในยุคนั้นหัวข้อ บี.กริม เป็นบริษัทตัวแทนในประเทศไทยให้กับแบรนด์เยอรมันชื่อดัง อาทิ Mercedes Benz, Siemens, Carl Zeiss, Telefunken, Merck และอื่น ๆ อีกมากมาย

ปัจจุบัน บี.กริมเป็นกลุ่มบริษัทที่กำลังขยายตัวออกไปเรื่อย ๆ โดยตั้งแต่ปีค.ศ. 1987 เป็นต้นมา หลานชายของ อ돌ฟ ลิงค์ คือ ฮาราลด์ ลิงค์ ภายกรุ่นที่สามของตระกูล ได้เข้ามาคุมกิจการของบี.กริมที่ไม่เคยหยุดยั้งกับการคิดหาสิ่งใหม่ ๆ ทั้งนี้ก็เพราะบี.กริมเป็นมากกว่าห้างสรรพสินค้าทั่วไปมาตั้งแต่อดีตแล้ว ดร. แกร์ฮาร์ด ลิงค์ บิดาของประธานบริษัทกลุ่ม บี.กริมคนปัจจุบัน ท่านเคยได้รับแต่งตั้งเป็นกงสุลกิตติมศักดิ์และกงสุลสามัญ ประจำเมืองฮัมบูร์กเป็นเวลาหลายปี ส่วนป้าอัลมา (ภริยาของคุณแฮร์เบิร์ต ลิงค์) ก็เป็นสุภาพสตรีชาวต่างชาติคนแรกที่ได้รับพระราชทานคำนำหน้านามว่า “คุณหญิง”

บริษัท บี.กริมให้ทุนสนับสนุนกิจกรรมทางสังคมและศิลปะมากมายหลายสาขาย่างต่อเนื่องเสมอมา เช่น การแข่งขันดนตรีเมโลเฟน จัดโดยสถาบันเกอเธ่ประเทศไทย คอนเสิร์ตวงดุริยางค์ซิมโฟนีกรุงเทพฯ (BSO) เป็นต้น นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังให้การสนับสนุนโรงเรียนอีกมากกว่า 13,000 โรงเรียนทั่วประเทศ

คุณฮาราลด์ ลิงค์ เป็นผู้ ริเริ่มโครงการอาชีพศึกษาทวิภาคีและฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอาชีวศึกษาในประเทศไทย

อีกทั้งเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาระดับเอเชีย (FEI Asian Championships) ครั้งแรกที่พญา ด้วยความชื่นชอบการขี่ม้าซึ่งในระยะหลังนี้กลายมาเป็นกีฬายามว่างของ คุณฮาราลด์ ทั้งนี้เวลาให้กับกิจกรรมนี้ค่อนข้างน้อย

เพราะในขณะเดียวกัน เขาก็ทำหน้าที่ประธานสหพันธ์กีฬาขี่ม้าแห่งประเทศไทยตอนเช้าอีกด้วย

ปัจจุบัน คุณฮาราลด์ ลิงค์ และครอบครัวถือสัญชาติไทย

แต่ในความเห็นของเขาแล้ว สังคมรับรู้มาตลอดว่าบริษัทฯ มีเชื้อสายวงศ์ตระกูลเป็นเยอรมัน ความเป็นเยอรมันในความนึกคิดของคนไทยก็คือ สร้างสรรค์งานดีมีคุณภาพ ไว้เนื้อเชื่อ

ใจได้ ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่สังคมยกย่อง ยิ่งไปกว่านั้น คุณฮาราลด์ ลิงค์ ก็เป็นผู้ที่ใส่ใจในพระจริยศาสตร์เป็นหลักธรรมแห่งพุทธศาสนาอีกด้วย

“คำว่า Compassion ไม่ได้แปลว่าความเมตตาเท่านั้น แต่หมายถึงความเห็นอกเห็นใจต่อคนที่มีน้อยกว่าเราด้วย” คุณฮาราลด์ ลิงค์ กล่าว “และยังหมายถึงรวมถึงการที่เรารู้สึกยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น ซึ่งตรงข้ามกับความอิจฉาริษยา ในบริษัทฯ เราพูดถึงเรื่องนี้บ่อยขึ้นเรื่อย ๆ การกระทำให้นี้ให้ว่าก็มีนัยสำคัญเช่นกัน คุณจะได้รับมือกับวิกฤตอย่างไร วิกฤตเล็ก วิกฤตใหญ่ มันก็มีทุกที่ ทั้งที่เมืองไทยและบนโลกนี้ การปล่อยวางไม่ได้หมายถึงการใช้ชีวิตปล่อยลอยไร้จุดหมาย แต่เป็นการปล่อยวางในแง่ที่ว่าอย่าสับสนระหว่างตัวคุณกับจุดหมายหมาย คนไทยเข้าใจเรื่องนี้ได้ไม่ยากเพราะเป็นคำสอนที่ฝังแน่นอยู่ในหลักพุทธธรรม ชาวยุโรปเชื่อในสิ่งที่พิสูจน์ได้ทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น ชาวเอเชียล้าหน้าไปไกลกว่าเรามาก พวกเขารู้ว่ายังมีอะไรมากมายที่เราไม่รู้ ถ้าสังเกตให้ดีจะเห็นว่าคำสำคัญหลายคำในภาษาไทยล้วนมีนัยเกี่ยวข้องกับ “หัวใจ” แต่ในภาษาเยอรมันหรือภาษาอังกฤษ คำศัพท์หลายคำสื่อออกไปที่ “หัว”

จากแนวคิดมุมมองที่ต่างไปในลักษณะนี้ คุณฮาราลด์ ลิงค์ ยอมรับอีกด้วยว่า ท่าไม ความร่วมมือระหว่างเยอรมันกับไทยถึงลงตัวได้:

“คนไทยกับคนเยอรมันส่งเสริมกันดี เพราะมีจุดแข็งต่างกัน คนเยอรมันารู้สึกโล่งอกสบายใจที่ต่อเมื่อคิดแผนการอะไรไปเรียบร้อยแล้ว แต่คนไทยเป็นพวกที่มีปฏิภาณอย่างเหลือเชื่อ: คนไทยคิดว่าถ้าแก้ปัญหาข้อติดไปไม่ได้ แล้วจะไปคิดแก้ปัญหาข้อที่สืบเพื่ออะไร ในขณะที่คนเยอรมันคิดว่าถ้าแก้ปัญหาข้อที่สืบไม่ได้ เราจะไปจัดการกับข้อที่สองทำไม? ถ้าในบริษัทไหนมีอย่างนี้ มันก็เสริมกันให้ลงตัวได้ดี

ที่นี้ บ่อยครั้งเลยที่ต้องคิดสัดกันสัดกัน คนเยอรมันให้ความสำคัญกับหลักการมาก แต่คนไทยกลับให้ความสำคัญกับผู้คนและความสัมพันธ์ต่อกัน”

กลยุทธ์เชิงลึกทั้งหลายเหล่านี้ บริษัท บี.กริมสั่งสมไว้อย่างเหลือเฟือตลอดระยะเวลา 140 ปี ด้วยไม่มีบริษัทสกุล เยอรมันที่ไหนแห่งใดอีกแล้วที่ถูกพินกับประวัติศาสตร์ไทยอย่างแน่นแฟ้นเช่นบริษัท บี.กริม

Seine Majestät König Bhumibol Adulyadej
und Khunying Alma Link.

His Majesty King Bhumibol Adulyadej
and Khunying Alma Link.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมชนกนาถ
และ คุณหญิงอัลมา ลิงค์

B.GRIMM - A COMPANY WITH COMPASSION

B.Grimm is probably the best-known Thai company of German origin and active in a wide range of business fields, including power plants, renewable energy, the construction of hospitals as well as transportation projects such as the Skytrain and large real estate projects. Through joint ventures, B.Grimm has interests in many companies. Everyone knows the company's logo with the famous silhouette of Wat Arun.

Company owner Harald Link attaches great importance to the work climate: "Our corporate culture reflects the common human need to care for one's employees, and I think that most owner-managed companies work that way. It is a mistake to believe that a company's only purpose is to generate profits. A company's purpose is not to generate profits but to generate values for society. Profit is a means to an end, but not a goal."

This philosophy has allowed B. Grimm to run a successful business for more than 140 years. The astonishing rise of the company began in 1878 during the reign of Thailand's reformer king Rama V, when the German pharmacist Bernhard Grimm und his Austrian partner Erwin Müller opened Bangkok's first pharmacy on Charoen Krung Road – the Siam Dispensary, which was appointed

official purveyor to the court in 1881. By the end of the 19th century the young company along with the Snidvongse family was already involved in Asia's largest infrastructure project: the construction of the 1,500-kilometre-long Rangsit Canal, a canal system that was designed to regulate the irrigation of the Chao Phraya plain. B.Grimm secured a concession for the sale of adjacent land for agricultural use and building settlements. The dispensary quickly developed into a trading post for uniforms, clothing, and various Western products, and received a telegraph concession soon afterwards.

In 1903 young pharmacist Adolf Link from Lübeck joined B. Grimm and took over the business in 1914. However, after the end of World War I, which for Thailand ended as a victorious power on

the side of the allies, the grandfather of today's CEO Harald Link and his family were deported to a camp in India, his assets were confiscated.

However, his grandfather did not resent the Thais for the expropriation, says Harald Link. To him, the whole thing was more of an accident of history. In 1920, the Link family returned already to Thailand, endowed with a good reputation and even better connections. The new company building was erected on a plot owned by Prince Bhanurangsi and its inauguration was personally overseen by King Prajadhipok and Queen Rambhai Brani.

The company also recovered quickly from the similar distortions of World War II. In 1949 Herbert Link reopened the business in Thailand, while his brother Gerhard stayed in Germany to take care of the business in Europe. In Thailand, the company represented exclusively German brands including Mercedes Benz, Siemens, Carl Zeiss, Telefunken, Merck and many others. Today, B. Grimm is a conglomerate that keeps expanding. Since 1987 Harald Link, Adolf Link's grandson, is the third generation to run the company, which has repeatedly succeeded in reinventing itself. Dr Gerhard Link, father of the current CEO, has for many years been Consul General in Hamburg, and his aunt Alma was the first foreigner ever to be awarded the title Khunying (Lady).

For many years B.Grimm has been sponsoring many social and artistic programmes such as the Goethe-Institut's Beethoven Competition or the Bangkok Symphony Orchestra. The company also supports more than 13,000 schools, and Harald Link was personally involved in introducing a dual educational system in

Thailand. The first Asian polo tournament, the FEI Asian Championships in Pattaya, is also organised by B.Grimm, inspired by Harald Link's hobby, horseback-riding, which he finds far too little time for. Mr. Link is also the president of the South-East Asian Equestrian Federation.

While Harald Link and his family hold the Thai citizenship, he believes that the company's German background continues to play an important part in its public perception. As a matter of fact, the image of German workmanship and reliability still persists in Thailand. Apart from that, B.Grimm also likes to take inspiration from Buddhism's noble teachings.

"Compassion is a word that doesn't translate well into German", says Harald Link. "It is all about empathy, also for people who have less than yourself. It is also about being happy about the success of others, the opposite of jealousy. We talk about this often in the company. Equanimity is another essential idea. How can you handle crises? There are many crises small and large here in Thailand and in the world. It is also about letting go. Letting go not in the sense of not wanting to achieve anything but letting go in such a way that you do not mistake yourself for the goal. For the Thai this proposition is easy to understand, because it is deeply anchored in Buddhism. Europeans only believe what can be scientifically proven. Asians are more advanced in that respect. They know that there is a lot we don't know. If you look at the Thai language, all important words have in one way or another to do with the heart. In German or English, many words have to do with the head."

To Harald Link, these differing approaches also explain why German-Thai cooperations work so well: "Thais and Germans make

a good team because they have completely different strengths. Germans only are at ease if they think to plan completely through, while Thais are fantastic improvisers. Thais think: If we can't solve the next problem, why should we care about the tenth problem? As a German, you think: If we don't solve the tenth problem, why even tackle the second one? If you have both ways of thinking in your company, they complement each other perfectly. Here, you often have to improvise. Germans are very principled, whereas Thais are attached to people and connections."

And connections are not something that B.Grimm lack after over 140 years of doing business in Thailand. No other company with German roots is as tightly intertwined with Thailand's history as B.Grimm.

Harald Link, der derzeitige
Vorsitzende der Firma
B.Grimm.

Harald Link, the current
chairman of B.Grimm.

ฮาราลด์ ลิงก์ ประธานบริษัท
ชวกรูทบริษัท จำกัด. กรุ๊ป

DEUTSCHE UND DIE EISENBAHN – HUA LAMPHONG

Betritt man die imposante, von Säulen flankierte Eingangshalle des Hauptbahnhofs Hua Lamphong, fühlt man sich in eine Zeit versetzt, als Züge noch ein Abenteuer und das Nonplusultra des modernen Reisens. Es riecht nach Bohnerwachs und Diesel, nach gebratenem Huhn und von den Blütengirlanden unter dem Porträt des Königs weht der Duft von Jasmin herüber. Reisende campieren in der Mitte der Halle, schlafen auf den Bänken und eine Gruppe von Mönchen in orangefarbenen Roben meditiert im speziellen Warteraum bis zur Abfahrt. Manchmal kann man beobachten, wie der grüne Teppich auf dem Nebengleis für die betuchten Gäste des luxuriösen Orientexpress ausgerollt wird. Einzig die LED-Anzeige mit dem Fahrplan wirkt modern in dem diffusen Zwielicht, das durch die verstaubten Buntglasfenster dringt.

Trinken Sie einen Kaffee auf der Galerie oder genießen Sie die Warteschlange am Schalter für Ausländer und buchen sie ein Ticket für die Schlafwagenzüge nach Chiang Mai oder in den Süden - hier und nicht im Internet, so wie unzählige Generationen von

Backpackern und Geschäftsleuten vor Ihnen. Denn schon bald, im Jahr 2021, wenn der gigantische neue Bahnhof Bang Sue im Norden Bangkoks eröffnet, wird all dies Vergangenheit sein. Das Bahnhofsgebäude wird dann Museum für Eisenbahngeschichte, und die Gleisanlagen bieten viel Platz in bester Lage für Neubauten.

Ein bisschen Nostalgie ist da erlaubt, denn seit mehr als einem Jahrhundert ist Hua Lamphong für Millionen Besucher das Tor zu Thailand, der zentrale Verkehrsknotenpunkt in Bangkok. Hier fahren die Pendlerlinien in die Vorstädte ebenso ab wie die Überlandzüge Richtung Norden, Osten und Süden. Im zentralistischen Thailand mit seiner Metropole Bangkok führen alle Schienenwege nach Hua Lamphong. Täglich verkehren hier rund 150 Züge mit über 50.000 Passagieren. Seit 2004 ist der Bahnhof über eine U-Bahn-Verbindung mit dem MRT-U-Bahn-System verbunden, in dessen Nähe sich eine gleichnamige Station befindet.

Die Geschichte der Eisenbahn und des Bangkokener Hauptbahnhofs ist auch eine Geschichte der wirtschaftlichen Beziehungen zwischen Thailand und Deutschland.

Obwohl Thailand nie kolonialisert wurde, steht Bangkok schon seit seiner Ernennung zur Hauptstadt unter dem Einfluss europäischer Architekten. Sie haben beim Bau von Regierungsgebäuden, Handelshäusern, Kirchen und Botschaften ihre Spuren hinterlassen. Während seiner zweiten Europareise im Jahr 1907 war König Chulalongkorn (Rama V.) vom Frankfurter Hauptbahnhof so beeindruckt, dass er ein ähnliches Gebäude für sein eigenes Land in Auftrag gab. Die italienischen Architekten Mario Tamagno und Annibale Rigotti, die auch zahlreiche andere Officialbauten entwarfen, haben in ihrem Entwurf Details des deutschen Bahnhofs

Der Hauptbahnhof Hua
Lamphong in Bangkok.

The central railway station
Hua Lamphong in Bangkok.

สถานีรถไฟหัวลำโพง กรุงเทพฯ

aufgenommen, von der Halbkuppelfassade über die Passagier-Galerien bis zur riesigen Uhr am vorderen Giebel der Eingangshalle.

Hua Lamphong, gelegen an der Grenze zwischen Pathum Wan und Chinatown, wurde im repräsentativen Stil der Neorenaissance erbaut. Das riesige Empfangsgebäude, das 1916 eröffnet wurde, ist mit geschnitzten Kassettendecken aus thailändischem Teakholz verziert. Die Buntglasfenster und Oberlichter erinnern an den holländischen Jugendstil, auch Elemente des frühen Art Déco sind hier zu finden, die Stahlelemente für die Dachkonstruktion wurden zum Teil in Deutschland hergestellt.

Deutscher Stahl und deutsche Lokomotiven hatten es König Chulalongkorn seit seiner ersten Europareise angetan, wo er nicht nur den deutschen Kaiser traf, sondern auch bei der Firma Krupp zu Gast war. Die „Rheinisch-Westfälische Zeitung“ berichtet 1897 von einem „ostasiatischen Monarchen mit großem Gefolge zu Besuch in der Villa Hügel und den Krupp-Werken. Seine Majestät war sehr an den Waffen, aber auch an den Lokomotiven interessiert.“

Man erzählt sich, dass der Monarch, der als großer Modernisierer des Landes verehrt wird, schon als Kind mit einer Modelleisenbahn gespielt habe, die erste deutsche Mission des Grafen Eulenburg im Jahre 1862 seinem Vater König Mongkut als Präsent mitgebracht haben soll, um ihn für die Idee zu begeistern, das Land per Schiene zu erschließen.

Nach seiner Thronübernahme beauftragte Chulalongkorn zunächst eine englische Firma, Pläne für ein Eisenbahnnetz auszuarbeiten. Mit der Öffnung Siams zum Weltmarkt hatten die europäischen Mächte großes Interesse, ihre Güter in immer entlegeneren Gegenden des Königreichs zu bringen und auf der anderen Seite

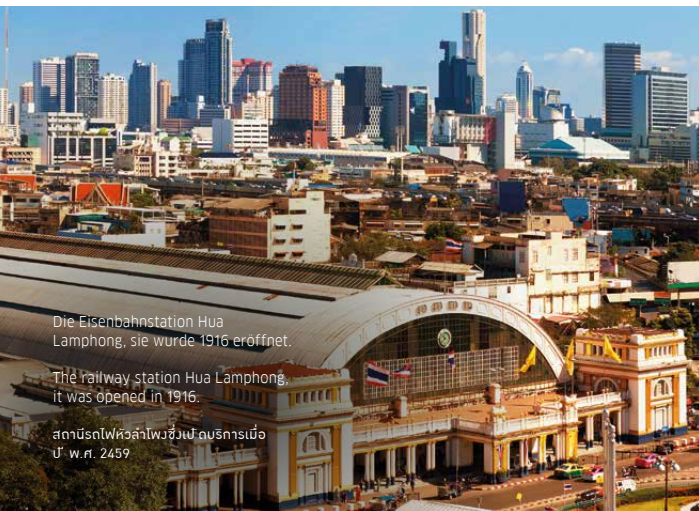
Güter wie Reis in die Hafenstadt Bangkok bringen zu lassen. 1889 traf der in den Diensten der Firma Krupp stehende Ingenieur Karl Bethge in Siam ein, dem es gelang, die Regierung davon zu überzeugen, dass die geplante Bahn von Bangkok nach Korat wesentlich günstiger gebaut werden könnte, als es das Angebot der Engländer vorsah. Die folgende Ernennung des Deutschen Bethge zum Generaldirektor der Staatsbahn war einer jener klugen Schachzüge, durch die Siam seine Unabhängigkeit gegenüber den Kolonialmächten behielt, zwischen denen es geschickt agierte.

Die Engländer hatten im Westen Indien und Burma unter ihrer Herrschaft, zudem im Süden die Halbinsel von Malakka. Im Osten waren die Franzosen mit ihrem Einflussgebiet Indochina. Die Zusammenarbeit mit den Deutschen machte Thailand zu einer neutralen Pufferzone zwischen den rivalisierenden Mächten.

Auch bei der Vergabe von Aufträgen zur Lieferung der Lokomotiven schnitten deutsche Firmen wie Henschel und Krupp durch Entscheid des Königs besonders gut ab. Weitere deutsche Fachleute für den Bahnbau sorgten für einen zügigen Ausbau des Schienennetzes, und der 1910 zu Besuch weilende Herzog Johann Albrecht konnte die Strecke Bangkok-Petchaburi zum Sommerpalast des Königs auf Rädern aus der heimischen Produktion zurücklegen. Der Bahningenieur Weiler entdeckte bei einer Inspektionsreise sogar den Strand von Hua Hin, später Thailands erstes Seebad. Er ließ durch die Eisenbahnverwaltung zwei hölzerne Badehütten errichten - Vorläufer des berühmten Eisenbahnhotels, das 1922 eröffnet wurde und heute als „Centara Grand“ betrieben wird.

Eisenbahnpionier Bethge starb im Jahr 1900 an der Cholera, doch auch seine Nachfolger blieben Deutsche. Auf britischen Druck wurde jedoch die Südbahn bereits als Schmalspurbahn ausgebaut – wie das britische Schienennetz in Malakka.

Beim Kriegseintritt Thailands 1917 wurden alle Deutschen aus dem Staatsdienst entlassen, die meisten deutsche Ingenieure verließen das Land und der Ausbau der Bahn kam vorübergehend zum Stillstand. Doch der Einfluss deutscher Firmen auf die thailändische Infrastruktur reicht bis heute. Der ursprünglich deutsche Mischkonzern B.Grimm, der als Apotheke 1878 in Bangkok gestartet war, ist zusammen mit Siemens seit Jahrzehnten am Bau von Infrastrukturprojekten wie Kraftwerken, dem Skytrain und der U-Bahn beteiligt.

Die Eisenbahnstation Hua Lamphong, sie wurde 1916 eröffnet.

The railway station Hua Lamphong, it was opened in 1916.

สถานีรถไฟหัวลำโพงซึ่งเปิดบริการเมื่อปี พ.ศ. 2459

ชาวเยอรมันกับการรถไฟไทย - สถานีรถไฟกรุงเทพ หัวลำโพง

เมื่อคุณก้าวเข้าไปในสถานีรถไฟกลาง หัวลำโพง ผ่านอาคารมุขหน้าที่เป็นทางเข้าซึ่งมีลักษณะเหมือนสระเบียร์ยาว มีเสาทำด้วยเสาเรียงรายเลียนแบบเสาวิหารกรีก-โรมันที่โอ้อาสนาม คุณรู้สึกราวกับกำลังเดินอยู่ในโลกแห่งอดีต ในยุคสมัยที่การเดินทางโดยรถไฟยังคงหมายถึงการผจญภัยและความทันสมัยที่เราพบเห็นอยู่ทุกวันนี้ ในหัวโถงโถงยาวของอุโมงค์ปะทะกลิ่นอายของอดีต กลิ่นน้ำมันดีเซล ไทโกดอย่างน่าย่ำ และกลิ่นดอกไม้สดที่คนนำพานางสาวภาพพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทย กลิ่นหอมของดอกมะลิลอยตลบอบอวล มองไปรอบๆ เห็นนักเดินทางปึกหลักร้อยๆ อยู่ท่ามกลางโถงโถง บ้านเรือนต้นนอน บ้านนึ่งพักขาบนบ้านนึ่งตัวยาว หมู่คนผู้สวมเสื้อสีเหลืองส้มกำลังนั่งสมาธิในหัวโถงพักพระภิกษุที่นั่งลงมาถึงเวลาออกเดินทาง และในบางช่วงบางยามคุณอาจเห็นพนักงานกำลังคลี่บัวบนพรมสีเขียวปูลงบนพื้นซาลาซาลาไทล์ๆ ไว้คอยต้อนรับลูกค้าผู้ขึ้นกับขบวนรถไฟสำราญเอเธนส์ เอ็กซ์เพรสอันแสนหรูหรา

ในขณะที่ สิ่งเดียวในสถานที่นี้ที่ดูทันสมัยที่สุดก็คือจอภาพแอลอีดีขนาดใหญ่แสดง ตารางเวลาเดินรถไฟ ในยามโพลีเพลย์เมื่อลำแสงแดดส่องทะลุหน้าต่างบานบนอาคารกระจกสีของหัวลำโพง คลื่นลมกลบ แล้วตกลงมากระทบหน้าจอ

ถึงตอนนี้ ขอแนะนำให้คุณเข้าไปนั่งรับกาแฟในเกสเลอร์ หรือไม่กี่เพลาเพลินกับการต่อคิวหน้าชอยชวยแก้ว สำหรับชาวต่างชาติโดยเฉพาะ แล้วจ้องทีวีรถไฟดูอันไปเยี่ยมชมใหม่หรือลงใต้ก็ได้ – แต่ขอให้ซื้อตั๋วนี้ อย่าซื้อตั๋วระบบออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ต – ทำตัวให้เหมือนกับพวกนักเดินทางแบบเป๊ะๆ พ่อค้านักธุรกิจรุ่นก่อนๆ เพราะอีกไม่นาน เมื่อสถานีรถไฟบางซื่อ สถานีกลางแห่งใหม่ที่ถึงอยู่ทางทิศเหนือของกรุงเทพมหานคร เริ่มเปิดบริการในปีพ.ศ. 2564 (ค.ศ. 2021) ภาพและบรรยากาศเหล่านี้จะกลายเป็นอดีต อาคารสถานีรถไฟฯชั้นบนบางกอกไปเป็นพิพิธภัณฑ์รถไฟไทย และศูนย์การเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์

การรถไฟ พร้อมพื้นที่โถงชานชาลาอีกเหลือเฟือ สำหรับรองรับโครงการก่อสร้างอาคารใหม่ในอนาคต ถ้าคุณรู้สึกใจหายก็ไม่ผิดอะไร เพราะว่าหนึ่งศตวรรษแล้วที่หัวลำโพงเป็นต้นกำเนิดไปสู่ประเทศไทย ให้กับผู้มาเยือนจำนวนนับล้าน เป็นทั้งสถานีรถไฟหลักของประเทศไทย ศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งในกรุงเทพฯ สถานีต้นทางที่ให้บริการเดินรถเส้นทางประจำเข้าออกชานเมือง รถไฟขบวนสายเหนือ สายตะวันออก และสายใต้ ในภาคกลางของประเทศไทยเส้นทางลัดผ่านทุ่งสุพรรณบุรี กรุงเทพฯ ที่มีรถไฟให้บริการราว 150 ขบวน ในแต่ละวันรองรับผู้โดยสารกว่า 50,000 คน และตั้งแต่ปีพ.ศ. 2547 (ค.ศ. 2004) เป็นต้นมา สถานีรถไฟกรุงเทพ มีการเดินใต้ดินเชื่อมไปยังรถไฟฟ้าใต้ดินของรถไฟฟ้ามหานคร (MRT) ซึ่งมีสถานีชื่อเดียวกันและอยู่ใกล้กัน

ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของการรถไฟและสถานีรถไฟหลักของกรุงเทพฯ แห่งนี้ ก็เปรียบได้กับประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับเยอรมนี แม้ประเทศไทยไม่เคยตกเป็นอาณานิคมของชาติใด แต่กรุงเทพฯ ก็รับ อิทธิพลของสถาปนิกและวิศวกรชาวยุโรปเข้ามาตั้งแต่ครั้งสถาปนาเมืองหลวง ซึ่งปรากฏในรูปของสถาปัตยกรรมอาคาร ที่ทำการต่างๆ ขวัญ หันร้าน โสภณ และสถานทูต

ในปีพ.ศ. 2450 (ค.ศ. 1907) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เสด็จประพาสยุโรปเป็นครั้งที่สอง พระองค์ทรงพอพระราชหฤทัยในสถานีรถไฟลาเวนแพรกเฟิร์ตของเยอรมนี จึงโปรดเกล้าฯ ให้มีการสร้างสถานีรถไฟในแบบที่คล้ายกันขึ้นบนแผ่นดินสยาม โดยขอสถาปนิกชาวอิตาลีชื่อ มาริโอ ตามาญโญ (Mario Tamagno) กับ อันนิบาเล ริกอตตี (Annibale Rigotti) ข้าราชการในราชสำนักสยามผู้ออกแบบตึกที่ทำการของราชการหลายต่อหลายแห่งด้วยกัน ได้รวบรวมรายละเอียดของสถานีรถไฟเยอรมันเพื่อนำมาใช้ในการออกแบบอาคาร ไม่ว่าจะเป็นอาคารทรงโดม อาคารมุขหน้ากันหอนชั้นครึ่งรองรับผู้โดยสาร ไปจนถึงนาฬิกาขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่บนรั้วหน้าบันทรงแบบวงกลมเหนือโถงทางเข้า

หัวลำโพงตั้งอยู่ในเขตปทุมวันบนถนนดินสอติดกับเยาวราช ตัวสถาปัตยกรรมเลียนแบบสไตล์นีโอ-เรอเนซองส์ อาคารรับรองผู้โดยสารเป็นอาคารสูงใหญ่เปิดทำการครั้งแรกในปีพ.ศ. 2459 (ค.ศ. 1916) เพื่อดูแลการเดินรถด้วยล้อดลสายและสลักที่ทำการไม้สักไทย รื้อหน้าบันทรงแบบวงกลมกรุด้วย

แผ่นกระเบื้องสีโพลีโอสให้แสงสว่างสอดส่องเข้ามา ชวนให้นึกถึงศิลปะอาร์ตเดโคของแวร์เนอร์แลนด์ และองค์ประกอบตกแต่งบางส่วนก็มีกลิ่นอายของศิลปะอาร์ตเดโคยุคต้น ส่วนโครงเหล็กที่ใช้ในการก่อสร้างหลังคาชั้น ส่วนหนึ่งเป็นเหล็กที่ผลิตขึ้นและนำเข้ามาจากเยอรมนี

เหล็กกล้าเยอรมันและรถจักรเยอรมันเป็นสองสิ่งที่มีความสนพระราชมหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มาตั้งแต่เสด็จประพาสยุโรปครั้งแรก โดยในครั้งนั้นพระองค์ท่านไม่เพียง เช่าเข้า และนิพนธ์ราชปฏิสันถารกับสมเด็จพระจักรพรรดิแห่งเยอรมนี แต่ยังทรงเป็นอาคันตุกะของบริษัทกรุปป์ (Krupp) ด้วย ตามที่หนังสือพิมพ์ รีนิช-เวสท์เฟลลิสเชอ ไซตุง (Rheinisch-Westfälische Zeitung) ได้รายงานไว้เมื่อปีพ.ศ. 2440 (ค.ศ. 1897) ว่า “พระมหากษัตริย์แห่งเอเชียตะวันออกพร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์เสด็จ เยือน

วิลล่า ฮ็อยเก และโรงงานของบริษัทกรุปป์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสนพระราชหฤทัยในอาวุธยุทโธปกรณ์เป็นอย่างมาก แต่ก็ทรงสนพระราชหฤทัยในรถจักรเช่นกัน”

เมื่อครั้งเล่าว่า พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์ผู้ทรงปรีชาญาณให้เสด็จทักทวนำกันสนับนัยได้รับการยกย่องว่าเป็นนักปฏิรูดยุ้ยยิ่งใหญ่ เมื่อครั้งยังทรงพระเยาว์นั้นทรงโปรดปรานเล่นรถไฟจำลองซึ่งคณะทูตเยอรมันคณะแรกที่นำโดยจักรกฤตพิเศษ ท่านกราฟ ฟรีดริช ชูออยเลินบวร์ก (Graf Friedrich zu Eulenburg) นำมาทูลเกล้าฯ ถวายเป็นบรรณาการแก่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในปี พ.ศ. 2405 (ค.ศ. 1862) - นับว่าเพื่อจะให้เป็นเครื่องดลพระราชหฤทัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ทรงมีพระราชดำริสถาปนากิจการรถไฟขึ้นในราชอาณาจักรสยาม

หลังจาก พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นครองราชย์ พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ บริษัทของชาวอังกฤษดำเนินการสำรวจเส้นทางเพื่อสร้างการรถไฟ การที่สยามตัดสินใจเปิดประเทศขึ้น มหาอำนาจยุโรปมีความสนใจอย่างมาก ด้วยต้องการขนส่งสินค้าของพวกเขา ไปยังพื้นที่ที่ห่างไกลของอาณาจักรสยาม และในทางกลับกันก็ทำการขนส่งสินค้า เช่น ข้าว ไปยังท่าเรือกรุงเทพฯ

ปี พ.ศ. 2432 (ค.ศ. 1889) คาร์ล เบกเก วิศวกรของบริษัทกรุปป์ (Krupp) เดินทางมาถึง

สยาม เขาสามารถโน้มน้าวรัฐบาลได้ว่าเส้นการรถไฟจากกรุงเทพฯ ไปโคราช สามารถสร้างได้ในราคาถูกกว่าของอังกฤษ การที่สยามแต่งตั้ง เพกเท วิศวกรชาวเยอรมันเป็นเจ้ากรมรถไฟคนแรก

ถือเป็นหนึ่งในยุควิธีอันชาญฉลาดของสยาม ในการรักษาประเทศให้รอดพ้นจากการตกเป็น เมื่องขึ้น ของ ประเทศเจ้าอาณานิคม ในยุคนั้น อังกฤษเข้าปกครองอินเดียและพม่าซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตก ของสยาม รวมทั้งคาบสมุทรมลายูซึ่งอยู่ทางทิศใต้

ในขณะที่ฝรั่งเศสมีอิทธิพลเหนือภูมิภาคอินโดจีนทางทิศตะวันออกของสยาม ความร่วมมือกับเยอรมนีส่งผลให้สยามมีบทบาทเป็นเขตกันชนระหว่างสองคู่แข่งประเทศมหาอำนาจ

บริษัทเฮนเซล (Henschel) และ บริษัทครุ๊ป (Krupp) ก็ประสบความสำเร็จในสยามด้วยดีเช่นกัน เมื่อ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตัดสินพระทัยให้สองบริษัทเยอรมันประกอบสร้างและซ่อมบำรุงรถจักรให้กรมรถไฟ

นอกจากนี้ ยังมีชาวเยอรมันอีกหลายคนที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการรถไฟ ได้เข้ามาร่วมพัฒนาขยายเส้นการรถไฟสู่ภาคอื่นอย่างรวดเร็ว

จนในปีพ.ศ. 2453 (ค.ศ.1910) ล้อรถไฟที่เป็นประติมากรรมจากเยอรมนีก็ได้นำท่าน แฮร์ซอก โยฮันน์ อัลเบรคท์ (Herzog Johann Albrecht) เดินทางท่องเที่ยวโดยรถไฟบนเส้นทาง กรุงเทพฯ-เพชรบุรี ไปเยือนพระราชวังพระราชราชนิเวศน์ อันเป็นที่ประทับสำหรับเสด็จแปรพระราชฐานในฤดูร้อนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

และในระหว่างที่ นายไวเลอร์ (Weiler) วิศวกรรถไฟชาวเยอรมันเดินทางไปตรวจสอบการเดินรถไฟ เขาก็ได้ค้นพบชายหาดหัวหินที่แสนสวยงามซึ่งต่อมาได้รับความนิยมจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ริมทะเลแห่งแรกของไทย เขาขออนุญาตฝ่ายบริหารการรถไฟสร้างกระท่อมไม้เล็ก ๆ สวมหลังที่ชายหาดหัวหิน - ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการก่อกำเนิดให้กับกิจการโรงแรมรถไฟที่มีชื่อเสียงในอดีตที่เปิดตัวในปีพ.ศ. 2465 (ค.ศ. 1922) ก่อนที่จะพัฒนามาเป็นโรงแรมหรูหราราว เขื่อนท่าแร่ถนนตัดบิซอร์สออร์ก แอนด์วิลล่าหัวหิน ในปัจจุบัน

เพกเท ผู้บุกเบิกการรถไฟเส้นชีวิตมาจากโรโคฮัวต์ในปีพ.ศ. 2443 (ค.ศ. 1900) แต่ผู้สืบทอดตำแหน่งของเขายังคงเป็นชาวเยอรมัน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากแรงกดดันของอังกฤษ

สยามต้องจำยอมสร้างการรถไฟสายใต้ด้วยสารรถไฟรางแบบขนาดหนึ่งเมตร - เหมือนการรถไฟ ของอังกฤษในคาบสมุทรมลายู

เมื่อสยามประกาศเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่หนึ่งในปีพ. ศ. 2460 (ค.ศ. 1917) ชาวเยอรมันทุกคนที่รับราชการในสยามถูกปลดระวาง วิศวกรชาวเยอรมันส่วนใหญ่เดินทางออกนอกประเทศ การขยายตัวของกรรถไฟหยุดชะงัก อย่างไรก็ดีตาม บริษัท เยอรมันยังคงมีบทบาทต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของไทยเรื่อยมาจนถึงทุกวันนี้

กลุ่มบริษัท บี.กริม (B.Grimm) บริษัทสัญชาติเยอรมัน ที่เติบโตขึ้นจากธุรกิจร้านขายยาแห่งแรกในกรุงเทพฯ ในปีพ. ศ. 2421 (ค.ศ. 1878) เป็นพันธมิตรกับบริษัทซิเมนส์ (Siemens) มานานหลายทศวรรษ โดยร่วมมือกันก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานของไทยหลากหลายโครงการ เช่น โรงไฟฟ้า ไฟฟ้า และรถไฟใต้ดิน

GERMANS AND THE RAIL – HUA LAMPHONG

When you enter the impressive, columned entrance hall of Hua Lamphong main station, you feel taken back to a time when trains were still an adventure and the ultimate means of transportation of modern travel. It smells of floor wax, diesel and grilled chicken, and the scent of jasmine wafts across the hall from the flower garlands that are suspended below the portrait of the King. Travellers set up their camp in the middle of the hall, they sleep on the benches, and a group of orange-robed monks spends the time until departure meditating in a dedicated waiting room. Sometimes you can watch the green carpet being rolled out on the side track for the well-heeled guests of the luxurious Orient Express. Only the LED display that shows the arrivals and departures seems modern in the diffuse twilight that pierces through the dusty stained glass windows.

Have a coffee on the gallery or join the queue in front of the counter for foreigners and buy a ticket for the night train to Chiang Mai or to the South – right here and not online, just like

countless generations of backpackers and businessmen before you. Soon, this will all be over, when the gigantic new Bang Sue central station in the North of Bangkok will open in 2021. The train station will then be used as a museum of rail history, and the track system offers a lot of space for real estate development.

It is okay to feel nostalgic, because Hua Lamphong has been the gateway to Thailand, the central traffic hub in Bangkok for millions of visitors for more than a century. This is where the commuter lines to the suburbs as well as the long-distance trains to the North, East and South depart. In a centralised country like Thailand with its metropolis Bangkok all railroads lead to Hua Lamphong. Every day, roughly 150 trains transport over 50,000 passengers. Since 2004, the train station is connected to the MRT subway system and has a nearby subway stop of the same name.

The history of the railway and Bangkok's main station is also a story of the historic ties between Thailand and Germany.

Although Thailand was never colonised, Bangkok has been influenced by European architects since it was first appointed capital. They left their marks in the construction of government and commercial buildings, churches and embassies. During his second trip to Europe in 1907, King Chulalongkorn (Rama V) was so impressed by the Frankfurt main station that he commissioned a similar building for his own country. The Italian architects Mario Tamagno and Annibale Rigotti, who also designed several other official buildings, echoed in their design certain details of the German train station – from the half dome façade to the passenger galleries to the giant clock in the entrance hall's front gable.

Hua Lamphong at the border between Pathum Wan and Chinatown was built in the representative style of neo-renaissance. The huge reception building, which was opened in 1916, is decorated with carved coffered ceilings in Thai teak. The stained glass windows and skylights evoke Dutch Art Déco, but you also find elements of early Art Déco, and parts of the steel elements of the roof construction were made in Germany.

King Chulalongkorn had in fact been a fan of German steel and railroad engines since his first tour of Europe, during which he not only met the German emperor, but also visited the Krupp company. In 1897 the newspaper “Rheinisch-Westfälische Zeitung” mentioned an “East Asian monarch with large suite visiting the Hängel Villa and the Krupp factory. His majesty took great interest in the weapons, but also in the railroad engines.”

Rumour has it that the monarch, who is worshipped as the country’s great moderniser, had, as a child, played with a model train that was said to be a gift from Count Eulenburg to his father, King Mongkut, during the first German mission in 1862 – with the intention to pique his interest in building a railroad in Siam.

After his accession to the throne, Chulalongkorn first asked an English company to draft plans for a railroad system. When Siam opened its economy to the world market, the European powers had great interest in transporting their goods to ever more remote regions of the Kingdom, and in having goods such as rice shipped to the seaport of Bangkok. In 1889 the young engineer Karl Bethge, who worked for Krupp, arrived in Siam, and managed to convince the government that the planned rail from Bangkok to Korat could be built for substantially less money than the British asked for. The

subsequent appointment of the German engineer Bethge as General Director of the state rail was one of the smart moves that allowed Siam to maintain its independence from the colonial powers, between which it manoeuvred cleverly.

The British were controlling India and Burma in the West, and the Malacca peninsula in the South. In the East, the French ruled over Indochina. The cooperation with the Germans made Thailand a neutral buffer zone between the competing powers.

German companies such as Henschel and Krupp also scored many contracts for the supply of locomotives, thanks to decrees of the King. German railway experts oversaw the swift extension of the railway system, and when Duke Johann Albrecht came to visit in 1910, he travelled from Bangkok to the King’s summer palace in Petchaburi on wheels made in Germany. While inspecting the area, the German rail engineer Weiler even discovered Huan Hin beach, which would later become Thailand’s first seaside resort. He had the railway administration build two wooden bathing huts – the forerunners of the famed railway hotel, which opened in 1922 and still exists today as Centara Grand.

Railway pioneer Bethge died in 1900 from cholera, but was succeeded again by German engineers. Giving in to British pressure, however, the Southern line was extended as a narrow-gauge railway – mirroring the British rail system in Malacca.

When Thailand entered the war in 1917, all Germans were dismissed from the civil service, and most German engineers left the country. The extension of the railroad was temporarily halted. However, the influence of German companies on Thailand’s infrastructure persists to this day. The mixed company of German origin

B.Grimm, which first started out in 1878 as a pharmacy in Bangkok, has, along with Siemens, been involved in infrastructure projects such as the construction of power plants, the skytrain and the subway system for decades.

Innenhalle des Hauptbahnhof
Hua Lamphong.

Inside Hua Lamphong
central train station.

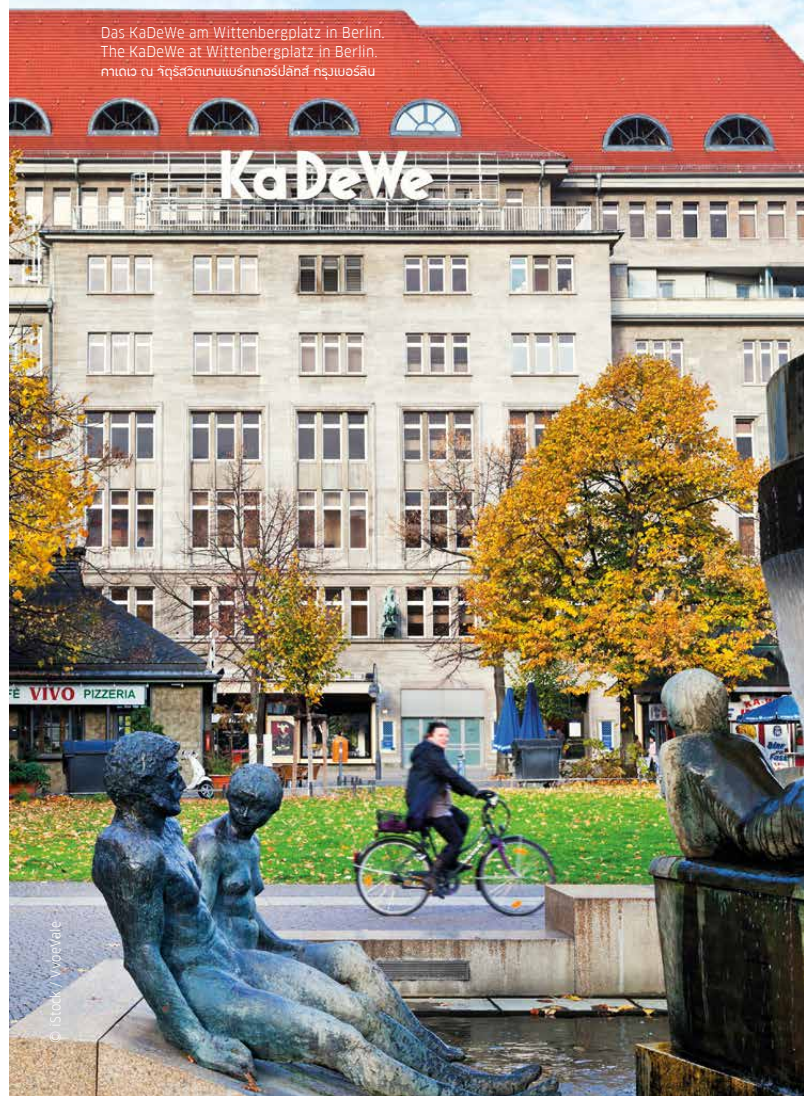
ด้านโถงสถานีรถไฟหัวลำโพง

DAS KAUFHAUS DES WESTENS – KaDeWe

Als Adolf Jandorf 1905 mit den Planungen für ein neues Kaufhaus am Wittenbergplatz begann, besaß er über Berlin verteilt bereits sechs Warenhäuser für den einfachen Bedarf, doch sein siebtes sollte Geschichte schreiben. Diesmal sollte ein repräsentativer Konsumtempel entstehen, der sich mit den größten Häusern seiner Zeit vergleichen und mit einem Weltklasse-Angebot die Wünsche der Wilhelminischen Elite erfüllen sollte, strategisch gelegen zwischen den damals noch selbstständigen Städten Charlottenburg und Schöneberg unweit des Tiergartens. Hier, vermutete Jandorf zu Recht, werde sich mit Anschluss an die U-Bahn in den nächsten Jahrzehnten die bürgerliche Elite ansiedeln. Die Orte wurden unter dem Begriff „Neuer Westen“ zusammengefasst, eingemeindet und namensgebend für das neue Luxus-Kaufhaus: Kaufhaus des Westens – kurz KaDeWe.

Am 27. März 1907 fand die Eröffnung des Kaufhaus des Westens statt, doch die erhoffte Aufwertung durch den Besuch eines hohen Mitglieds der kaiserlichen Familie, wie wenig später

etwa beim Kaufhaus Wertheim am Leipziger Platz durch Wilhelm II. persönlich - ließ auf sich warten. Dafür machte im August 1907 ein zweitägiger Aufenthalt des siamesischen Königs Rama V. und seines Gefolges im KaDeWe den erwünschten Eindruck auf Adel und Bürgertum. Der Shopping-Trip des Königs dominierte die Schlagzeilen und verlieh dem KaDeWe jene höheren Weihen, die noch fehlten, um das KaDeWe zum ersten Haus am Platz zu machen. Der König dinierte im Fürstenzimmer und gab 250.000 Mark bei seinem Besuch aus. Rama V. verlieh Jandorf anschließend den Weißen Elefantenorden.

Der thailändische Monarch, der Deutschland und Europa bereits 1887 zum ersten Mal bereist hatte, galt als Freund Kaiser Wilhelms II. und Thailand, damals noch Siam, als wichtiger Wirtschaftspartner in Asien, das ansonsten die Kolonialmächte England und Frankreich unter sich aufgeteilt hatten. Vom Image her war der siamesische König ein Verbündeter, der sowohl die deutsche Wirtschaft unterstützte, als auch dem deutschen Bedürfnis nach Einfluss in der Welt jenseits von Europa entgegenkam. Tatsächlich waren deutsche Unternehmen in Thailand sowohl am Ausbau der Infrastruktur ebenso beteiligt wie am Aufbau des Postwesens oder des Telegrafennetzes. König Rama V. (Chulalongkorn) war bei der deutschen Bevölkerung so beliebt, das der Berliner Operettenkönig Paul Lincke, der es wie kein anderer verstand, die Stimmung des wilhelminischen Bürgertums in Marschmusik zu verpacken, ihm ein Musikstück widmete: Die siamesische Wachtparade, auch heute noch beliebt bei Neujahrskonzerten von Blasmusikkapellen.

Das KaDeWe übertraf schon bei der Eröffnung alle Erwartungen und bot eine Vielzahl von Produkten, die selten und für die

deutsche Kundschaft oft auch unbekannt waren. Neben einem Modesortiment, das direkt von den Laufstegen in Paris stammte, war die auch heute noch berühmte „Feinschmecker-Etage“, die mit exotischen Früchten aus der Südsee aufwartete, ein besonderer Anziehungspunkt. Außerdem zeichnete sich das Warenhaus durch besondere Serviceleistungen aus, etwa ein Rohrpostsystem, eine Leihbibliothek und fast zwei Dutzend Personenaufzüge. Die Architektur beeindruckte mit prächtigen Fensterfassaden, lichtdurchfluteten Verkaufshallen und holzgetäfelten Erfrischungsräumen. Schnell entwickelten sich der Tauentzien und der anschließende Kurfürstendamm zum beliebtesten Boulevard der Stadt.

Der Hertie-Konzern, der das KaDeWe in den Zwanzigerjahren übernahm, wurde 1933 durch das NS-Regime enteignet. Im Zweiten Weltkrieg stürzte ein amerikanisches Flugzeug ins Dach des Hauses und löste einen Großbrand aus. Der Wiederaufbau zog sich über fast anderthalb Jahrzehnte hin. Erst 1956 war die vollständige Rekonstruktion aller sieben Etagen abgeschlossen.

In den Sechzigerjahren verlor das KaDeWe durch den Bau der Berliner Mauer einen erheblichen Teil seiner Stammkundschaft. Dennoch fand es allmählich zu alter Größe zurück und etablierte sich als eine der bekanntesten Sehenswürdigkeiten West-Berlins. Direkt nach dem Mauerfall strömten an manchem Tag 200.000 Personen in das Warenhaus – das stärkste Besucheraufkommen in der Geschichte. Heute ist das KaDeWe ein internationaler Department Store, der auf mehr als 60.000 Quadratmetern internationale Designer und Marken anbietet. Seit 2016 wird das Interieur unter der Aufsicht des Architekten Rem Koolhaas neu strukturiert. Es erhält dabei eine Unterteilung in Quadranten, für deren Ausstattung

renommierte Designer verantwortlich zeichnen. Das KaDeWe macht heute 40 Prozent seines Umsatzes mit Touristen, vorzugsweise mit solchen, die auch gern mal etwas mehr ausgeben.

Luxus und Tourismus sind die beiden globalen Trends, an die auch der neue Besitzer glaubt. 51 Prozent der KaDeWe-Group, zu der auch das Hamburger Alsterhaus und das Münchner Oberpollinger gehören, sind heute im Besitz der Thailändischen Central Group, einem Konzern, der einer der reichsten Familien Thailands gehört. Central betreibt einige der größten Shopping-Malls der Welt, mehrere davon in Bangkok. Das jüngste Firmenflaggschiff, das Central Embassy, in Bangkoks zentralem Geschäftsviertel Chidlom steht auf dem Gelände der ehemaligen britischen Botschaft und beherbergt in einem futuristischen Bau neben dem eigentlichen Kaufhaus mit allen gängigen Luxusmarken ein Hotel, Kinos, Restaurants und einen Aufenthaltsbereich, in dem man die ausliegenden Coffeetable-Bücher studieren kann. Central-Geschäftsführer Tos Chirathivat will sich in den nächsten Jahren verstärkt den europäischen Nobelkaufhäusern widmen, und wer die asiatischen Häuser kennt, ahnt, was das für das KaDeWe bedeutet: Einkaufen als Ereignis und Event für eine hochklassige Kundschaft. Aber das war beim KaDeWe ja eigentlich schon immer so.

Khun Yuwadee, wussten Sie, dass das KaDeWe eine sehr lange Verbindung zu Thailand hat?

Ja, die Verbindung besteht seit 1907, als König Rama V das KaDeWe auf einer Europareise besucht hat. Der König war mehrfach in Europa. Ihn verband eine freundschaftliche Beziehung zu Deutschlands Kaiser Wilhelm II. und er hat sogar Bauten in Deutschland errichten lassen, z.B. einen Pavillon in Bad Homburg. Thailand und Deutschland haben eine lange, gute Beziehung.

Spielt die Geschichte eine Rolle bei Ihrem Interesse an europäischen Luxuskaufhäusern, oder ist das nur ein Zufall?

Unser Unternehmen hat eine lange Geschichte und wir haben als Einzelhändler angefangen. Unser Ziel ist es, immer das beste Warenhaus vor Ort zu haben, und die Gelegenheit ergab sich. Das KaDeWe ist Deutschlands berühmtestes Warenhaus und deshalb investieren wir: Wir möchten das ganzheitliche Einkaufserlebnis noch angenehmer und attraktiver machen.

Glauben Sie, dass die Thailänder oder Asiaten generell ein anderes Verhältnis zu Shopping und zum Luxus haben als Europäer. Können sie das mehr genießen?

Die Deutschen kaufen gern praktische Dinge, aber das Kaufverhalten ändert sich. Die Leute geben mehr Geld aus für Mode, Unterhaltung oder gutes Essen. Thailänder lieben Luxusmarken generell. Das KaDeWe war nie bekannt für Luxusmarken, das Zentrum des KaDeWes war immer die berühmte Lebensmitteletage.

Wir haben dazu die Luxusmarken hereingebracht und das wird sehr gut angenommen. Auch wenn die Deutschen oft etwas traditionell sind, so kommen sie nun doch bei den Luxus-Brands auf den Geschmack. Wir versuchen, deutsche Label und internationale Marken gut zu kombinieren. Wir wollen sowohl etwas für Touristen als auch für die Deutschen bieten. Luxus hat immer noch ein großes Wachstumspotential. Wir wollen das KaDeWe einfach noch moderner und zeitgemäßer machen, wir wollen das beste Warenhaus mit einer umfangreichen und einzigartigen Auswahl sein.

Gibt es etwas speziell Thailändisches im KaDeWe?

Wir bieten eine Auswahl an thailändischen Food-Produkten an und es gibt auch ein Restaurant, das Papaya, wo wir authentische Thai-Küche anbieten.

Hier in Bangkok haben Sie sehr durchgestylte Malls. Wie werden Sie den Look des KaDeWe's verändern?

Der laufende Umbau durch den engagierten Star-Architekten Rem Koolhaas bringt im Zusammenspiel mit der Entwicklung des Retail's die Größe und Geschichte des Warenhauses ins Gleichgewicht und macht das KaDeWe zur führenden Design-Ikone der Department Stores.

Interessieren Sie sich persönlich für Design?

Ja, ich habe zwar Geisteswissenschaften studiert, aber Design war immer meine Leidenschaft. Ich habe mich sehr viel um unsere Store-Designs überall in Thailand gekümmert.

Was muss ein Kaufhaus heute bieten, um sich von anderen zu unterscheiden?

Das traditionelle Warenhaus-Konzept ist durch die Konkurrenz durch den Online-Handel unter Druck geraten. Uns geht es darum, beides im Zusammenspiel zu verbinden, damit beide profitieren. Wir wollen unseren Kunden durch mehrere Kanäle ein 360° Einkaufserlebnis bieten und von daher gehen wir das Omni-Channel-Retail-Konzept an. Der Schlüssel zum Erfolg ist gutes Marketing und vor allen Dingen der Service. Guter Service ist das wichtigste für die Kundenbindung und wir befinden uns stets in engem Kontakt zu unseren Kunden. Das Kaufhaus-Geschäft entwickelt sich ununterbrochen weiter. Meine Familie und ich agieren mit großer Leidenschaft in diesem Business – und das seit über 70 Jahren. Wenn man den Job nicht liebt, macht man ihn nicht gut. Wir hören nie auf, uns zu verbessern und neue Ideen und Innovationen, neue Konzepte und Technologien einzubringen, um unsere Kunden und ihre sich stets im Wandel befindenden Bedürfnisse zu erfüllen. Wir haben den Ehrgeiz, uns immer weiterzuentwickeln. Darauf sind wir sehr stolz. Und wir möchten auch der Gesellschaft etwas zurückgeben.

Mir ist aufgefallen, dass Sie sehr viele Special Events für Ihre Kunden haben.

Es geht um ein ganzheitliches und erfahrbares Lifestyle-Erlebnis. Hier in Thailand versuchen wir, alles anzubieten, was den Einkauf ergänzen kann, von der chemischen Reinigung und dem Schneider, bis hin zu Speisen und Workshops. Wir möchten, dass der Kunde solange wie möglich bei uns bleibt. Die Menschen können sich hier mit Freunden

oder mit der Familie treffen - wir versuchen, alles für die Kunden in unseren Kaufhäusern anzubieten.

Sozusagen das Kaufhaus als Lifestyle-Konzept...

Ja, das ist genau die Richtung, in die es geht. Gleichzeitig können die Kunden über diverse Kanäle direkt mit uns kommunizieren, chatten oder mit dem Concierge telefonieren. Wir stellen den Kunden auch eine Auswahl zusammen, die dann geliefert wird oder die sie dann abholen können. Wir sind für unsere Kunden über mehrere Kanäle erreichbar, wie z.B. im Store, online, telefonisch oder durch Instant-Messaging-Apps, um genau auf ihren individuellen Lifestyle einzugehen.

Gibt es einen Unterschied, zwischen dem, was die Kunden in Thailand oder in Deutschland wollen?

Eine Gemeinsamkeit ist: Deutsche und Thais sind sehr preisbewusst. Natürlich gibt es immer Leute, die Geld lieber für Reisen oder etwas anderes ausgeben.

Haben Sie eine Verbindung zur deutschen Kultur?

Deutsche sind ein bisschen streng, sie arbeiten hart und sind sehr effizient. Die Thailänder sind mehr easy going, und ich habe das Gefühl, die Deutschen verreisen mehr. Vielleicht brauchen sie mehr Zeit, um sich zu entspannen. Thailänder werden gern verwöhnt, sie lieben es, wenn man sie persönlich begrüßt und sich intensiv um sie kümmert.

Sie haben sicher einen engen Zeitplan. Sehen sie auch etwas anderes als Ihre Kaufhäuser, wenn sie nach Deutschland fahren?

Ich mag die Landschaft, aber ich habe tatsächlich meist nicht viel Zeit.

Europa hat viel zu bieten, es gibt viele Parks und Museen, das haben wir hier weniger. In Thailand versuchen wir, die Kultur auch in Shopping Malls abzubilden.

Wie nutzen Sie Kultur für Ihre Kaufhäuser?

Wir veranstalten z.B. Buch-Launches, Ausstellungen oder Events mit Designern. Außerdem versuchen wir thailändische Kunst zu fördern. Wir haben jedes Jahr auch eine große Flower Show, das ist eigentlich der schönste Event.

Im Central Embassy gibt es einen großen Bereich, wo man in Coffetables-Büchern und Zeitschriften lesen kann. Wir nennen es das Open House und wir haben dort häufig Autoren zu Gast. Auch Kinderbücher sind ein großer Bereich. Es geht vor allem darum, dass wir unseren Kunden die Möglichkeit zum Lernen und zum Genießen bieten, während sie bei uns sind. Ihnen die Chance zu bieten, etwas neues zu erfahren und mit neuen Kulturbereichen in Berührung zu kommen.

Was sagt Ihnen das Goethe-Institut? Wissen Sie etwas über seine Arbeit?

Das Goethe Institut befinde sich tatsächlich in meiner Nachbarschaft. Ich sehe jeden Tag viele Thailänder, die dort zu den Sprachkursen gehen, und ich weiß, es gibt dort ein Restaurant, einen Pool und Ausstellungen. Zwar habe ich es selbst noch nicht geschafft hinzugehen, aber ich weiß, diese Form von Kultur-Arbeit ist sehr wichtig für die deutsch-thailändischen Beziehungen.

KaDeWe (คาเดเว) - ห้างสรรพสินค้าแห่งตะวันตก

ในปีค.ศ. 1905 ตอนที่ ออดอล์ฟ ยันดอร์ฟ (Adolf Jandorf) เริ่มวางแผนตั้งห้างสรรพสินค้าแห่งใหม่ ที่จัตุรัสวittenเบิร์กพลาตซ์ (Wittenbergplatz) เขามีห้ขายสินค้าอยู่แล้วทุกแห่งทั่วกรุงเบอร์ลิน สำหรับสนองความต้องการแบบเรียบง่ายของลูกค้า แต่ห้างที่เจ็ดนี้ต้องเป็นห้างที่ถูกบันทึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ คราวนี้นับว่าเป็นการสร้างวิหารแห่งการบริโภคที่อุดมสมบูรณ์ โดดเด่น ไม่แพ้อาคารยักษ์ใหญ่ทั้งหลายในเวลานั้น พร้อมพร้อมด้วยสรรพสินค้าชื่อดังระดับโลก ที่ำเติมเต็มความปรารถนาของชนชั้นสูงในสมัยสมเด็จพระจักรพรรดิวิลเฮล์มที่ 2 แห่งเยอรมนี บนทำเลทองที่ดีอยู่ระหว่างสองเมืองอิสระในยุคนั้นคือ ชาร์ลอตเทนบวร์ก (Charlottenburg) กับ เซินแอมแบร์ก (Schöneberg) ยันดอร์ฟภาคการปฏิวัติแล้ว ในอีกไม่กี่ทศวรรษข้างหน้า ที่นี่ยังมีเส้นทางเชื่อมต่อรถไฟใต้ดิน และรางรถรางพลเมืองในสมัยนั้นสูงให้ย้ายเข้ามาถึงถิ่นฐาน ทำเลระหว่างสองเมืองที่ผนวกกันเป็นเขตหนึ่งนี้เคยถูกเรียกขานสั้น ๆ ว่า “เขตตะวันตกใหม่” (นอยเอร์ เวสเทิน - Neuer Westen) ห้างหรูแห่งใหม่ของยันดอร์ฟจึงได้รับการตั้งชื่อว่า ห้างสรรพสินค้าแห่งตะวันตก ชื่อย่อ “คาเดเว” (คำเต็ม: คาล์ เดส เวสเทินส์ Kaufhaus des Westens - KaDeWe) -

วันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2450 (ค.ศ. 1907) เป็นวันที่พิธีเปิดตัว KaDeWe - ห้างสรรพสินค้าแห่งตะวันตก ด้วยความคาดหวังอันเลอเลิศว่าการเสด็จมาเยือนของเหล่าพระบรมวงศานุวงศ์ในจักรพรรดิวิลเฮล์มที่ 2 จะสร้างความนิยมให้กับห้าง - ไม่ต่างจากห้างสรรพสินค้าแวร์ทไฮม์ (Wertheim) ที่จัตุรัสไลป์ซิกเกอร์พลาตซ์ (Leipziger Platz) ซึ่งตั้งความหวังไว้กับการเสด็จมาเป็นการส่วนพระองค์ของจักรพรรดิวิลเฮล์มที่ 2 - แต่ก็ไม่เป็นไปตามนั้น ทว่าในไม่กี่เดือนถัดมา การรอคอยครั้งนั้นกลับสมคาดหมาย เมื่อพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 5 แห่งสยามพร้อมคณะผู้ติดตามได้เสด็จเยือน

ห้าง KaDeWe สวรรค์ ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2450 ยังความปลาบปลื้มแก่สังคมชั้นสูงและชนชั้นกลางของเยอรมนีอย่างเหลือล้น ทรูปช็อบบีของกษัตริย์แห่งสยามกลายเป็นข่าวพาดหัว นับเป็นสิริมงคลต่อ KaDeWe และเสริมส่งห้างสู่ความนิยมเป็นอันดับหนึ่งในเวลานั้น พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 5 แห่งสยาม ทรงเสวยพระกายาหารค่ำในห้องเพ็ชรสเตนซิมเมอร์ (ห้องราชา) โดยในการเสด็จเยือนห้วงพระวอค์ ทรงใช้พระราชทรัพย์ เป็นจำนวน 250,000 มาร์ก อีกทั้ง ต่อมายังมีพระเมตตาพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในตระกูลช้างเผือกให้แก่ชายย่นดอร์ฟด้วย

ก่อนหน้านั้น พระมหากษัตริย์ไทยได้เคยทรงเสด็จประพาสเยอรมนีและยุโรปแล้ว ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2430 (ค.ศ. 1880) และได้ถูกนิมิตเป็นพระสหายของจักรพรรดิวิลเฮล์มที่ 2 ประเทศไทยที่ในยุคนั้นมีชื่อว่าสยามประเทศ ถือเป็นกุหลาบงามมิตรภาพที่จำเพาะยิ่งของเยอรมนีในทวีปเอเชียซึ่งขณะนั้นตกอยู่ในการช่วยชี้นำอาระหว่างสองประเทศนักล่าอาณานิคมคืออังกฤษกับฝรั่งเศส ภาพลักษณ์ของกษัตริย์สยามที่มีต่อชาวเยอรมันในเวลานั้นคือ พันธมิตรผู้สนับสนุนเศรษฐกิจของเยอรมนี และยินดีสนองความประสงค์ของเยอรมนี ที่จะขยายบทบาทสู่ดินแดนประเทศที่ตัวเองอยู่ยุโรป ซึ่งรับยกย่องชาวเยอรมันในประเทศไทยที่ได้มีส่วนร่วมในการขยายโครงสร้างพื้นฐาน

รวมกับการก่อตั้งระบบไปรษณีย์และเครือข่ายโทรเลข พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 (จุฬาลงกรณ์) ได้รับความชื่นชมจากชาวเยอรมันเป็นอย่างมาก นาย เพาล์ ลินเค ราชาละครเพลงแห่งเบอร์ลิน ผู้ปรารถนาจะร้องอย่างหาใครเทียบไม่ได้ในการเติมเต็มอารมณ์ความสุขให้ชนชั้นกลางในสมัยสมเด็จพระจักรพรรดิวิลเฮล์มแห่งเยอรมนี ด้วยกับแนวเพลงสุดดีถวายพระเกียรติ รัชกาลที่ 5 ด้วยเพลงสวนสนามชื่อ ดี สยามเมชีสเชอ วักทพาราเดอ (Die siamesische Wachtparade) ซึ่งเป็นเพลงที่ทุกวันนี้ วงดุริยางค์เครื่องเป่ากองพลเรือที่เล่นในโบสถ์ ยังกนิยมนับรวมกันไม่ว่าคอนเสิร์ตฉลองปีใหม่

ห้าง KaDeWe เปิดตัวอย่างฮือฮาเกินความคาดหมายด้วยผลิตภัณฑ์หลากหลายประเภทที่หายากและแปลก ตาสำหรับชาวเยอรมัน นอกเหนือจากพื้นที่ที่ส่งตรงมาจากแกวอกซ์ในปารีสแล้ว ยังมี "ไฟน์ชเมเกอร์-เอทาสเซอ" ชิ้นสินค้าพิเศษที่เป็นตัวดึงดูดลูกค้าด้วยผลไม้รูปทรงสี่เหลี่ยมจากเขตเมืองร้อนและจากทะเลใต้ งานเป็นอีกแผนกหนึ่งที่มีชื่อเสียงและชื่นชอบกันมาดังทุกวันนี้ นอกจากนี้ ห้างยังมีบริการพิเศษอื่น ๆ เช่น งานบรรจุสินค้าและงานขนถ่ายวัสดุระบบนิวแมติก ห้องสมุดให้ยืม

หนังสือ อักทึลฟท์โดยสารเกือบสองโหลตัว ศิลปะสถาปัตยกรรมอาคารก็อลังการสุดตื้นตาตื่นใจด้วยชั้นหน้าต่างที่สวยงามเลิศเลอ ห้องโถงจำหน่ายสินค้าส่วนเจ็ดจำด้วยแสงแดดที่ส่องเข้ามา ร้านมั่งคั่งก็ตกแต่งแวววับด้วยไม้ธรรมชาติให้บรรยากาศสบายๆ

ไม่ช้า ถนนเทาเอนท์เซียน (Tauentzien) ที่ตั้งของ KaDeWe ซึ่งทอดยาวมาบรรจบกับถนนเคอร์เฟอร์สเตนดัมม์ (Kurfürstendamm) ก็พัฒนาขึ้นจนกลายเป็นย่านช้อปปิ้งชั้นนำและเป็นแหล่งเที่ยวช้อปปิ้งของกรุงเบอร์ลิน

กลางทศวรรษที่ยี่สิบ กลุ่มแฮร์ทท์ (Hertie) เข้ามาจับส่วนกิจการของ KaDeWe แต่ถูกระบอบนาซียึดกิจการไปเมื่อปี.ศ. 1933 และในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง เกิดเหตุการณ์เครื่องบินอเมริกันถูกยิงตกลงมาบนหลังคาตึกงานเป็นเหตุให้เกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่ กว่าห้าพันผู้พลเรือนเข้ามาได้ใช้เวลากว่าสิบปี กระทั่งเสร็จสมบูรณ์ก็จัดขึ้นในปี.ศ. 1956

ต่อมา ในช่วงปี.ศ. 1960 ห้าง KaDeWe สูญเสียลูกค้าไปเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการก่อสร้างกำแพงเบอร์ลิน อย่างไรก็ดีตาม ห้างค่อย ๆ พัฒนาขึ้นเป็นลำดับจนกลับมารองความยิ่งใหญ่ดังในอดีต และมีชื่อเสียงเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่ลือลั่นที่สุดในเบอร์ลินตะวันตก หลังการล่มสลายของกำแพงเบอร์ลิน ผู้คนหลั่งไหลเข้ามาเที่ยวชมจับจ่ายในห้าง บางวันถึงกับมีลูกค้ากว่า 200,000 คน ซึ่งเป็นยอดตัวเลขสูงสุดในประวัติศาสตร์ของห้าง วันนี้ KaDeWe เป็นห้างสรรพสินค้านานาชาติที่จำหน่ายสินค้าจากดีไซเนอร์และแบรนด์แฟชั่นต่างประเทศบนพื้นที่กว่า 60,000 ตารางเมตร มีการตกแต่งภายในที่ปรับโครงสร้างใหม่หมดตั้งแต่ปี.ศ. 2016 ภายใต้การดูแลของสถาปนิก เรม โกลฮาาส (Rem Koolhaas) โดยแบ่งออกเป็นส่วน ๆ แต่ละส่วนมีนัยออกแบบที่มีชื่อเสียงรับขัดขอบ วันนี้ 40% ของมินที่สะสมอยู่ในห้างมาจากนักท่องเที่ยวซึ่งในกลุ่มที่พร้อมยินดีจ่ายเพิ่มเพื่อความสวย

ความหรูหราและการท่องเที่ยวเป็นสองแนวโน้มนำธุรกิจที่โดดเด่นบนโลกขณะนี้ และเจ้าของคนใหม่ของ KaDeWe เองก็เชื่อเช่นนั้น วันนี้ กลุ่มเซ็นทรัลไทยได้เข้ามาเป็นเจ้าของใหม่โดยถือหุ้นเกือบ 51% ในกลุ่มห้างสรรพสินค้า KaDeWe ซึ่งประกอบด้วย 3 ห้างสรรพสินค้าคือ คาเดเวในเบอร์ลิน (KaDeWe) อัลสเตอร์เฮาส์ในฮัมบวร์ก (Alsterhaus) และ โอเบอร์โพลลิ่งเงอในมิวนิก (Oberpollinger) กลุ่มเซ็นทรัลไทยเป็นกลุ่มบริหารธุรกิจสรรพสินค้า ก่อตั้งโดยตระกูลที่ร่ำรวยที่สุดในตระกูลหนึ่งในประเทศไทย เซ็นทรัลเป็นเจ้าของห้างสรรพสินค้าที่ใหญ่ที่สุดในโลกจำนวนหนึ่ง รวมถึง

ห้างสรรพสินค้าอีกมากมายหลายแห่งในกรุงเทพฯ ล่าสุดก็คือศูนย์การค้า เซ็นทรัล เอ็มบาสซี ที่ชิดลม ซึ่งเป็นย่านธุรกิจใจกลางเมือง พื้นที่แห่งนี้ในอดีตเป็นที่ตั้งและที่ทำการของสถานทูตอังกฤษ

ตัวห้างหรูหราสะดุดตาด้วยสถาปัตยกรรมแนวฟิวเจอริสติก ภายในประกอบด้วย ศูนย์การค้า ห้างสรรพสินค้าที่มีแบรนด์หรูชั้นนำมากมาย โรงแรม โรงภาพยนตร์ ร้านอาหาร และเลานจ์ที่มี “หนังสือโต๊ะกาแฟ” นำนั่งดื่มพร้อมอ่านหนังสือที่มีไว้บริการ และในปีต่อ ๆ ไป ทศ จิราธิวัฒน์ ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และกรรมการผู้จัดการใหญ่ วางแผนที่จะทุ่มตัวแบบสุด ๆ ให้กับธุรกิจห้างสรรพสินค้าระดับหรูในยุโรป ใครก็ตามที่รู้จักสถาปัตยกรรมและไลฟ์สไตล์ในเอเชีย ย่อมคาดได้เลยว่า มันจะมีความหมายขนาดไหนกับ KaDeWe: การซื้อปีนังที่หมายถึงประสบการณ์แห่งความเพลิดเพลิน รื่นเริงใจ และการเฉลิมฉลองเทศกาลลานฮอว์เคนท์ รอมรับกลุ่มเป้าหมายลูกค้าระดับบน แต่ KaDeWe เองก็เป็นอย่างนั้นเสมอมาอยู่แล้ว

Das Kaufhaus des Westens.

Das Kaufhaus des Westens.

ห้างสรรพสินค้าแห่งตะวันตก
(เคา์ฟเฮาส์ เวสเทินส์)

คุณยุวดี คุณทราบใช้ไหมว่าห้างกาเดเวมีประวัติความสัมพันธ์ยาวนานกับไทย

ใช่ค่ะ ความสัมพันธ์ของกาเดเวกับไทยเริ่มมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2450 (ค.ศ. 1907) ซึ่งเป็นปีที่พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 เสด็จประพาสยุโรป พระองค์ท่านเสด็จไปพำนักรอยู่ที่ยุโรปหลายครั้ง ทรงมีความสัมพันธ์อันดีมิตรกับจักรพรรดิวิลเฮล์มที่ 2 แห่งเยอรมนี และทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างที่ประทับไว้ในเยอรมนีด้วย อย่างเช่น พลับพลาที่ประทับในเมืองบิวดอสมบวร์ก โดยกับเยอรมนีนั้นมีความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องมาอย่างยาวนาน

เรื่องราวทางประวัติศาสตร์มีบทบาทชักชวนให้คุณสนใจห้างสรรพสินค้าหรูในยุโรปใช่ไหม หรือว่ามันแค่เป็นเรื่องบังเอิญ

บริษัทของเรามีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน เราตั้งตัวขึ้นมาจากบริษัทธุรกิจค้าปลีก เป้าหมายของเราคือมีกิจการห้างสรรพสินค้าที่ดีที่สุดในนั้น แล้วโอกาสก็เข้ามาพอดี กาเดเวเป็นห้างสรรพสินค้าที่มีชื่อเสียงที่สุดของเยอรมนี นั่นคือเหตุผลที่เราลงทุนที่นั่น ความมุ่งหมายของเราก็คือทำให้การช้อปปิ้งเป็นประสบการณ์ที่น่ารื่นรมย์และคุ้นค่านำลองยิ่งขึ้น

คุณคิดว่าคนไทยหรือคนเอเชียโดยทั่วไปมีความสนใจในการช้อปปิ้ง ในสิ่งหรูหรา แตกต่างไปจากคนยุโรปใช่ไหม คนไทยกับคนเอเชียรู้สึกเพลิดเพลินกับสิ่งเหล่านั้นมากกว่าคนยุโรปอย่างนั้นหรือไม่

ชาวเยอรมันมักซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ แต่พฤติกรรมการซื้อในลักษณะนั้นก็เปลี่ยนไป ผู้คนหันมาใช้รถยนต์มากขึ้นกับแฟชั่น ความบันเทิง หรืออาหารดีๆ คนไทยมักชอบแบรนด์หรู ห้างกาเดเวไม่เคยมีชื่อเสียงด้านสินค้าแบรนด์หรู ฤดูรวมของห้างกาเดเวอยู่ที่ขึ้นช้อปปิ้งทำให้เกิดขึ้นช้อปปิ้งโดยตลอด เราก็เลยนำเสนอสิ่งใหม่ๆ เข้ามาจำหน่ายในห้าง ซึ่งก็นำมาได้รับการตอบรับอย่างดี แม้ว่าชาวเยอรมันจะเป็นแบบดั้งเดิมอยู่บ้าง แต่ตอนนี้พวกเขาก็ค่อยๆ เริ่มมีรสนิยมใช้แบรนด์หรู เราพยายามประสานระหว่างสินค้าแบรนด์เยอรมันกับแบรนด์นานาชาติ เราต้องการเสนอทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวและชาวเยอรมัน ความหรูหราอย่างมีศักยภาพในการเติบโตที่ดี เราเพียงต้องการทำให้กาเดเวมีความโมเดิร์นและร่วมสมัยยิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นห้างสรรพสินค้าที่ดีที่สุด เพียงพร้อมด้วยสินค้าหลากหลายและไม่ซ้ำใคร

ในกาเดเวมีอะไรแบบไทยๆ ที่พิเศษๆ ไหม

เรานำเสนอผลิตภัณฑ์อาหารไทยที่ได้รับการคัดสรรมาเป็นพิเศษ และเรายังมีร้านอาหารชื่อ Papaya ให้บริการอาหารไทยต้นตำรับ

ที่นี่ ในกรุงเทพฯ คุณมีห้างสรรพสินค้าที่ทันสมัยมาก แล้วกาเดเวจะ คุณจะเปลี่ยนรูปลักษณ์ของห้างอย่างไร

ห้างกาเดเวกำลังมีการปรับปรุงภายใต้การออกแบบของ เร็ม โคห์ลฮาส สถาปนิกชื่อดังระดับโลก ซึ่งพยายามผสมผสานพัฒนาการที่ทันสมัยของห้างค้าปลีก ขนาดของห้าง และชื่อเสียงประวัติของห้างให้ลงตัวที่สุด เพื่อให้กาเดเวเป็นไอคอนแห่งการออกแบบห้างสรรพสินค้า

คุณเองโดยส่วนตัวก็มีความสนใจในการออกแบบอยู่แล้วใช่ไหม

ค่ะ ทำจริงดิฉันจบการศึกษาด้านศิลปศาสตร์ แขนงดีไซน์เป็นสิ่งที่ถนัดจนหลงใหลมาโดยตลอด ซึ่งดิฉันก็ได้เข้าไปควบคุมดูแลงานออกแบบห้างร้านของเราที่มียูนิคมามายทั่วประเทศอีกด้วย

ในวันนี้ ห้างสรรพสินค้าต้องนำเสนออะไร เพื่อสร้างความแตกต่างจากห้างอื่นๆ

ห้างสรรพสินค้าแบบดั้งเดิมได้รับแรงกดดันจากคู่แข่งทางธุรกิจช้อปปิ้งออนไลน์ สำหรับเรา มันเป็นเรื่องของการผสมผสานทั้งสองด้านเพื่อให้ได้ประโยชน์ทั้งสองมา พร้อมกันมอบประสบการณ์การช้อปปิ้งแบบ 360 องศาให้กับลูกค้าผ่านหลายช่องทาง นั่นคือเหตุผลที่ทำให้เราปรับแนวคิดการค้าปลีกหลายช่องทาง ฤดูแห่งความสำเร็จคือการตลาดที่ดี และเหนือสิ่งอื่นใดคือการบริการที่ประทับใจที่เป็นสิ่งสำคัญที่สุดเพื่อมัดใจลูกค้า เราสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าของเราอยู่เสมอ ธุรกิจห้างสรรพสินค้ายังมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมของท้องถิ่นและตัวถือเองก็รักธุรกิจนี้มากและเหนียวแน่นกับมันมานานกว่า 70 ปีแล้ว ถ้าหากไม่รักงานนี้ คุณก็ทำมันไม่ได้ดีหรอก เราไม่เคยหยุดพัฒนา เรานำนวัตกรรมและไอเดียใหม่ ๆ แนวคิดและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าและตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เรามีความทะเยอทะยานที่จะพัฒนาต่อไป เราภูมิใจกับตรงนี้นะมาก แล้วเราก็มุ่งมั่นที่จะมอบสิ่งดีๆ คืนแก่สังคมอยู่เสมอ

เราสังเกตเห็นว่าคุณมีกิจกรรมพิเศษมากมายให้กับลูกค้าของเรา

กิจกรรมทั้งหมดนั้นก็เพื่อมอบประสบการณ์การใช้ชีวิตที่สมบูรณ์แบบแก่ลูกค้าที่ประเทศไทยนี้เราพยายามนำเสนอไลฟ์สไตล์ทุกอย่างเข้าไปเสริมกับการซื้อ ตั้งแต่บริการช๊อค์แห้ง การตัดเย็บ ไปจนถึงการรับประทานอาหารและการประชุมเชิงปฏิบัติการ เราต้องการให้ลูกค้าใช้เวลาอยู่กับเรานานที่สุด ผู้คนสามารถมาพบปะเพื่อนฝูงหรือคนในครอบครัวได้ที่นี่ เราพยายามเสนอความครบครันให้กับลูกค้าในห้างสรรพสินค้าของเรา

หมายความว่าห้างสรรพสินค้าก็คือไลฟ์สไตล์ของเซป ...

ใช่ค่ะ นั่นคือทิศทางที่ห้างกำลังมุ่งไป พร้อมกันนี้ลูกค้าก็สามารถสื่อสารกับเราโดยตรงผ่านช่องทางต่างๆ แยกกับเรา หรือโทรคุยกับเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกได้เลย เรายังให้ลูกค้าเลือกได้ด้วยว่าจะให้ส่งของไปที่ไหน หรือไม่ก็ให้ลูกค้ากำหนดจุดรับของเองได้ เราให้บริการแก่ลูกค้าของเราผ่านช่องทางมากมาย เช่น ช่องทางร้านค้าออนไลน์ ช่องทางโทรศัพท์ หรือผ่านแอปพลิเคชันข้อความด่วน ทุกช่องทางล้วนเพื่อตอบสนองความต้องการตามไลฟ์สไตล์ของลูกค้า

ลูกค้าในประเทศไทยกับเยอรมนีมีความต้องการที่แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

สิ่งหนึ่งที่ชาวเยอรมันและคนไทยมีเหมือนกันก็คือมีความตระหนักมากในเรื่องราคา นอกจากนี้แล้วก็ยังมีความต้องการใช้จ่ายเงินไปกับการเดินทางหรืออย่างอื่นๆ มากกว่า

คุณรู้จักมักคุ้นกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่แบบเยอรมันแค่ไหน

ชาวเยอรมันค่อนข้างเข้มงวด พวกเขาทำงานหนักและมีประสิทธิภาพมาก คนไทยเป็นพวกง่าย ๆ สบายๆ แต่ดิฉันมีความรู้สึกว่าชาวเยอรมันเดินทางมากกว่า พวกเขาอาจต้องการเวลามากขึ้นเพื่อผ่อนคลาย คนไทยชอบให้คนเอาใจ แล้วก็ต้องการได้รับการต้อนรับและดูแลอย่างเต็มที่

ตอนคุณไปเยอรมนีตามงานของคุณคุณแปลไปไหน คุณได้เห็นอะไรอื่นได้อีกไหมนอกจากห้างสรรพสินค้าของคุณ

ดิฉันชอบภูมิทัศน์ของเยอรมนี แต่ดิฉันก็ไม่ค่อยมีเวลาเที่ยวชมมากนัก ยุโรปมีสิ่งที่น่าสนใจมากมาย มีสวนสาธารณะและพิพิธภัณฑ์หลายแห่ง ซึ่งไทยเรามีน้อยกว่า ในไทยเราก็พยายามนำกิจกรรมด้านวัฒนธรรมเข้ามาเสนอในห้างสรรพสินค้าด้วย

คุณนำวัฒนธรรมเข้ามาไว้ในห้างสรรพสินค้าของคุณอย่างไร

เราทำกิจกรรมด้านวัฒนธรรม อย่างเช่น เปิดตัวหนังสือ จัดนิทรรศการ หรือจัดอีเวนต์กับนักออกแบบ เราพยายามส่งเสริมศิลปะไทย เรายังจัดการแสดงดอกไม้ขนาดใหญ่ทุกปีซึ่งถือเป็นงานแสดงที่สวยงามที่สุดที่ทำได้

ในศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ เรามีพื้นที่ขนาดใหญ่ทำเป็นลานจำหน่ายหนังสือพิมพ์พร้อมอ่าน “หนังสือโต๊ะกาแฟ” และนิตยสารต่างๆ ที่มีไว้บริการ เราเรียกมันว่าโอเพ่นเฮาส์ และมักมีนักเขียนมาเป็นแขกประจำอยู่ที่นั่น แล้วแผนกหนังสือเด็กเองก็มีพื้นที่กว้างใหญ่เอากาง ทั้งหมอนั่นถือเป็นโอกาสที่เรามอบแด่ลูกค้าของเรา เพื่อการเรียนรู้และความเพลิดเพลินขณะใช้เวลาอยู่ในศูนย์การค้าของเรา ให้ลูกค้าได้มีโอกาสสัมผัสกับสิ่งใหม่ๆ สัมผัสกับพื้นที่ใหม่ขอปฏิวัติการศึกษาและวัฒนธรรม

คุณรู้จักสถาบันเกอเธ่ไหม คุณรู้อะไรเกี่ยวกับงานของสถาบันเกอเธ่

ในความเป็นจริง สถาบันเกอเธ่ตั้งอยู่ในละแวกเดียวกับที่พักของดิฉันนะค่ะ ดิฉันเห็นคนไทยหลายคนเข้ามาเรียนคอร์สภาษาเยอรมันที่นั่นทุกวี่วัน ดิฉันรู้ว่าร้านอาหาร มีสระว่ายน้ำ และมีการจัดนิทรรศการอยู่เรื่อย ๆ ดิฉันเองยังไม่เคยได้เข้าไปนั่นสักที แต่ดิฉันคิดว่างานวัฒนธรรมรูปแบบนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสัมพันธ์ระหว่างเยอรมันกับไทย

THE KAUFHAUS DES WESTENS – KaDeWe

When Adolf Jandorf began planning a new department store at Wittenbergplatz in 1905, he already owned six general stores across Berlin. But his seventh store was going to make history. This time, he wanted to create a representative temple of consumption that could compete with the greatest houses of his time and whose world-class range of products would fulfil the wishes of the Wilhelmine elite. The store was located strategically between the at the time independent cities of Charlottenburg and Schöneberg, not far from Tiergarten. Jandorf rightly suspected that the bourgeois upper class would settle here in the coming decades once the subway was extended. The boroughs were combined and incorporated under the term “New West”, which gave the name to the new luxury department store: Kaufhaus des Westens (“Department Store of the West”) – KaDeWe for short.

On 27 March 1907 the Kaufhaus des Westens was inaugurated. Jandorf had hoped that a high-ranking member of the imperial family would attend the opening to drive the reputation of the

new store – which happened a short time later at the opening of the rivalling Kaufhaus Wertheim at Leipziger Platz in the presence of Emperor Wilhelm II himself. Instead, it was a two-day visit of King Rama V of Siam and his suite to the KaDeWe in August 1907 that left the desired impression on the noblesse and the bourgeoisie. The King's shopping trip dominated the headlines and gave the KaDeWe the prestige that had been missing to make the KaDeWe Berlin's prime address. The King dined in the precious Fürstenzimmer and spent 250,000 marks during his visit. Later, Rama V awarded Jandorf the Order of the White Elephant.

The Thai monarch, who had already travelled to Germany and Europe back in 1887, was considered a friend of Wilhelm II, and Thailand, which was at that time called Siam, an important economic partner in Asia. Asia was at that time mostly divided between the colonial powers of England and France. The King of Siam was regarded as an ally, who both supported the German economy and the German need for influence outside of Europe. In fact, German companies were involved in the development of Thailand's infrastructure, the postal service and the telegraph network. King Rama V (Chulalongkorn) was so popular with the German population that the Berlin operetta king Paul Lincke, who knew better than anyone to translate the sentiments of the Wilhelmine bourgeoisie into march music, dedicated a piece to him: “Die siamesische Wachtparade” (“The Siamese Patrol”), which is still a popular tune at marching band's New Year's concerts.

At its opening, the KaDeWe already exceeded all expectations and offered a variety of products that were rare and often unknown to German shoppers. In addition to a fashion range that

came straight from the catwalks in Paris, the still today famous “delicatessen floor”, boasting exotic fruits from the Southern hemisphere, was a major attraction. The department store also offered special services such as a pneumatic tube system, a lending library and almost two dozen guest elevators. The architecture stunned with magnificent window facades, light-flooded sales halls and wood-panelled refreshment rooms. Soon, Tauentzienstraße and the nearby Kurfürstendamm became the city’s most popular boulevard.

In 1933, the Hertie group that had acquired the KaDeWe in the 1920s, was seized and aryanised by the Nazi regime. In World War II a shot-down American bomber crashed into the roof of the building and burned it almost down to the ground. The reconstruction of all seven floors took almost one and a half decades and was only completed in 1956.

In the sixties, the KaDeWe lost a portion of its regular customers due to the construction of the Berlin wall. However, it regained its former glory and became one of the best-known attractions in West Berlin. Right after the fall of the wall, a stunning 200,000 people visited the department store on some days – the highest number of visitors ever recorded in the KaDeWe’s history. Today, the KaDeWe is an international department store that sells international designers and brands on more than 60,000 square metres. Since 2016, the interior has been undergoing remodelling works under the supervision of architect Rem Koolhaas. The remodelled building will be divided in four quadrants, each outfitted by renowned designers. Today, 40 percent of the KaDeWe’s turnover is generated by tourists, a type of clientele who likes to spend a little more.

Luxury and tourism are the two global trends the new owner also believes in. 51 percent of the KaDeWe-Group, which also owns the department stores Alsterhaus in Hamburg and Oberpollinger in Munich, are held by the Thai Central Group, a corporation owned by one of Thailand’s richest families. Central runs some of the world’s largest shopping malls, a few of them are located in Bangkok. The most recent flagship project, the Central Embassy in Bangkok’s central commercial district Chidlom, is located in a futuristic building on the premises of the former British embassy, and not only houses a department store selling all the up and coming luxury brands, but also a hotel, cinemas, restaurants and a lounge area where guests can study the coffee table books on display. In the years to come, Central CEO Tos Chirathivat wants to focus on European luxury department stores. Those who are familiar with Asian malls might guess what this means for the KaDeWe: Shopping as an experience and event for high-end customers. But that has actually always been the case with KaDeWe after all.

Khun Yuwadee, did you know that KaDeWe has a very long connection to Thailand?

Yes, since 1907, when King Rama V visited KaDeWe on a trip to Europe. The king has been to Europe several times. He had a friendly relationship with Germany's Kaiser Wilhelm II. He even had buildings built in Germany, e.g. a pavilion in Bad Homburg. Thailand and Germany have a long, good relationship.

Does history matter to your interest in European luxury department stores, or is it just a coincidence?

Our company has a long history, we started as a retailer. Our goal is to always have the best department store on site and the opportunity arose. The KaDeWe is Germany's most famous department store and that is why we invest there. Our aim is to make the overall shopping experience even better and more rewarding.

Do you think that Thais or Asians generally have a different relationship to shopping and luxury than Europeans? Can Asians enjoy that more?

Germans like to buy practical things but the buying behaviour is changing. People spend more money on fashion, entertainment or good food. Thais generally love luxury brands. The KaDeWe was never known for luxury brands, the centre of the KaDeWe was always the famous food floor. We brought in the luxury brands. This is very well received. Even if the Germans are often somewhat traditional, they are now getting a taste for the luxury brands. We try to combine German labels and international brands well. We want to offer something for both tourists and Germans. Luxury still has great growth potential. We simply want to make KaDeWe

more modern and up-to-date, to be the best department store with wide-ranging and unique selections for our customers.

Is there something special Thai in KaDeWe?

We offer a selection of Thai food products and we also have a restaurant called Papaya where we offer authentic Thai food.

Here in Bangkok you have very stylish malls. How will you change the look of the KaDeWe?

Our on-going renovations, with star architect Rem Koolhaas, balancing the size and heritage of the store, with the modern evolution of retail, making KaDeWe a design icon for department stores.

Are you personally interested in design?

Yes, I did study liberal arts, but design was always my passion. I used to take care of our store designs throughout Thailand.

What does a department store have to offer today to differentiate itself from others?

The traditional department store model has been put under pressure with competition from online shopping. For us, it is about allowing them both to work together, benefitting both and giving a 360-degree shopping experience to customers through multiple channels, which is why we embrace the omni-channel retail concept. The key to success is good marketing and, above all, service. Good service is the most important thing for customer loyalty and we are always in close contact with our customers. The department store business continues to develop. My family and I are very passionate about this business - and have been for

over 70 years. If you don't love the job, you don't do it well. We never stop improving, by bringing in innovations and new ideas, through new concepts and technologies, all to satisfy our customers and their ever-changing needs. We have the ambition to keep developing. We are very proud of this. And we also want to give something back to the society.

I noticed that you have a lot of special events for your customers.

It is about offering a complete lifestyle experience. Here in Thailand we try to offer everything that can complement the purchase, from dry cleaning and tailoring, to dining and workshops. We want the customer to stay with us as long as possible. People can meet friends or family here; we try to offer everything for customers in our department stores.

The department store as a lifestyle concept, so to speak ...

Yes, that is the direction it is going. At the same time, customers can chat with us via various channels or make calls with the concierge. We also put together a selection for the customer, which is then delivered or which they can then pick up. We are available to our customers through numerous channels, such as in-store, online, via phone or through instant messaging apps, to meet the demands of their lifestyles.

Is there a difference between what customers want in Thailand or in Germany?

One thing in common is that Germans and Thais are very price conscious. Of course, there are always people who prefer to spend money on travel or something else.

Do you have a connection to the German culture?

Germans are a bit strict; they work hard and are very efficient. The Thais are more easy going, but I have the feeling that the Germans travel more. Maybe they need more time to relax. Thais like to be pampered, they love to be greeted and looked after intensively.

I am sure you have a tight schedule. Do you see anything other than your department stores when you go to Germany?

I like the landscape, but I usually do not have much time. Europe has a lot to offer, there are many parks and museums, we have less here. In Thailand we try to offer culture in shopping malls too.

How do you use culture for your department stores?

We do for example book launches, exhibitions or events with designers. We also try to promote Thai art. We also have a big flower show every year, which is actually the most beautiful event.

In the Central Embassy they have a large area where you can read in coffee table books and magazines ... We call it Open House, we often have authors there. Children's books are also a large area.

It is all about giving the opportunities to our customers to learn and enjoy, while they are in our stores. To give them the chance to experience something new, and to touch new cultures.

What does the Goethe-Institut mean to you? Do you know anything about its work?

It is actually in my neighbourhood. I see a lot of Thais attending the language courses there every day, and I know there is a restaurant, a pool and exhibitions. I have not yet managed to go there myself, but I think this form of cultural work is very important for the German-Thai relations.

Das Goethe-Institut
Thailand um 1962

The Goethe-Institut
around 1962.

สถาบันทอเล่ ประเทศไทย ใน
ช่วงปีพ.ศ. 2505

DAS GOETHE- INSTITUT IN THAILAND – EINE ERFOLGS- GESCHICHTE

2020 ist das Jahr des 60-jährigen Jubiläums des Goethe-Instituts in Thailand. Es wurde 1960 als erstes Goethe-Institut in Südostasien gegründet und ist heute das drittgrößte der Welt. Das Goethe-Institut vermittelt ein umfassendes Deutschlandbild durch Information über das gesellschaftliche und politische Leben und fördert den Austausch zwischen Thailand, Deutschland und Europa durch Sprachkurse, Kulturveranstaltungen, Festivalbeiträge, Produktionen und Künftlerausaustausch in den Bereichen Film, Tanz, Musik, Theater, Ausstellung Literatur und Übersetzung. Es arbeitet mit den thailändischen Bildungsbehörden, Universitäten und Schulen zusammen. Deutschlehrer werden hier fortgebildet und Schüler nehmen an sprachlichen und kulturellen Aktivitäten teil. Auch für viele Künstler und Interessierte ist Goethe-Institut das Tor zur deutschen Lebens-

wirklichkeit.

Als das Goethe-Institut 1960 an der Kreuzung Phayathai und Sri Ayutthaya Road eröffnete, hatte Bangkok noch keine Wolkenkratzer und war eine vergleichsweise gemütliche Metropole, die von Kanälen durchzogen war und an deren Ufern hölzerne Residenzen im Kolonialstil standen. In einer solchen begann das Goethe-Institut seine Arbeit. Der erste Institutsleiter lebte schon seit einigen Jahren als Lehrer in Bangkok, und Deutschunterricht war damals auch das Hauptanliegen. Obwohl das Gebäude nur kurze Zeit als Institut benutzt wurde, so begründete es doch eine Tradition, die sich durch gesamte Geschichte des Instituts zieht: das Erscheinen von Geistern, in diesem Falle in der Gestalt eines fremden, rauchenden Mann, der nachts am Fenster gesehen wurde.

Das Goethe-Institut bot damals hauptsächlich Abendkurse an, doch es wurde schnell klar, dass ein größeres Gebäude für geplante Kulturprogramme benötigt wurde. Ein geeignetes Haus fand sich in der Phra Athit Road im historischen Stadtzentrum, unweit des heute beliebten Backpackerviertels um die Khao San Road. Die Umgebung hier war ideal für ein Kulturinstitut, denn zahlreiche Institutionen, die für eine Zusammenarbeit geeignet waren, lagen direkt in der Nachbarschaft: das Nationalmuseum, die Nationalgalerie, das Nationaltheater, die Silpakorn Universität (Kunstakademie) und die Thammasat Universität. Nicht zuletzt versprach die Nähe zu den Universitäten ein Publikum, das sich für die Sprachkurse interessieren würde.

Das Gelände war mit hohen, alten Bäumen bewachsen, die das weitläufige Haus mit seinem spitzen Turm umgaben. Der Turm verlieh dem Gebäude ein gotisches Flair, das weiß getünchte Mauer-

werk und die hohen offenen Fenster wirkten einladend. Nebenan lebte ein thailändischer Prinz und auf der Straße davor rumpelte die Straßenbahn vorbei. Hier kamen ganze Generationen von Thais zum ersten Mal in den Kontakt mit der deutschen Sprache und Kultur. Noch heute ist das alte Goethe-Institut in der Phra Athit Road unter älteren Thais legendär.

In den Sechzigerjahren gab es in Bangkok kaum Gelegenheit, klassische Musik oder Jazz zu hören und das Goethe-Institut hatte die Möglichkeit, in der oberen Etage intime Konzerte zu veranstalten. Die Räume dienten auch dem Pro Musica Orchester, das in diesen Jahren gegründet wurde, als Probenraum.

In den frühen Siebzigerjahren expandierte der Sprachkursbetrieb des Goethe-Instituts enorm, und ein weiteres Haus auf dem Grundstück wurde angemietet. Eine wichtige Aufgabe des Goethe-Instituts wurde damals die Fortbildung von thailändischen Deutschlehrern und die Unterstützung des Deutschunterrichts an Schulen und Universitäten. In diesen Jahren begann das Goethe-Institut auch, ein Zentrum des kulturellen Lebens in Thailand zu werden. Bei den Veranstaltungen traf man dort die künstlerische und kulturelle Elite des Landes. Das Goethe-Institut bot ein Forum für den Dialog zwischen westlicher und asiatischer Kultur.

Und das Goethe Institut war innovativ: Zu einer Zeit, als es für Künstler schwer war, Ausstellungsmöglichkeiten zu finden, stellte das Goethe-Institut seine Räume zur Verfügung und wurde damit zu einem Sprungbrett für viele Künstler, die heute international bekannt sind. 1971 zeigte das Goethe-Institut die Arbeiten des damals angefeindeten jungen Künstlers Thawan Duchanee, der später zu einem der bekanntesten Künstler Thailands werden sollte. Heute

füllen seine Arbeiten ganze Säle im MOCA (Museum of Contemporary Art), seine Residenz Black House in Chiang Rai ist eine Pilgerstätte für Kunstinteressierte. Eine der Hauptaufgaben des Goethe-Institut war in jenen Jahren auch die Gründung eines Sinfonieorchesters in Thailand, das sich aus dem bereits bestehenden Pro Musica Orchester formierte: Das Bangkok Symphony Orchestra. Auch ein Geist wurde übrigens in diesem Gebäude gesichtet. Er trat im Konferenzraum in Erscheinung und wurde von den Angestellten als eine Art Schutzgeist betrachtet, der ehrerbietig zu behandeln war und dann in der Lage war, Wünsche zu erfüllen.

1985 war ein Jubiläumsjahr des Goethe-Institut. Es feierte seinen 25. Geburtstag und am festgelegten Tag segneten traditionsgemäß buddhistische Mönche das Institut. Kurz darauf wurde das Angebot gemacht, ein neues, den gewachsenen Anforderungen entsprechendes Gebäude im Tungmahamek District zu bauen, das in unmittelbarer Nähe der deutschen Botschaft lag. Der Geschäftsmann Carl Werner Drewes hatte lange in Thailand gelebt und hier ein Vermögen gemacht, mit dem er etwas Gutes tun wollte. Er hatte einen Langzeitvertrag für das Gelände und spendete für die Gründung einer Thai-Deutschen Kulturstiftung (TDKS). Ziel der TDKS ist die Förderung der deutsch-thailändischen Freundschaft in Form von Kulturaustausch im weitesten Sinne. Von daher lag es nahe, das Goethe-Institut mit ins Boot zu nehmen.

Vor dem 2. Weltkrieg hatte es einen deutschen Club gegeben, der in einem repräsentativen Kolonialhaus an der Sathorn Road tagte. Ein ähnliches Gebäude stand auf dem gepachteten Gelände. Zudem bot das Grundstück genug Platz für einen Neubau, der durch ein großzügiges Darlehen von Drewes finanziert werden konnte.

Zwar bedeutete der Ortwechsel, dass das Goethe-Institut einen Teil der Stammgäste und Partner aus der Altstadt verlor, doch die Chance auf den Beginn einer neuen Ära überwog die Bedenken. Und so enthüllte 1986 Bundeskanzler Helmut Kohl, der auf einem Staatsbesuch in Thailand war, die Stiftungstafel für den geplanten Neubau.

Der Rest ist Geschichte: Kurz nach der Einweihung 1988 erschien ein neuer Institutsgeist in Gestalt eines „Farang“ im Kolonialstil hinter dem Pool. Man vermutet, dass es sich um den Geist eines Beraters von König Rama V handelt, der im Altbau gewohnt hatte und bei einem Sturz im Bad ums Leben gekommen ist.

1999 wurde die Gasse, in der das Institut liegt, in Soi Goethe (Goethe-Gasse) umbenannt, eine Adresse die viele Bangkokker Taxifahrer heute sogar ohne GPS und große Nachfragen kennen. Kaum etwas könnte eindeutiger belegen, dass das Goethe-Institut, wirklich eine Bangkokker Institution ist, von der alle schon einmal gehört haben. Das Goethe-Institut mit seinen Klassenräumen, der Bibliothek, einer Cafeteria und dem deutschen Restaurant „Ratstube“ ist heute ein lebendiges Zentrum für Sprachschüler und den Kulturaustausch. Der 2016 eingeweihte Veranstaltungssaal bietet mit seiner hervorragenden Akustik einen angemessenen Raum für Konzerte, Filmvorführungen und Theatervorführungen. Das Goethe Institut ist ein Ort für die Begegnung zwischen Deutschland und Thailand, welcher der langen und fast immer freundschaftlichen Geschichte zwischen Thailand und Deutschland Rechnung trägt und den interkulturellen Dialog auch in Zukunft aktiv fördert.

Das Goethe-Institut Thailand
nach dem Umzug in 1988.

The Goethe-Institut Thailand
after relocating in 1988.

สถาบันกอตส์ ประเทศไทย
หลังย้ายต้นเมื่อปี พ.ศ. 2531

สถาบันเกอเธ่ ประเทศไทย - เรื่องราวแห่งความสำเร็จ

ปีค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) เป็นปีฉลองครบรอบ 60 ปีสถาบันเกอเธ่ ประเทศไทย ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปีค.ศ. 1960 (พ.ศ. 2503) นับเป็นสถาบันเกอเธ่แห่งแรกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และปัจจุบันเติบโตใหญ่เป็นอันดับสามของสถาบันเกอเธ่ที่มีอยู่ทั่วโลก สถาบันเกอเธ่มีบทบาทในการสื่อภาพรวมของประเทศเยอรมนีโดยการให้ข้อมูลข่าวสารด้านสังคม ชีวิตผู้คน และการเมือง พร้อมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศไทยและเยอรมนีรวมถึงยุโรป ผ่านการเรียนการสอนภาษา, การทำกิจกรรมด้านวัฒนธรรม, ความร่วมมือในการจัดเทศกาลต่างๆ การสร้างผลิตและการแลกเปลี่ยนผู้ทำงานศิลปะแขนงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ นาฏศิลป์ ทัศนศิลป์ การละคร นิทรรศการ วรรณคดี ไปจนถึง การแปลภาษา สถาบันฯ ทำงานร่วมกับหน่วยงานการศึกษาของไทย มหาวิทยาลัย และโรงเรียนในทุกภาคของประเทศไทย

ในสถาบันฯ ครูผู้สอนภาษาเยอรมันได้รับการอบรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้ทันสมัย ในขณะเดียวกันผู้เข้าเรียนภาษาก็ได้เข้าร่วมทำกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมเยอรมันจนเกิดความคุ้นเคย ส่วนศิลปินหรือคนทั่วไปผู้ที่ชื่นชอบสนใจประเทศเยอรมนี สถาบันฯ ก็คือ ประตูสู่โลกในชีวิตจริงของคนเยอรมัน

ปีค.ศ. 1960 (พ.ศ. 2503) สถาบันเปิดทำการครั้งแรกในตึกที่น้อยอยู่ตรงหัวมุมถนนพญาไทกับถนนศรีอยุธยา ยุคนั้น กรุงเทพฯ ยังไม่มีตึกสูงเสียดฟ้า เป็นเพียงหลวมที่น้อยๆ มีकुल्लोलไหลทะลุกับหลายสาย มีบ้านไม้ ไม้สักโคกไม้เลื้อยหลามามั่งคั่งเรียงรายอยู่ริมคลอง สถาบันเกอเธ่เปิดทำการแรกเริ่มในสภาพแวดล้อมที่ร่มเย็นเช่นนี้ ผู้จำนวนการก่อกำเนิดของสถาบันฯ อาศัยและใช้ชีวิตอยู่ในกรุงเทพฯ มาหลายปีแล้วโดยประกอบอาชีพเป็นครู ซึ่งในสมัยนั้นงานหลักของสถาบันฯ ก็คือการสอนภาษาเยอรมัน แม้สถาบันฯ ได้ใช้ตึกหลังนั้นเป็นทั้งทำการแค่นี้ก็ไม่ได้ แต่ก็มีเรื่องราวแปลกๆ ที่ถูกอยู่ในหน้าประวัติศาสตร์ของสถาบันฯ ซึ่ง

ขาดไปเสียไม่ได้ และดูเหมือนกลายเป็นธรรมเนียมไปแล้วด้วยซ้ำ นั่นก็คือเรื่องยี่สิบห้า โดยชาวบ้านลือกันว่ามักเห็นร่างชายในคืนวันคืนตาดนหนึ่งยืนสูบบุหรี่อยู่ที่หน้าบ้านตาดนตึกต้น

ในยุคนี้ สถาบันฯ เปิดสอนภาษาเยอรมันภาคค่ำเป็นหลัก แต่ไม่นานนักก็เริ่มชัดเจนว่าต้องหาตึกที่ใหญ่กว่านี้ เพื่อรองรับแผนกกิจกรรมด้านวัฒนธรรม กระทั่งไปพบบ้านใหญ่หลังหนึ่งบนถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร ย่านตัวเมืองเก่าแก่ถึกรุง ซึ่งไม่ไกลจากถนนข้าวสาร แหล่งรวมนักท่องเที่ยวแบกเป้

ทำเลที่มีบริเวณโดยรอบเช่นนี้เอื้อต่อการตั้งสถาบันทางวัฒนธรรมอย่างยิ่ง เนื่องจากในบริเวณใกล้เคียงมีสถาบันและ สถานที่ที่สำคัญระดับชาติหลายแห่งตั้งอยู่ด้วยซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการแสวงหาความร่วมมือระหว่างสองชาติ อาทิเช่น พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ หอศิลป์แห่งชาติ โรงละครแห่งชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร (มหาวิทยาลัยศิลปฯ) และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แต่ข้อสำคัญก็คือ การที่ได้โยกย้ายจากมหาวิทยาลัยที่แน่นอนว่า ย่อมมีนักศึกษาและผู้สนใจจำนวนมากหลั่งไหลเข้ามาเรียนภาษาเยอรมันที่สถาบันฯ

บ้านพระอาทิตย์นี้มีต้นไม้อายุหลายปีหลายต้นขึ้นปกคลุมให้ร่มเงาเย็นสบาย ตัวบ้านใหญ่โตเนื้อที่กว้างขวางสวยงามเดินแล้วเมื่อยขา และที่สะดุดตาที่สุด มียอดโดมประดับบนหลังคาทรงสูง ในแบบเดียวกับสถาปัตยกรรมกอธิก ตัวบ้านก่ออิฐฉาบปูนทาสีขาวทึบหลัง หันด้านกระกรกรสูงๆ ลึกๆ หันหน้าตึกเข้าชิดถนนด้านหน้าถนนพญาไท เป็นเจ้าของบ้านพญาไทอยู่ในวันข้างๆ ถนนหน้าบ้านมีรถราวิ่งผ่านไปมา ที่นี้เป็นสถานที่ที่คนไทยทุกชนทุกวัยได้เข้ามาสัมผัสกับภาษาและวัฒนธรรมเยอรมันเป็นครั้งแรก

แม้กระทั่งทุกวันนี้ สถาบันเกอเธ่เก่าที่ถนนพระอาทิตย์ก็ยังคงเป็นสถานที่ที่คนไทยรุ่นอาวุโสเล่าขานถึงด้วยความชื่นชม

กรุงเทพฯ ในทศวรรษ 1960 คนไทยมีโอกาสน้อยมากที่จะได้รับฟังดนตรีคลาสสิกหรือดนตรีแจ๊ส แต่ที่สถาบันเกอเธ่มีสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับจัดคอนเสิร์ตแบบอบอุ่นและเป็นกันเองที่ห้องชั้นบน ห้องนี้ยังใช้เป็นห้องซ้อมดนตรีสำหรับวงออร์เคสตรา Pro Musica Orchestra (โปร มูซิกา ออร์เคสตรา) ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปีเดียวกัน

ในช่วงต้นทศวรรษ 1970 การสอนภาษาเยอรมันของสถาบันเกอเธ่ขยายตัวอย่างมหาศาลจนต้องเข้าบ้านบนพื้นที่ของบ้านพระอาทิตย์เพิ่มอีกหลังหนึ่ง ในยุคนั้น การทำสำเนาของสถาบันฯ ก็คือ

การฝึกอบรมภาษาเยอรมันเพิ่มเติมให้แก่ครูไทยผู้สอนภาษาเยอรมัน และการสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาเยอรมันในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ในช่วงหลายปีนั้น สถาบันฯ ก็ได้เริ่มบทบาทการเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมสมัยนิยมในประเทศไทย งานกิจกรรมถูกนำมาหมายถึงการได้พบปะกับผู้มีชื่อเสียงด้านศิลปกรรมและด้านวัฒนธรรมแขนงต่างๆ สถาบันฯ เสนอตัวเป็นเวทีสนทนาเชื่อมวัฒนธรรมตะวันตกกับวัฒนธรรมเอเชีย

แล้วสถาบันเกอเธ่เองก็เป็นองค์กรที่เต็มไปด้วยจิตวิญญาณใหม่ ในยุคนั้นศิลปินต่างประเทศมากมายหลั่งไหลมาในการจัดแสดงผลงานของตน สถาบันฯ ก็เอื้อเฟื้อห้อมล้อมในบ้านพระอาทิตย์ให้ศิลปินใช้เป็นที่แสดงนิทรรศการ ส่งให้ศิลปินกลายเป็นดาวรุ่งพุ่งแรง ป้างาม หลายคนมีชื่อเสียงโด่งดังในระดับนานาชาติ ในปีค.ศ. 1971 (พ.ศ. 2514) สถาบันฯ ได้จัดแสดงงานจิตรกรรมของ ฌ็องส์ ฌัก ศิลปินหนุ่มผู้ถูกประณาม แต่ต่อมาเขากลายเป็นหนึ่งในศิลปินที่มีชื่อเสียงที่สุดในประเทศไทย วันนั้นผลงานของเขาตั้งอยู่ในแถบทุกห้องแสดงของ MOCA (พิพิธภัณฑ์ศิลปะร่วมสมัย) บ้านของเขา "บ้านดัก" ในเข็มรายกลายเป็นสถานที่แสวงบุญสำหรับผู้รักศิลปะ แต่จนถ้อยคำจากกิจกรรมด้านศิลปะแล้ว หนึ่งในภารกิจหลักของสถาบันเกอเธ่ในช่วงเวลาดังกล่าวก็คือ การก่อตั้งวงดุริยางค์ซิมโฟนีในประเทศไทยซึ่งก่อตั้งขึ้นจากวง Pro Musica Orchestra (ปัส มูซิกา ออร์เคสตรา) ที่มีอยู่แล้ว โดยใช้ชื่อว่า Bangkok Symphony Orchestra (วงดุริยางค์ซิมโฟนีกรุงเทพ)

และเช่นกัน ที่นี่ในตึกบ้านพระอาทิตย์ก็ไม่มีวันเรื่องคนเห็นผีให้ได้อีกเช่นกัน ว่ากันว่าวิญญาณร่าเริงปรากฏตัวในห้องประชุม พวกพนักงานพากันนับถือนันต์ว่าเป็นเจ้าที่เจ้าบ้านผีบ้านผีเรือนให้ความคุ้มครองที่เกรงกลัวไว้บูชาแล้วจะได้ในสิ่งที่ประสงค์

ปีค.ศ. 1985 (พ.ศ. 2528) เป็นปีฉลองก่อตั้งสถาบันฯ ครบรอบ 25 ปี ก็มีการกำหนดวันทำบุญขึ้น และนิมนต์พระภิกษุสงฆ์มาทำพิธีตามธรรมเนียมทางพุทธศาสนาเพื่อเป็นสิริมงคลแก่สถาบัน หลังจากวันนั้นไม่นานก็จะมีผู้หยิบยื่นข้อเสนอสร้างอาคารใหม่ในเขตทุ่งมหาเมฆในบริเวณใกล้เคียงกับสถานทูตเยอรมัน เพื่อสนองความต้องการของผู้สนใจวัฒนธรรมเยอรมันที่เพิ่มมากขึ้น นักธุรกิจคนมีชื่อ คาร์ล แวร์เนอร์ ดุสเซิล อาศัยอยู่ในประเทศไทยมาเป็นเวลานานและได้ลงทุนทำธุรกิจที่นั่นจนมีทรัพย์สินมั่งคั่ง เขาต้องการกำลังที่ตีให้สังคม ที่ดินดินตัวกล่าวกันว่าเขาได้สัญญาเช่าที่ดินระยะยาว เขาจึงประสงค์บริจาคสิทธิที่ดินพร้อมกับ การก่อตั้งมูลนิธิวัฒนธรรมไทย - เยอรมัน (TODS) ซึ่งเป้าหมายของมูลนิธิวัฒนธรรมไทย - เยอรมัน ก็คือ

การส่งเสริมมิตรภาพเยอรมัน - ไทย ซึ่งหมายถึงการดำเนินการในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ดังนั้นจึงเป็นเรื่องเหมาะสมที่สุดที่สถาบันเกอเธ่จะได้รับข้อเสนอให้ผลเรือลำเดียวกัน

บนที่ดินที่มีสัญญาเช่าระยะยาวซึ่งมีบ้านสไตล์โคโลเนียลตั้งอยู่แล้ว ซึ่งมีสไตล์คล้ายคลึงกับสโมสรเยอรมันแห่งนั้นบนถนนสาทรสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง นอกจากนี้ ก็ยังมีเพื่ออีกแห่งเพื่อสำหรับสร้างตึกใหม่ แผนสถาบันเกอเธ่ยังสามารถรับการสนับสนุนด้านทุนเงินกู้จากกรุงสตุทท์การ์ดได้ด้วย แม้การเปลี่ยนแปลงท่าทีที่อาจส่งผลให้สถาบันฯ สูญเสียกลุ่มเป้าหมายและพันธมิตรในพระนครไปบ้าง แต่ความเป็นไปได้ที่จะตั้งต้นยุคใหม่ก็อยู่เหนือความพหุวิภาค ดังนั้นในปีค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2529) ขณะที่ยานกัฐนตรีเยอรมัน เบลมูท โคห์ล อยู่ระหว่างการเยือนประเทศไทย ท่าน้ำได้รับเชิญมากำพิธีเปิดแพรคลุมป้ายมูลนิธิ ถือเป็นการก่อสร้างอาคารใหม่ที่วางแผนไว้

ส่วนที่เหลือให้เล่าต่อก็คือเรื่องราวแปลกๆ ที่แฝงอยู่ในหน้าประวัติศาสตร์ของสถาบันฯ ในปีค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) หลุมจากอดีตที่ทำการใหม่ไม่ได้ไม่นาน วิทยาลัยผู้ฝึกสอนสถาบันฯ ณ ที่แห่งใหม่ก็ปรากฏตัวในร่างของ "ผัง" สวมชุดแนวสายตาสไตน์โกเลียส โดยมีคนเห็นท่านที่ท้ายสระว่ายน้ำ พนักงานเชื่อกันว่าเป็นวิญญาณของที่ปรึกษาข้าราชการต่างชาติในรัชกาลที่ 5 ซึ่งเคยอาศัยอยู่ในตึกหลังเก่าแล้วลั่นเสียงชีวิตในห้องน้ำ

ในปีค.ศ. 1999 (พ.ศ. 2542) ซอยที่ตั้งของสถาบันฯ ได้รับการเปลี่ยนชื่อเป็นซอยเกอเธ่ ซึ่งทุกวันนี้คนขับรถแท็กซี่หลายคนในกรุงเทพฯ รู้พิกัดดี โดยไม่ต้องใช้พิกอส และไม่ต้องสอบถามหาหนทางจากแหล่งใดทั้งสิ้น แทบไม่ต้องหาอะไรมาพิสูจน์ยืนยันกันแล้ว ด้วยชัดเจนว่าสถาบันเกอเธ่เป็นสถาบันหนึ่งที่อยู่คู่กรุงเทพฯ มาหลายทศวรรษแล้ว ซึ่งนี่เป็นข้อที่ทุกคนรู้จักกันทุกคนที่ สถาบันเกอเธ่มีห้องเรียน ห้องสมุด โรงอาหาร และร้านอาหารเยอรมัน "Ratstube" (ราชทูตบู) ปัจจุบัน สถาบันฯ เป็นศูนย์กลางที่มีชีวิตชีวาในหมู่นักเรียนนักศึกษาภาษาเยอรมัน และกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม หอประชุมได้รับการปรับปรุงครั้งใหญ่ให้ทันสมัยและเปิดตัวอีกครั้งในปีค.ศ. 2016 (พ.ศ. 2559) เสนอความเพียรฝ่าฟันด้วยเทคโนโลยีชั้นเลิศที่ให้เสียงอะคูสติกยอดเยี่ยม กับพื้นที่ที่ส่งต่ออย่างเหลือเกินสำหรับจัดแสดงคอนเสิร์ต ฉายภาพยนตร์ และแสดงละครเวที สถาบันเกอเธ่เป็นสถานที่ของการปะทะสังสรรค์ระหว่างเยอรมันกับประเทศไทย ซึ่งมีประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ที่เขียนด้วยมิตรภาพที่ดำเนินมาอย่างยาวนาน และในอนาคตสถาบันฯ ก็จะส่งเสริมการสนทนาแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศให้ยั่งยืนต่อไป

Das alte Goethe-Institut Thailand in der
Phra Athit Straße.

The former Goethe-Institut Thailand on
Phra Athit road.

สถาบันเกอเธ่ ประเทศไทย
เมื่อครั้งตั้งอยู่ที่ถนนพระอาทิตย์

THE GOETHE- INSTITUT IN THAILAND – A SUCCESS STORY

2020 is the year of the 60th anniversary of the Goethe-Institut in Thailand. It was founded in 1960 as the first Goethe-Institut in South East Asia and is now the third largest in the world. The Goethe-Institut conveys a comprehensive picture of Germany by providing information about current social and political issues and promotes the exchange between Thailand, Germany and Europe through language courses, cultural events, festival contributions, productions and artist exchanges in the realms of film, dance, music, theatre, exhibition, literature and translation. It cooperates with the Thai education authorities, universities and schools. German teachers receive further training and students participate in language and cultural activities. For many artists and interested people the Goethe-Institut is also the gateway to the German way of life.

When the Goethe-Institut first opened at the corner of Phayathai and Sri Ayutthaya Road in 1960, Bangkok did not yet have

any skyscrapers and was a – compared to today – laid-back metropolis with canals running through it and wooden colonial-style mansions standing on their banks. It was in one of these mansions that the Goethe-Institut began its work. The first director of the institute had been living as a teacher in Bangkok for several years, and teaching German was also the main focus at that time. Although the building was only used as an institute for a short time, it established a tradition that runs through the entire history of the institute: the appearance of ghosts, in this case in the shape of a smoking stranger, who was seen at the window at night.

At the time, the Goethe-Institut offered mostly evening classes, but it soon became clear that a larger building was needed for planned cultural events. A suitable building was found in Phra Athit Road in the historic city centre, not far from the now popular backpacker district around Khao San Road. The location was ideal for a cultural institute, as many institutions that were potential cooperation partners were close-by: the National Museum, the National Gallery, the National Theatre, Silpakorn University (Art Academy) and Thammasat University. In addition, the proximity of the universities promised an audience that would be interested in the language courses.

The grounds were covered with tall, old trees that surrounded the spacious house with its pointed tower. The tower lent a Gothic flair to the building, and the whitewashed masonry and the high open windows looked inviting. A Thai prince lived next door and on the street in front of the building, the tram rumbled by. Here, entire generations of Thais had their first encounters with the German language and culture. Still today, the old Goethe-Institut in

Phra Athit Road is considered legendary among older Thais.

In the sixties there was hardly any opportunity to listen to classical music or jazz in Bangkok. The Goethe-Institut had the possibility to hold intimate concerts on the upper floor of its building. The space also served as rehearsal room for the Pro Musica Orchestra, which was founded around that time.

In the early seventies the Goethe-Institut's the demand for language classes grew significantly and another house was rented on the same property. Advanced training of Thai German teachers and the support of German lessons at schools and universities became important tasks of the Goethe-Institut at that time. During these years the Goethe-Institut also began to become a centre of cultural life in Thailand, bringing together the country's artistic and cultural elite at various events. The Goethe-Institut offered a forum for dialogue between the Western and Asian culture.

And the Goethe-Institut was innovative: At a time when it was difficult for artists to find an exhibition space, the Goethe-Institut made its rooms available and thus became a stepping-stone for many now internationally renowned artists. In 1971 the Goethe-Institut showed works of the young artist Thawan Duchanee, who back then faced hostility and who would later become one of Thailand's most famous artists. Today his works fill entire halls in the MOCA (Museum of Contemporary Art), his residency Black House in Chiang Rai is a place of pilgrimage for art lovers. One of the main tasks of the GI in those years was also the foundation of a symphony orchestra in Thailand, which was created with members of the already existing Pro Musica Orchestra: the Bangkok Symphony Orchestra. By the way, a ghost was also sighted in this building. It

appeared in the conference room and was regarded by the staff as a kind of protective spirit that had to be treated respectfully to be able to fulfil wishes.

1985 was a year of celebration for the Goethe-Institut. It celebrated its 25th anniversary and on the day set for the festivities, Buddhist monks blessed the institute in a traditional ceremony. Shortly afterwards, the offer was made to build a new building in the Tungmahamek district in close proximity to the German embassy, which would meet the growing requirements. The businessman Carl Werner Drewes had lived in Thailand for a long time and had made a fortune there – and wanted to use it for a good cause. He was the holder of a long-term lease for the site and made donations for the establishment of a Thai-German cultural foundation (Thai-Deutsche Kulturstiftung, TDKS). The goal of the TDKS is the promotion of the German-Thai friendship through cultural exchange in the broadest sense. Given that background, it made sense to make common cause with the Goethe-Institut.

Prior to World War II, there had been a German club that met in an impressive colonial building on Sathorn Road. A similar building stood on the leased property. In addition, the property offered enough space for a new building, which could be financed by a generous loan from Drewes. Although the change of location meant that the Goethe-Institut lost some of its regular guests and partners from the old town, the chance of beginning a new era outweighed the concerns. And so, in 1986 German chancellor Helmut Kohl, who was on a state visit to Thailand, unveiled the foundation plaque of the planned new building.

The rest is history: Soon after the inauguration in 1988 a new ghost appeared behind the pool, this time in the shape of a colonial-style “farang”. He is believed to be the spirit of an advisor to King Rama V who had lived in the old building and had died in a fall in the pool.

In 1999 the alley the institute is located in was renamed Soi Goethe (Goethe alley), an address that many Bangkok taxi drivers today know even without using GPS and without asking for further specifications. Hardly anything could be better proof that the Goethe-Institut really is a Bangkok institution that everyone has heard of. Today, the Goethe-Institut with its classrooms, library, cafeteria and the German restaurant “Ratstube” is a lively centre for language students and cultural exchange. Inaugurated in 2016, the event hall with its outstanding acoustics provides an appropriate space for concerts, film screenings and theatre performances. The Goethe-Institut is a place of encounter between Germany and Thailand, reflecting the legacy of the long and always friendly history between Thailand and Germany, and continues to actively promote the intercultural dialogue.

THAI PARK - SOM TUM IN BERLIN

Unter der Woche ist der Preußenpark am Fehrbelliner Platz im Stadtteil Wilmersdorf ein ganz normaler Park und ein ziemlich großer dazu: Auf rund 55.000 qm erstreckt sich diese grüne Oase mitten in Berlin. Bereits 1905 wurde der Park angelegt, Namenspatin ist eine fünf Meter große Marmor-Skulptur der Borussia, der Personifikation des Staates Preußens, wie sie auch auf der Siegessäule zu sehen ist. Unter ihrem Schutz dösen hier während der Woche Rentner in der Mittagsstunde, andere Besucher trainieren auf dem Outdoor-Fitnessplatz. In der Mitte des Parks, umgeben von dichten Bäumen, befindet sich eine große Liegewiese, die zum Entspannen einlädt.

Diese Liegewiese verwandelt sich am Wochenende in den beliebten Thaipark, auch Thaiwiese genannt. Einst ein Geheimtipp versammelte sich vor etwa zwanzig Jahren hier die thailändische Community unter bunten Sonnenschirmen zum Picknick, Plaudern und Kartenspielen. Es dauerte nicht lange, bis sich immer mehr Einheimische zu den thailändischen Hausfrauen gesellten, inzwischen ist das Angebot durchaus professionell und ähnelt einem Streetfood-Markt, den man so auch in Bangkok finden könnte: Auf Bastmatten und kleinen Hockern bereiten diverse Asiaten – man sieht neben Thais auch Vietnamesen, Chinesen oder Koreaner – vor

Ort leckere Snacks nach Landesart zu, die sie zum Verzehr anbieten. In den Woks brutzeln Curries, es gibt den scharfen Papayasalat „Som Tam“ mit gegrilltem Huhn oder auch frische Sommerrollen und frittierte Insekten. Während man sich auf der Liegewiese entspannt, wird rundherum leckeres und frisches Essen gereicht. Dank der günstigen Preise kann man sich dann von Stand zu Stand durchprobieren, man fühlt sich tatsächlich ein bisschen wie im Thailand-Urlaub. Auch der Geschmack ist durchaus authentisch, weniger dem westlichen Publikum angepasst als in vielen Restaurants. Ohnehin sind die meisten Thaigerichte so konzipiert, dass man sie überall mit einem Gaskocher und Wok zubereiten kann.

Der Charme der improvisierten Stände lockt neben Thais und Einheimischen seit Jahren auch immer mehr Touristen in den Preußenpark, die bei einer frischen Kokosnuss oder einem Mojito die lockere Atmosphäre genießen. Und damit fingen auch die Probleme an: Der Trubel und die vielen Müllsäcke nach Ende des Verkaufs störten die Anwohner, die Rasenfläche war überstrapaziert und verwandelte sich zusehends in eine Staubwüste. Schließlich sah das Bezirksamt Wilmersdorf Handlungsbedarf, denn genau genommen sind alle Aktivitäten im Thaipark illegal. Weder werden die strengen deutschen Hygienevorschriften korrekt eingehalten, noch gibt es fließendes Wasser oder eine professionelle Kühlung. Das sind übrigens genau dieselben Begründungen, mit denen momentan die Stadtverwaltung von Bangkok versucht, die Garküchen von den Straßen der thailändischen Hauptstadt zu verbannen. Denn nicht nur in Berlin ist Streetfood ein Ärgernis, sondern auch in Thailand. Auch hier werden eher selten Standgebühren bezahlt und die Einnahmen nicht versteuert.

Schließlich einigte man sich im Wilmersdorfer Rathaus auf einen Kompromiss: Erst einmal bleibt alles so wie gehabt – „bis man gemeinsam mit allen Beteiligten in einem integrativen Prozess eine Lösung gefunden hat“. Diese Lösung sieht in groben Zügen vor, dass die Kleingastronomen sich für einen der neuen festen Stände dann mit Gewerbeschein und anderen erforderlichen Papieren bei einem Marktleiter anmelden sollen, wobei noch nicht klar ist, wem dieser unterstellt sein soll. Auch von Marktmobilen mit fließendem Wasser und Elektrizität ist die Rede, aber die müssen erst noch entworfen werden, eine Studentengruppe der TU soll sich damit befassen. Bis dahin findet der Thaipark weiterhin in einer rechtlichen Grauzone statt, und auch da sind Berlin und Bangkok sich ähnlich: Wenn die Leute etwas mögen, drückt das Amt auch mal ein Auge zu. Typisch Berlin und typisch Bangkok – alles ein bisschen illegal, aber in gewissen Grenzen möglich.

ไทยพาร์ค – สัมตำในเบอร์ลิน

ในวันธรรมดาที่ไม่ใช่วันหยุด สวนสาธารณะ “พรีอ์เซนพาร์ค” (Preussenpark) ที่เฟห์เบลลินเนอร์ ฟลักซ์ (Fehrbelliner Platz) ในย่านวิลเมอร์สดอร์ฟ (Wilmerdorf) ก็เป็นเหมือนสวนทั่วไป และมีขนาดใหญ่ทีเดียว เป็นโอเอซิสสีเขียวใจกลางกรุงเบอร์ลิน ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 55,000 ตารางเมตร สวนแห่งนี้สร้างขึ้นตั้งแต่ต้นปีค.ศ. 1905 (พ.ศ. 2448) ตั้งชื่อตามรูปปั้นหินอ่อนสูงห้าเมตรของเทพี โบรุสเซีย (Borussia ภาษาละติน / Preussen ภาษาเยอรมัน) ผู้เป็นบุคลาธิษฐานของรัฐปรัสเซีย แบบเดียวกับที่ปรากฏอยู่บนยอดเสาชัยชนะ (Siegessäule/Victory Column) อันลือชื่อของเบอร์ลิน ในวันธรรมดาตอนกลางวัน ผู้เกษียณอายุพากันมานั่งม้านั่งพักผ่อนภายใต้ความคุ้มครองของนางเทพีในส่วนนี้ ขณะที่คนอื่น ๆ วิ่งหรือออกกำลังกายกลางแจ้ง ท่ามกลางต้นไม้หลากหลายรอบ ที่ใจกลางสวนมีสนามหญ้าโล่งขนาดใหญ่ที่เชิญชวนให้ทุกคนเข้ามานั่งเล่นผ่อนคลาย

สนามหญ้านี้เองที่ถูกดัดแปลงเป็นไทยพาร์ค หรือที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า สนามไทย เป็นสถานที่ยอดนิยมในช่วงสุดสัปดาห์ เมื่อเย็นปีที่แล้ว ชุมชนชาวไทยเริ่มเข้ามาพบปะสังสรรค์กันที่นี่ มานั่งปิคนิคกัน คุยกัน เล่นไฟกัน ได้ร่มสัสนสไส หลังจากนั้นก็ไม่นาน ชาวบ้านเยอรมันก็เข้าร่วมสังสรรค์กับเพื่อนบ้านไทยมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ตอนนี้ อาหารและสินค้าบริโภคที่นำมาจำหน่ายนั้น ก่อนจะเป็นมืออาชีพ และมีลักษณะคล้ายกับตลาดอาหารข้างถนนที่สามารถพบได้ในกรุงเทพฯ เอาเสื่อมาปูนั่ง หรือไม้ที่นับบนเก้าอี้บ้าง แล้วเตรียมอาหารว่างประจำชาติของตนไว้เสอนคนที่เดินผ่านไปมาได้ลิ้มลอง - ที่มีชาวเอเชียจากหลายชาติ นอกจากไทย ก็ยังมีเวียดนาม จีน เกาหลี

เมื่อกวาดสายตาดูก็เห็นแผงกะหรี่ปั๊ตทอดปุด ๆ อยู่ในกะทะ สลัดมะละกอหรือที่เรียกว่า “ส้มตำ” กันกับไก่ย่าง ปอเปี๊ยะทอด และแมลงทอด ในขณะที่มีม้านั่งสบาย ๆ บนสนามหญ้า ก็มีคนเวียนกันเอาอาหารอร่อย ๆ สด ๆ มาบริการ ราคาที่ย่อมเยาเสียจนเดินสั่งซื้อจากร้านหนึ่งไปอีกร้านหนึ่งได้

อย่างสบายใจ ได้ความรู้เหมือนไปเที่ยวเมืองไทยช่วงวันหยุด รสชาติอาหารก็เหมือนต้นตำหรับ ที่ไม่ได้ปรับให้เข้ากับลิ้นของคนตะวันตก ต่างจากร้านอาหารหลายแห่งในเมือง และไม่จำเป็นเมนูไหน ๆ อาหารไทยส่วนใหญ่ก็ได้รับการเตรียมมาให้อร่อยได้ทุกที่ ขอแค่มีเตาแก๊สกับกะทิพอ

นอกจากคนไทยและคนเยอรมันในละแวกนั้นแล้ว เสน่ห์ของตลาดอาหารที่ถึ้นขึ้นมาแบบคิดสด ยังดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวสวนพรียาสเซ่นพาร์คมากขึ้นเรื่อย ๆ บ้างก็ดื่มด่ำน้ำประพาสด บ้างก็จับมือฮิลได้ ขณะเพลิดเพลินกับบรรยากาศสบาย ๆ และนั่นคือจุดเริ่มต้นของปัญหา ความคึกคักจะอะวุ่นวายและถูกชะงักจำนวนมากหลังการชาย ทำให้ชาวบ้าน ในละแวกนั้นหวัดหวัดไม่พอใจ สนาบหน้าถูกย่ำแค้นเหี้ยม ถิ่นกลายเป็นฝุ่นลอยฟุ้ง ในที่สุดสำนักงานเขตวิลเมอร์สดอร์ฟทนไม่ได้ ต้องเข้ามาจัดระเบียบในพาร์ค เพราะถ้าพิจารณาจากกันจริง ๆ แล้ว กิจกรรมทั้งหมดในไทยพาร์คนั้นขัดกฎหมายละเลยกฎระเบียบที่เข้มงวดด้านสุขอนามัย ไม่มีระบบน้ำประปา ไม่มีตู้เก็บรักษาความเย็นตามมาตรฐาน นั่นเป็นเหตุผลเดียวกับที่กทท. กำลังดำเนินการห้ามทำร้านค้าขายอาหารบนทางเท้าในกรุงเทพมหานคร เมืองหลวงของไทย สตรีที่พูดไม่แค่สร้างความรำคาญในเบอร์ลินเท่านั้น แต่ยังเป็นปัญหาสำคัญในประเทศไทยด้วย ที่นั่นผู้ค้าไม่ได้เสียค่าธรรมเนียมพื้นที่ และไม่ได้ชำระภาษีรายได้ให้รัฐ

ในที่สุด การเจรจาที่สำนักงานเขตวิลเมอร์สดอร์ฟก็นำมาสู่ข้อตกลงประนีประนอม: ตอนนี้อย่างยั้งกะเหมือนเดิม - “จนกว่าเราจะพบทางออกในกระบวนการบูรณาการระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง” ภาพรวมของทางออกที่พอจะมองเห็นแล้ว ๆ ก็คือ การออกมาตรการให้ร้านอาหารขนาดเล็กลงทะเบียนกับผู้จัดการตลาดนัด เพื่อจางบแวงในพื้นที่ที่กำหนดขึ้นขึ้น พร้อมกับแสวงใบอนุญาตประกอบธุรกิจและเอกสารอื่น ๆ ที่ทางเขตเรียกร้อง แม้จะยังไม่ชัดเจนว่าผู้จัดการตลาดนัดอยู่ภายใต้กำกับของไทย

นอกจากนี้ยังมีมาตรการพูดถึงตลาดเคลื่อนที่ พร้อมระบบประปา ระบบไฟฟ้า แต่คงต้องออกแบบกันก่อน ควรจะมอบให้นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคนิคแห่งเบอร์ลิน (TU) ทำโครงการออกแบบจนกว่าจะแล้วเสร็จ ในระหว่างนี้ ไทยพาร์คก็สามารถดำเนินงานกิจกรรมบนพื้นที่ที่สืบทอดไปได้ กฎเกณฑ์ของเบอร์ลินกับกรุงเทพฯ ก็คล้ายกัน: ถ้าประชาชนนิยมชมชอบอะไร การทำก็มีเขาอยู่ไปนาเอาตาไปไร่ เบอร์ลินแบบไหน กรุงเทพฯ ก็แบบนั้น - ขัดกฎหมายเล็กน้อย แต่ทุกอย่างเป็นไปได้ภายในกรอบที่กำหนด

Eine Frau verkauft authentisches Thai Essen im Thaipark in Wilmersdorf.

A woman sells authentic Thai food in the Thaipark in Wilmersdorf.

แม่ค้าขายอาหารไทยในไทยพาร์ค ณ วิลเมอร์สดอร์ฟ

Am Wochenende verwandelt sich der
Preußenpark in einen thailändischen
Street Food Markt.

On weekends, the Preußenpark turns
into a Thai street food market.

ในวันสุดสัปดาห์สวนสาธารณะ "พรีอูเชินพาร์ก"
จะกลายเป็นตลาดขายอาหารไทย

THAI PARK - SOM TUM IN BERLIN

On weekdays, the Preußenpark at Fehrbelliner Platz in the Wilmersdorf neighbourhood is a regular park, and actually a quite large one: This green oasis covers about 55,000 square metres in the middle of Berlin. First created in 1905, the park's name is inspired by the five-metre-tall marble sculpture of Borussia, the personification of the State of Prussia, which you also find on top of the Siegessäule monument. Under her protection, retirees doze here on weekdays at lunchtime, while other visitors work out in the outdoor fitness area. In the park's centre, surrounded by dense trees, there is a large lawn for sunbathing and relaxing.

On the weekends, the lawn turns into the beloved Thaipark, also known as Thaiwiese. An insider tip at first, the Thai community started gathering here under colourful parasols for picnics, chats and card games about twenty years ago. It wasn't long before more and more locals joined the Thai housewives, and today the offer is quite professional and similar to what you would find on a street food market in Bangkok: On bast mats and small stools, people of Asians descent – Thais, Vietnamese, Chinese or Koreans – prepare tasty snacks from their countries on site and offer them for sale. Curries simmer in woks, there is the hot papaya salad "Som Tam" with grilled chicken, freshly made summer rolls, and fried insects.

While you relax on the lawn, delicious and fresh food is passed around you. Thanks to the affordable prices you can snack your way from stand to stand, and it actually feels a little as if you were on a vacation in Thailand. The flavours, too, are quite authentic and less adapted to the Western palate than in many restaurants. Most Thai dishes are anyway designed in such a way that you can prepare them anywhere with a gas cooker and a wok.

Meanwhile, the charm of the improvised stands began to not only attract Thais and locals, but also more and more tourists, who enjoy the relaxed atmosphere in the Preußenpark, a fresh coconut or a mojito in their hands. And that is when the trouble started: The neighbours were bothered by the noise and the many garbage bags left behind, the lawn was trampled down and gradually turned into dry patches of dust. Finally, the district administration felt that it needed to act. Strictly speaking, all activities in the Thaipark are illegal. The strict German hygiene regulations are not observed, there is no running water nor professional cooling. These are, by the way, the exact same reasons the city administration of Bangkok uses to ban the cookshops from the streets of the Thai capital. Street food is a nuisance not only in Berlin, but also in Thailand. Here, too, stall fees are rarely paid, and the income is not taxed.

Finally, a compromise was reached in the Wilmersdorf district administration: For the time being, everything stays the same – "until a solution is found in an integrative process with all parties involved". This solution more or less requires small restaurateurs to register with a market supervisor in order to run one of the new permanent stands, and to hold all necessary papers and

licences, although it is not clear yet who the new market supervisor will report to. There is also talk of market mobiles with running water and electricity, but these have yet to be designed. A group of students of the University of Technology will work on that. Until then, the Thaipark will continue to exist in a legal grey area, and in this respect, too, Berlin and Bangkok are a lot alike: If people like something, the administration will occasionally turn a blind eye. Classic Berlin and classic Bangkok – everything is a little illegal, but possible within certain limits.

Viele Menschen kosten
thailändisches Essen im Thaipark.

Many people come to taste
Thai food in the Thaipark.

ผู้คนมาชิมอาหารต่างพากันมาลิ้มลองอาหาร
ไทยที่ไทยพาร์ค

TAWANDANG GERMAN BEER BREWERY

Lager, Dunkles, Weizen, Kölsch, Pale Ale und ein süß-prikelndes Rosé für die Damen: Zwar ist Bier der Hauptgrund für einen Besuch von Bangkoks erfolgreichstem Brauhaus, aber es gibt noch viel mehr zu entdecken in der „Tawandang German Brewery“. Unter der Decke baumeln abertausende von Deutschlandfähnchen, dazu gibt es deutsche und asiatische Küche: Riesige frittierte Schweinshaxen mit Sauerkraut, aber auch Thaifood und Sushi unter dem Motto: Best Food, Best Beer, Best Service. Und nicht zu vergessen: Best Show.

Disconeibel wabert, und ein älterer Herr trötet in ein meterlanges Blasinstrument aus Bambusrohren. Die traditionelle Khaen klingt wie eine traurige Mischung aus Dudelsack und Mundharmonika und ist bei der thailändischen Volksmusik Morlam eines der beherrschenden Instrumente. Fans lässt sie einen wohligen Schauer über den Rücken laufen, andere sprechen von Katzenmusik. Doch das Volksmusik-Intro weicht schnell einem modernen Pop-Thema. Der Rhythmus zieht an, wird schnell und treibend, und eine Gruppe

Showgirls in Las-Vegas-Kostümen entert die Szenerie. Wenn man gerade denkt, mehr geht nicht, ertönt die Stimme eines Sängers, der seitlich in das Spotlight tänzelt. Und der ist wirklich atemberaubend: Er sieht aus, als trüge er gleich mehrere Michael-Jackson-Kostüme übereinander. Ein Shirt mit aufgedruckten goldenen Flügeln, darüber die Jacke einer Phantasie-Uniform und eine kunstvoll zerschlitzte Jeans. Dazu erklingt Musik, als hätte man ein Bond-Soundtrack mit El Condor Pasa zu einer Art Techno-Polka vermischt. Mehr geht nun wirklich nicht.

„Tawan Dang“ heißt im Isaan-Dialekt des nordöstlichen Thailands „Rote Sonne“, und fast jede Stadt dort verfügt über eine gleichnamige Veranstaltungshalle für Festivitäten und Volksmusik. Hier in Bangkok hat man als Extra noch einen Deutschlandbezug hinzugefügt, da die meisten Thais bei Deutschland in erster Linie an Bier und Fußball denken. Thais lieben die Idee einer deutschen Wirtshauskultur und stellen sich genauso wie hier das Oktoberfest in München vor. Und so kommt es vor, dass eine Sängerin Thai-Pop im Glitzerdirndl präsentiert, während im Hintergrund eine Männertanzgruppe mit rosa Rüschchen-Bolero-Jäckchen über die Bühne fegt. Tatsächlich findet hier zusammen, was irgendwie zusammengehört. Schließlich sind deutsche Trachten ja nicht weniger bunt und verrückt als asiatische. Und genauso, wie in Deutschland kulturelle Versatzstücke aus Asien als pure Dekoration benutzt und vermischt werden, machen es die Thais hier auch. Eigentlich sind sich die Kulturen von daher gar nicht so unähnlich. Hinter der Inszenierung der aufwändigen Shows steckt übrigens ein Amerikaner: Bruce Gaston ist eigentlich der klassischen Thaimusik verbunden, hier zeigt er, dass er auch Unterhaltung beherrscht.

Die „Tawandang German Brewery“ in der Rama III Road ist mit über tausend Sitzplätzen Bangkoks erfolgreichstes Brauhaus und hat zum zwanzigjährigen Jubiläum inzwischen auch Filialen in Ram Indra und Chaeng Wattana, deren Locations noch deutlich größer sind. Echte Deutsche würden bei so viel Folklore vermutlich nur auffallen, und so sieht man in diesem erstaunlichen Kulissendeutschland fast ausschließlich Asiaten. Echte Deutsche verbringen einen Abend hier eher dann, wenn sie zum Urlaub angereisten Landsleuten etwas besonders Exotisches bieten möchten. Und irgendwie ist es der thailändische Blick auf Deutschland, der das Tawandang so liebenswert macht.

Nur der Herr der Braukunst ist – natürlich – ein Deutscher: Jochen Neuhaus ist der Braumeister des Tawandang und nach einem nur kurz geplanten Aufenthalt als Berater in Thailand einfach hängengeblieben. Als Deutscher hat er hier das Image eines zuverlässigen Fachmannes, der alles über Bier weiß. Bereut hat er diese Entscheidung nie, er findet die Lebensqualität in Thailand einfach. Und dann verrät er auch das Geheimnis seines Erfolgs – zumindest ein bisschen: Entscheidend für die Qualität und den Geschmack ist die richtige Hefe. Sie ist es, die über den Charakter eines Biers entscheidet. Als Brauer muss man in der Lage sein, ein besonderes, unverwechselbares Geschmacksprofil herzustellen, das auch auf die speziellen Vorlieben vor Ort eingeht. Bitter, so erzählt er, mögen es die Thais nicht so sehr. Eher fruchtig.

Festliche Atmosphäre in der
Tawandang German Beer Brewery

Festive atmosphere in the Tawandang
German Beer Brewery

โรงเบียร์เยอรมันตะวันแดงในบรรยากาศการเฉลิมฉลอง

โรงเบียร์เยอรมันตะวันแดง

เบียร์ลาเกอร์สีทอง, เบียร์ไวเซ็นหรือเบียร์ดำ, เบียร์ไวเซ็นกลิ่นผลไม้, เบียร์เกิลชัฟฟาน หน้า, เบียร์เพเลเอลส์ชิดและไรเซ่สีชมพูรสหวานสดชื่นสำหรับผู้หญิง: แน่นอน เบียร์เป็นเหตุผลหลักของการมาเที่ยวโรงเบียร์ที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดของกรุงเทพฯ แต่ที่ “โรงเบียร์เยอรมันตะวันแดง” แห่งนี้ ยังมีอะไรอีกมากมายให้ค้นพบ ในบรรยากาศโรงเบียร์แท้ ๆ ได้ร่วมชาติเยอรมันขึ้นดื่มเล็ก ๆ น้อย ๆ กับเพื่อนที่หอยลมมาจากเพดาน ยังมีอาหารทั้งเยอรมันและเอเชียละลานตาให้ลิ้มลอง: ซาหมุกทอด ตะวันแดงขึ้นโดกกับกะหล่ำปลีสด แดงด้วยอาหารไทยสุดแซ่บ และซูชิญี่ปุ่นละมุนลิ้น ภายใต้คำขวัญ: อาหารอร่อยสุด เบียร์เลิศสุด บริการนำรักสุด และที่ลืมไม่ได้: การแสดงกรีกครื้นเครงๆ

ท่ามกลางโถงหมอกบนเวที ลูกคนหนึ่งที่กำลูกบอลตามอารมณ์ขณะเป่าเครื่องดนตรี ทำจากหลอดไม้ไผ่ยาวเป็นเมตร เรียกกันว่า “แคน” เครื่องดนตรีพื้นบ้านจากภาคอีสาน ให้เสียงคล้ายระนาดผสมผสานระหว่างปี่สก็อตกับหีบเพลงปาก เป็นหนึ่งในเครื่องดนตรีเป่าที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นสำหรับเล่นเพลงพื้นบ้านไทยอีสานที่เรียกกันว่า “เพลงหมอลำ” เพลงเพลงพากันชาวเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบานที่คนอื่น ๆ เปรยว่ารำคาญหู ไม่ช้าวงลูกทุ่งเสียงแคนก็ขึ้นมาเปิดเวทีที่โถงมโหรีไปปล่อยให้เพลงป๊อปแดนซ์มาแย่งซีนด้วยจังหวะเรีวคึกคักเร้าใจ ตามด้วยคณะไวท์เกิร์ลในชุดลาวาสก๊อตซ์ไวท์ลิล่า คุณคิดว่าไอ้โหม้นสีเหลืองเกิน แต่โมเมนต์ที่คุณได้เห็นนักร้องเปล่งเสียงขณะตัดตัวสู่แสงสปอตไลท์ คุณดื่มกับทะเล่ แม่เจ้าไว้มันน่าทึ่งจริงๆ ดูเหมือนว่าเขาใส่ชุดคอสมูมิในเกิลเกิร์ลขึ้นชื่อนักดนตรีอยู่หลายชุด เลือพิณพาลายปิกัสโซ่ สวมกับด้วยชุดแจ็กเก็ตแฟชั่น เข้ากับการเกย์นซ์ซาดๆ หุ้ย ๆ อย่างมีศิลปะ เสียงดนตรีฟิวดูเหมือนลูกผสมระหว่างชาวตะวันตกกับแอฟริกันมาจวบจนบัดนี้ กับเอลเลนดอร์ป้าชา ออกมาเป็นเทคโนจังหวะตึก ๆ แบบในฉบับ ต้องยอมรับที่นี่คือที่สุดของที่สุด

“ตะวันแดง” ในภาษาอังกฤษทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือหมายถึง “ดวงอาทิตย์สีแดง” และ

เกือบทุกจังหวัดในภาคอีสานจะมีร้านอาหารใหญ่ ๆ ที่ใช้ชื่อคล้าย ๆ กันนี้ ไช้ฉอมปาร์ตี้และชมการแสดงดนตรีพื้นบ้าน ในกรุงเทพฯ โรงเบียร์เยอรมันตะวันแดงเอาชื่อมาโยงไว้กับเยอรมนี เนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่คิดว่า ภาพลักษณ์ของเยอรมนีคือเบียร์กับฟุตบอล คนไทยชื่นชอบวัฒนธรรมร้านอาหารเยอรมัน ก็เลยนำบรรยากาศเทศกาลเบียร์ (Oktoberfest) ที่มีนิก มาจำลองไว้ที่นี่

แล้วก็อย่างที่คุณเห็น นักร้องสาวใส่ชุดพื้นถิ่นของแคว้นบาเยิร์นขึ้นร้องเพลงป๊อปไทย หางเครื่องดนตรีชายสวมแจ็กเก็ตเอวลอยสีชมพูเต้นกระจ่ายอยู่บนเวที อันที่จริง ที่นี่ ก็มีอะไร ๆ หลายอย่างที่เข้ากันได้ดี จะว่าไปแล้ว เครื่องแต่งกายของชาวเยอรมันนั้น ก็ไม่ได้มีสีสันหรือมีหน้าตาประหลาดน้อยไปกว่าชุดประจำชาติของชาวเอเชียหรอก มันก็เหมือนกับที่ชาวเยอรมันนำวัฒนธรรมที่แสดงถึงวัฒนธรรมไทยมาใช้เป็นของตกแต่งนั่นแหละ แล้วก็เอาของเขามาปนกับของเรา คนไทยที่นี่ก็ทำแบบนั้นเหมือนกัน ในความเป็นจริงแล้ว วัฒนธรรมไหน ๆ ก็ไม่ใช่ต่างกันอย่างเสียทีเดียว มีชาวอเมริกันคนหนึ่งอยู่เบื้องหลังการแสดงดนตรีที่มีความซับซ้อนมาก เขาคือ บรูซ เกสตัน เขาหลุมหลวมถูกพันกับดนตรีไทยเดิมเสียงจนไทยแก่ตัวอายุ ไรซ์ที่โรงเบียร์นี้แสดงให้เห็นว่าเขาเป็น “กูรู” (บรมครู) ด้านเสียงเพลงและความบันเทิงอย่างแท้จริง

“โรงเบียร์เยอรมันตะวันแดง” ที่ถนนพระราม 3 เป็นโรงเบียร์ที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดของกรุงเทพฯ สถานที่ที่รองรับลูกค้าได้กว่าพันที่นั่ง ถึงแม้ว่าฉลองครบรอบยี่สิบปีไปแล้ว และเติบโตจนมีสาขาใหม่อีกสองแห่งที่นครอินทราภิกันที่จังหวัดชลบุรี โดลิ่งการกว่าที่เดินเสียอีก ที่นั่นเยอรมันแท้ ๆ อาจกลายเป็นจุดรวมสายตาไปได้ เพราะในโลกที่จำลองเยอรมนีมาอยู่ตรงนี้ คุณกลับ เห็นแต่ชาวเอเชียล้วน ๆ ส่วนคนเยอรมันจะเข้ามานั่งนอนคลายตัวกับช่วงค่ำ ๆ ที่นี่ ก็เฉพาะเพื่อการพาเพื่อนฝูงมาเที่ยวกันมาพบเจอความแปลกใหม่ หรืออาจจะเป็นความรู้สึกดี ๆ ที่ได้ที่ได้เห็นคนไทยมองวัฒนธรรมเยอรมันด้วยสายตาชื่นชอบ นี่ละมั้งที่ทำให้ตะวันแดงกลายเป็นสถานที่โปรด

อย่างไรก็ตาม ที่นี่ก็มีคนปรุเบียร์-แน่นอน - เป็นชาวเยอรมัน ยกเคน นอยเฮาส์ (Jochen Neuhaus) “คนปรุเบียร์” ของตะวันแดง หลังจากมาร่วมนาระยะสั้นในฐานะที่ปรึกษา เขากลับติดลมอยู่เมืองไทยมาเลย ด้วยความที่เขาเป็นคนเยอรมัน เขามีภาพลักษณ์ของมืออาชีพที่น่าเชื่อถือ มีความรอบรู้ทุกอย่างเกี่ยวกับเบียร์ เขาไม่ลังเลใจกับการตัดสินใจครั้งนี้ด้วยเห็นว่าคุณภาพชีวิตในประเทศไทยนั้นดีขึ้นมาก จากนั้นเขาก็แอบเผยเคล็ดลับความสำเร็จในการปรุเบียร์: เบียร์จะมี

คุณภาพและรสชาติเด็ดขาดแค่นั้นมันขึ้นอยู่กับชนิดของยีสต์ ยีสต์เป็นตัวกำหนดลักษณะเฉพาะของเบียร์ “คนปรุเบียร์” จะต้องสามารถสร้างลักษณะของเบียร์ ชนิด รสชาติ และสี ให้มีความพิเศษโดดเด่น โดยคำนึงถึงรสนิยมความชื่นชอบของลูกค้าในท้องถิ่นด้วย เขาถามกันว่าคนไทยไม่ชอบเบียร์ชมแต่จะชอบเบียร์ที่มีกลิ่นรสชาติผลไม้

Die Tawandeang German Beer Brewery
feierte 2019 ihr 20-jähriges Bestehen.

Tawandeang German Beer Brewery
celebrated its 20th anniversary in 2019.

โรงเบียร์เยอรมันตะวันแดงเฉลิมฉลองครบรอบ 20 ปีเมื่อปี 2562

TAWANDANG GERMAN BEER BREWERY

Lager, dunkel, wheat beer, Kölsch, pale ale and sweet bubbly rosé for the ladies: Beer may be the main reason for visiting Bangkok's most successful brewery, but here is much more to discover in the "Tawandang German Brewery". Thousands of German flags dangle under the ceiling, German and Asian cuisine is served: huge fried pork knuckles with sauerkraut, but also Thai food and sushi, following the motto "best food, best beer, best service". And, of course: best show.

Artificial fog wafts across the room, an elderly gentleman blares into an about one-metre-long wind instrument made of bamboo canes. The traditional khaen sounds like a sad mix between a bagpipe and a harmonica and is one of the most prominent instruments of Thai folk music. It sends a shiver down the spines of fans, while others dismiss it as cacophony. But the folk music intro quickly turns into a modern pop theme. The rhythm picks up, becomes fast and driving, and a group of showgirls in costumes worthy of Las Vegas enters the stage. And just when you think, this

is it, you can't top this, you hear the voice of a singer who prances sideways into the spotlight. And he is truly breath-taking: He looks as if he was wearing multiple Michael Jackson costumes on top of each other. A t-shirt with printed golden wings below a phantasy uniform jacket, paired with sophisticated ripped jeans. All this is underscored with music that sounds like a remix of the James Bond soundtrack and El Condor Pasa to create some kind of techno polka. There's no way now you can top this.

"Tawan Dang" means "red sun" in the dialect spoken in Thailand's north-eastern region Isan, and almost every city there has a venue of the same name where festivals and folk music concerts take place. Here in Bangkok, a German reference was added as an extra, because most Thais primarily think of beer and soccer when they think of Germany. Thais love the idea of German pub culture and imagine the Oktoberfest in Munich to be exactly like this. And so it happens that a singer performs Thai-pop in a glitter dirndl, while in the background an all-male dance group in pink flouncy bolero jackets sweeps across the stage. As a matter of fact, what somehow belongs together comes together here. After all, German traditional costumes are just as colourful and crazy as Asian ones. And just as cultural props from Asia are used as decorations and get culturally mixed up in Germany, so do the Thais here. The cultures are actually not so dissimilar in this regard. The mastermind behind the elaborate shows is the American Bruce Gaston, who actually has a background in classical Thai music. In the brewery he proves that he also masters entertainment.

Boasting seating space for over one thousand guests, the "Tawandang German Brewery" on Rama III Road is Bangkok's most

Das Unterhaltungsprogramm ist ein besonderes Highlight des Hauses

The entertainment is a special highlight of the establishment.

การแสดงเป็นไฮไลท์สำคัญของโรงเบียร์เยอรมันตะวันแดง

successful brewery and has, in the occasion of the brewery's twentieth anniversary, opened two other, even larger locations in Ram Indra and Chaeng Wattana. Real Germans would probably stand out amidst all the over-the-top folklore, and that is why in this imitation of a German beer hall you almost exclusively see Asians. Real Germans are more likely to spend an evening here when they want to offer something particularly exotic to fellow Germans who are in town on their vacation. And somehow it is the Thai view of Germany that makes the Tawandang so endearing.

Only the master of the art of brewing is – of course – German: Jochen Neuhaus is the master brewer at the Tawandang. After what was supposed to be a short stay in Thailand as a consultant, he just stuck around. Here he has the image of the reliable expert who knows everything about beer, just because he is German. He has never regretted this decision; he simply finds the quality of life better in Thailand. And then he also reveals the secret of his success – at least a little bit: The right type of yeast is crucial for quality and taste. It is the yeast that defines the character of a beer. As a brewer you have to be able to create a special, unique flavour profile that takes into account the specific local preferences. Bitter beer is not something that the Thais like so much, he says. They rather like it fruity.

King Power Mahanakhon ist
Thailands höchstes Gebäude.

King Power Mahanakhon is
Thailand's tallest building.

คิงพาวเวอร์ มหานคร เป็นตึกที่สูงที่สุดใน
ประเทศไทย

DER MAHANAKHON- TOWER – OLE SCHEEREN

Mit seiner wie aus Pixeln zusammengesetzten Silhouette dominiert der Mahanakhon-Tower die gerade sich neu erfindende Skyline von Bangkok – zweifellos einer der markantesten Wolkenkratzer der Welt. Mit einer Aussichtsplattform in 314 Metern Höhe und 78 Stockwerken steht das King Power Mahanakhon Building, so sein offizieller Name, für den Ehrgeiz Bangkoks unter den Metropolen des 21. Jahrhunderts auch architektonisch ganz vorne mitzuspielen.

Tatsächlich ist der Turm Vorbote einer neuen Zeit, die sich wenig darum schert, was historisch gewachsen ist und wie die thailändische Hauptstadt einmal aussah. Vor ein paar Jahren noch lag dort, wo heute der Mahanakhon steht, ein beschaulicher chinesischer Friedhof. Dass dieser entgegen aller Gepflogenheiten verlegt wurde, sei der Grund für die Pleite der ersten Besitzerfirma, so

munkeln abergläubische Gemüter, aber bei über 600 Tempeln und ungezählten Schreinen dürfte dann in Bangkok bald gar nicht mehr gebaut werden, wenn man auf alles Rücksicht nehmen würde. Schließlich ließen sich schon die verärgerten Geister, die beim Bau des Grand Hyatt für Todesfälle unter Bauarbeitern gesorgt hatten durch die Errichtung des heute berühmten Erawan-Schreins besänftigen, und wenn man ein bisschen sucht, findet man natürlich auch hinter dem Mahanakhon einen Schrein für die exilierten Hausgeister. Die Geister müssen zufriedengestellt werden, ansonsten geht man in Thailand und ganz Asien wenig sentimental mit den baulichen Zeugen der Vergangenheit um. Nur ein paar Ecken weiter entsteht jetzt mit dem One Bangkok ein ganz neues Stadtviertel für 60.000 Leute, die hier leben und arbeiten sollen und dessen höchster Turm den Mahanakhon noch einmal um hundert Meter überragen soll. Fast kann einem schwindlig werden, wenn man in Bangkoks Bebauungsplan für die nächsten Jahre studiert: Am Fluss ist ein über 400 Meter hoher Aussichtsturm geplant und der Super-Tower in der Rama IX Road soll ganze 650 Meter messen. Die Vorbilder von Bangkoks Stadtverwaltung sind ganz klar Singapur und Hongkong. Dass in den vermeintlich modernen asiatischen Metropolen die wenigen verbliebenen Altstadtviertel inzwischen mehr Touristen anziehen als die Einkaufspaläste, übersieht man gern. Letztlich ist eben jede neue Shoppingmall auch nur ein Einkaufszentrum mit den immer gleichen Ketten und Marken, egal, wie luxuriös es daherkommt.

Doch noch ist der Mahanakhon-Tower ein verspiegelt glänzender Monolith, von dem man den Blick nicht lassen kann und dem etwas seltsam Unfertiges anhaftet, so wie auch der ganzen 12-Millionen-Metropole Bangkok. Die sichtbaren Dachaufbauten und

ein scheinbar abruptes Ende der Struktur vermitteln das Gefühl, als könne man sich jederzeit überlegen, noch ein paar Dutzend Etagen aufzustocken.

Der Mahanakhon-Tower ist das Werk des deutschen Architekten Ole Scheeren, der zuvor als Partner von Rem Koolhaas mit dem CCTV-Gebäude in Peking, der Zentrale des chinesischen Fernsehens, und gleichermaßen aufregenden Bauten in Singapur, Kuala Lumpur und Ho-Chi-Minh-City bekannt geworden ist. Der Mahanakhon-Tower ist sein letzter und bislang größter Wurf, unzweifelhaft Bangkoks neues architektonisches Wahrzeichen.

Der Turm erhebt sich über den Großstadtdschungel aus traditionellen Tempeln und modernen Wolkenkratzern, als wolle er sich Richtung Himmel schrauben.

„Mahanakhon ist eine Vision eines Turms, bei dem es sehr um den Prozess, das Werden und Entwickeln geht“, sagt Ole Scheeren. Der Architekt selbst lebte Ende der Neunzigerjahre in Bangkok. Eine prägende Zeit, die ihn seiner Meinung nach, tief mit der Struktur und den Menschen der Stadt verbindet.

Seinen Charakter verdankt der Mahanakhon den würfelförmigen, versetzt angeordneten Glasbalkonen und Terrassen, die sich aus der Entfernung wie eine Spirale oder Helix um das Zentrum des Gebäudes wickeln – eine Assoziation, die der Architekt bewusst als Bild für Entstehung und Entwicklung gewählt hat. Die vermeintlichen Löcher in der Fassade vermitteln zugleich das Gefühl, in das Innere des Bauwerks hineinblicken zu können. Die Balkone und Terrassen, von dem Architekten auch als „Pixel“ bezeichnet, dienen nicht nur der Optik, sondern erfüllen auch ganz praktische Zwecke. Durch die versetzten Ebenen entstehen Panoramaaussichten über die Stadt

und auf den Chao Phraya-Fluss. Die Bewohner der abseits der Helix gelegenen Wohneinheiten profitieren von Räumen, die doppelt so hoch sind und verfügen über riesige, zweigeteilte Panoramafenster, die den Raum, wenn sie geöffnet sind in eine Terrasse verwandeln.

Die Idee hinter Mahanakhon war es, „das Leben der Stadt in einer dramatischen, spiralförmigen Bewegung in den Turm zu bringen“, sagt Ole Scheeren.

Geplant war immer eine Mischnutzung, die möglichst viele Leute in dem Turm bringt, der direkt an die Skytrain-Station Chong Nonsi angeschlossen ist. Ein Duty-Free-Bereich bietet international Reisenden die Möglichkeit, unter Vorlage von Flugticket und Reisepass steuerfrei einzukaufen, diverse Restaurants und Bars bieten einen atemberaubenden Blick über die Stadt und den Chao Phraya-Fluss.

Vorgestellt wurde der Entwurf des Mahanakhon 2009, vom ersten Spatenstich 2011 dauerte die Fertigstellung des Gebäudes gerade einmal fünf Jahre.

Etwas verspätet fiel nationalbewussten Thais übrigens auf, dass der Deutsche Ole Scheeren, Bangkoks neue Architektur-Ikone gar nicht hätte entwerfen dürfen, ein Vorwurf, unter dem schon der ebenfalls deutsche Architekt Helmut Jahn beim Bau des Flughafens Suvarnabhumi zu leiden hatte. Architekt ist in Thailand nämlich ein geschützter Beruf, der nur von Einheimischen ausgeübt werden darf. Zu Konsequenzen führte diese verspätete Erkenntnis jedoch nicht. Der Mahanakhon-Tower hat in den wenigen Jahren von der Grundsteinlegung bis zur Eröffnung immerhin bereits zwei Staatsstreichs und eine Flutkatastrophe hinter sich. Der höchste Wolkenkratzer der Stadt ist, so Ole Scheeren, „ein Zeichen der Stärke“.

ตึกมหานคร - โดยสถาปนิก โอเล่ เซเชเริน (Ole Scheeren)

ด้วยรูปทรงที่มีเก้าโคมระย้าเหมือนพัดเซลประอบเข้าด้วยกัน ทำให้ตึกมหานครซึ่งตระหง่านขึ้นมาเต็มเต็มสกายไลน์ใหม่ให้กรุงเทพฯ ได้กลายเป็นอีกหนึ่งตึกระฟ้าที่โดดเด่นที่สุดในโลกอย่างไร้ข้อกังขา อีกทั้งยังจุดชมวิวบนดาดฟ้ายอดตึกที่ความสูง 314 เมตร และระดับชั้นทั้งหมด 78 ชั้น ก็ได้ส่งผลให้อาคารซึ่งมีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า “คิว พาวเวอร์ มหานคร” กลายเป็นสถาปัตยกรรมแถวหน้า ส่นถึงความไฝ่ฝันของกรุงเทพฯ กับการเป็นหนึ่งในมหานครของโลกศตวรรษที่ 21

ในความเป็นจริงแล้ว ตึกระฟ้าแห่งนี้ก็เปรียบเสมือนหัวหอกแห่งยุคใหม่ ที่ไม่พะวักพริ้วหลายสิ่งหลายอย่างที่วิวัฒนาการตามลำดับยุคสมัย และไม่พะวักพริ้วว่าเมืองหลวงของไทยแต่ต่างก่อนมีหน้าตาเช่นไร ท่ามกลางอาคารมหานครแห่งนี้ เมื่อไม่กี่ปีก่อนยังเป็นสุสานจีนที่นิยมฝังศพอยู่เลย แต่สุสานกลับถูกล้างไปแม้ขัดกับประเพณีที่เคารพยึดถือก็ตาม กลายเป็นเรื่องอาถรรพ์ที่เป็นเหตุให้บริษัทเจ้าของโครงการรายแรกล้มละลาย นั่นคือเสียชื่อเสียงเล่าอ้างจากพวกที่เชื่อไสยศาสตร์ แต่กับจำนวนวัดวาอารามที่มีอยู่กว่า 600 วัด และศาลเจ้าอีกนับไม่ถ้วน ถ้ามีวาระเกรงเรื่องนั้นเรื่องนี้ไปเสียทุกอย่างไม่ใช่ที่คนสารจะโง่ไม่ได้อีกแล้วในกรุงเทพฯ อีกอย่างคือมันก็มีการออกเงินด้วย กรณีตัวอย่างเช่น วิทยาลัยการโหราศาสตร์ที่รำลึกกันว่าเคยหาชีวิตคนมาทอสร้างตึกแกรนด์ ไฮแอท (Grand Hyatt) เมื่อครั้งอยู่ในระหว่างก่อสร้าง พอมีการสร้างศาลพระพรหมเอราวัณให้เป็นที่สถิต สุดท้ายก็ล้มลง ที่อาคารมหานครก็เช่นกัน ถ้าคุณค้นหาลึกหน่อยแน่นอน คุณก็จะพบศาลพระภูมิตั้งอยู่ด้านหลังตึกเป็นสถานที่สถิตแห่งใหม่ของวิทยาลัยพาณิชย์เรือนที่ถูกอัญเชิญให้ย้ายมา วิทยาลัยเจ้าที่เจ้าทางนั้นท่านปรารถนาความสบายใจ ใครที่ไม่ลึกซึ้งเรื่องแบบนี้ ก็แวะไปปลงห่อสิ่งก่อสร้างและสถานที่

Oben auf dem Wolkenkratzer bietet
ein mehrstöckiges Observatorium
einen Blick auf Bangkok.

At the top of the skyscraper, a
multi-storey observatory showcases
views of Bangkok.

บน ถ้ำบนของตึกสูง จุดชมวิวกรุงเทพมหานคร
ชั้นเล็ท

เคารพบูชาจากอดีตที่ยืนอยู่มากมายเลยกันในประเทศไทยและทั่วเอเชีย

จากตีกันหานครแห่งนี้ ห่านออกไปแค่ไม่กี่กิโลเมตร มีย่านชุมชนแห่งใหม่ที่ตั้งชื่อโครงการ “วันแมกค็อก” (The One Bangkok) ตึกระฟ้าที่มีความสูงเหนือตีกันหานครขึ้นไปอีกกว่าร้อยเมตร และเมื่อสร้างเสร็จจะเป็นพื้นที่ให้ประชากรถึง 60,000 คน เข้าอยู่อาศัยและทำงาน แล้วถ้าคุณศึกษาแผนพัฒนาโครงการก่อสร้างของกรุงเทพฯ ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า คุณก็อาจรู้สึกเวียนได้เมื่อรู้ว่าที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา จะมีการสร้างหอสังเกตการณ์สูง 400 เมตร นี่ยังไม่รวมถึง ตึก “ซูเปอร์-ทาวเวอร์” บนถนนพระราม 9 ด้วยพิถีพิถันความสูงที่ 650 เมตร ชัดเจนว่ากรุงเทพฯ มานครฯ พัฒนาไปบนฐานเดียวกับสิงคโปร์และฮ่องกง นำเสียดาย ประเทศที่ทันสมัยในแถบเอเชียมองข้ามความริบรอนอย่างไปแบบง่าย ๆ เพราะเขตเมืองเก่าที่เหลืออยู่เพียงไม่กี่แห่งต่างหากที่เป็นที่นิยมชื่นชอบในขณะนี้ และเป็นสถานที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากกว่าแหล่งช้อปปิ้งเสียอีก นอกจากนั้น ห่านสรรพสินค้าใหม่ทุกแห่งก็เป็นแค่ศูนย์การค้าที่มีเครื่องขายและแบรนด์เดียวกันไม่ว่าจะหรูหราเพียงใดก็ตาม

ถึงกระนั้น ตึกหานครก็ยังคงเป็นสถาปัตยกรรมแบบ “โมโนลิธ” ที่มีรูปทรงโดดเด่นเป็นสง่า สูงมาดระฟ้า สะท้อนประกายเจิดจ้า ซึ่งใครก็ไม่อาจลบล้างไปได้ พร้อมความรู้สึกตึงตัง กับสิ่งที่ไม่สมบูรณ์อย่างแปลกต่าง กับกรุงเทพฯ มานครฯ ที่มีพลเมืองถึง 12 ล้านคน ถาดฟ้ายอดตึกที่มองเห็นได้ชัดกับการทำโครงสร้างที่ดูเหมือนว่ายุคสมัยจะกันหันนั้น ให้ความรู้สึกว่าอาจเป็นการสร้างเมื่อไรต่อเมื่อให้สูงขึ้นไปอีกสักสิบ ๆ ชั้นเมื่อใดก็ได้

ตีกันหานครเป็นผลงานออกแบบของ โอเล่ เซเรน (Ole Scheeren) สถาปนิกชาวเยอรมันซึ่งเคยเป็นหุ้นส่วนกับ เรม โคห์ลฮาาส (Rem Koolhaas) มีชื่อเสียงสื่อลั่นในการออกแบบสร้างอาคาร CCTV (สถานีวิทยุโทรทัศน์กลางแห่งประเทศไทย) ในกรุงปักกิ่ง และอีกหลายอาคารที่น่าตื่นตาตื่นใจไม่แพ้กัน ทั้งในสิงคโปร์ กัวลาลัมเปอร์ และกรุงโฮจิมินห์ ตึกหานครเป็นผลงานล่าสุดและใหญ่ที่สุดของเขาตั้งแต่เคยออกแบบมาจนถึงปัจจุบัน และเป็นสถานที่สำคัญทางสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ของกรุงเทพฯ อย่างไร้ข้อสงสัย

ตึกระฟ้าแห่งนี้มาดอยู่เหนือหานครท่ามกลางวิวทิวทัศน์และตึกระฟ้าสมัยใหม่ ตัวตึกสูงชะลูดราวกับกำลังจะทะลุทะลวงท้องฟ้า

“มหานครคือวิสัยทัศน์ของตึกระฟ้าที่เกี่ยวกับกระบวนการที่เป็นไป, การแปรเปลี่ยน และพัฒนาการ เป็นหลักใหญ่” โอเล่ เซเรน กล่าว ตัวสถาปนิกเองก็เคยอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ในช่วงปลายปีค.ศ. 1990 ในความคิดของเขาแล้ว มันเป็นส่วนเวลาที่เชื่อมโยงเขาเข้ากับรูปแบบการสังคมและผู้คนในเมืองหลวงอย่างแนบแน่นลึกซึ้ง

ตีกันหานครนั้นโดดเด่นด้วยลักษณะเฉพาะตัวของอาคาร รูปทรงแห่งสมมาตรที่บางส่วนมีลักษณะของลูกบาศก์ที่เชื่อมสลับพร้อมระเบียงและเฉลียงกระจกใส เมื่อมองจากระยะไกลจะเห็นเหมือนเป็นรูปเกลียวพาดล้อมตัวอาคาร - เป็นการออกแบบบนแนวคิดสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งสถาปนิกถวิลเลือกและนำเสนอให้เห็นเป็นภาพ เพื่อสื่อถึงการถือกำเนิดและพัฒนาการ หน้าตักส่วนบนที่ลดหลั่นเข้าลิ้นทำให้ความรู้สึกเหมือนว่าสามารถมองจากข้างนอกทะลุเข้าไปในตัวอาคารได้ ส่วนระเบียงและเฉลียงที่สถาปนิกเรียกว่า “ฟลิเซล” นั้น ไม่ใช่แค่เพื่อให้ดูทะลุดูตา แต่ยังคงปกป้องการอยู่อาศัยและประโยชน์ใช้งานด้วย

จากชั้นที่มีระดับลดหลั่นลึกเข้าไปนี่เองที่ทัศนียภาพอันงดงามของเมืองหลวงและแม่น้ำเจ้าพระยาปรากฏต่อสายตา ในขณะที่ ผู้อาศัยอีกด้านหนึ่งก็ห่านออกมาจากแนวพาดเกลียว จะได้รับประโยชน์คุ้มค่าจากห้วพักที่มีความสูงเป็นสองเท่าตัว และมีหน้าต่างแบบพาโนรามาขนาดใหญ่สองส่วน กันที่เคลื่อนไหวเปิดหน้าต่าง พื้นที่นั้นก็จะกลายเป็นระเบียงกันที่

“แนวคิดเบื้องหลังการออกแบบตีกันหานครคือ การนำชีวิตของคนในเมืองเข้ามาไว้ใต้ตึกระฟ้าที่โผล่เล่นไหลเลื่อนตัวเกลียวหมุน ช่างสุดที่และน่าตื่นตาตื่นใจ” โอเล่ เซเรนกล่าว ตึกนี้ออกแบบให้มีการใช้ประโยชน์แบบผสมผสานซึ่งชักนำผู้คนเข้ามาใช้ชีวิตในที่นี้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยมีการเชื่อมโยงรถไฟฟ้ามหานคร สถานีขนส่งคนตรี อีกทั้งมีห้างสรรพสินค้าปลอดภาษี ให้นักท่องเที่ยวมาช้อปปิ้งโอกาสซื้อสินค้าแบบไม่ต้องเสียภาษี แค่นี้แล้วเครื่องขึ้นและหนังสือเดินทางตอนชำระคืน นอกจากนี้ ยังมีร้านอาหารและบาร์หลายแห่งให้มันขบหัวทักกันอ่อนสวามนของเมืองหลวงที่อยู่คู่แม่น้ำเจ้าพระยามาแสนนาน

แบบผังตีกันหานครได้รับการนำเสนอในปีค.ศ. 2009 มีพิธีเปิดงานก่อสร้างในปีค.ศ. 2011 จากนั้นก็ใช้เวลาเพียงห้าปีในการสร้างอาคารจนเสร็จสมบูรณ์ หลายปีต่อมา โลกไทยเพิ่งจะตระหนักได้ว่า โอเล่ เซเรน เป็นคนต่างชาติชาวเยอรมัน ไม่มีสิทธิตามกฎหมายในการออกแบบตึกระฟ้าที่เป็น

ไอคอนใหม่ของกรุงเทพฯ แห่งนี้ ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับที่สถาปนิกชาวเยอรมัน เฮลมูท ยาคัน ต้องประสบชะตากรรมบนสุวรรณภูมิในประเทศไทย สถาปนิกเป็นอาชีพสวนซึ่งบุคคลสัญชาติไทยเท่านั้นที่สามารถประกอบอาชีพนี้ได้ อย่างไรก็ตาม การกักกั้วที่ล่าช้าไปแล้วนั้นก็ไม่ได้ก่อเกิด ผลกระทบใด ๆ และหากย้อนดูประวัติในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่พิธีวางศิลาฤกษ์มาจนถึงพิธีเปิด ตึกมหานครฝ่าเหตุการณ์รัฐประหารมาถึงสองครั้ง รอดจากภัยพิบัติน้ำท่วมอีกหนึ่งครั้ง ดังนั้น ตึกมหาที่สูงที่สุดในเมืองหลวงนี้จึงเปรียบได้กับ “สัญลักษณ์แห่งความแข็งแกร่ง” สอดคล้องกับคำกล่าวของ โอเล่ เซเรน

Mahanakhon bedeutet in
thailändischer Sprache
„Große Metropole“.

Mahanakhon means
'Great Metropolis' in Thai.

มหานคร มีความหมายว่า “เมืองอันยิ่งใหญ่”

THE MAHANAKON TOWER – OLE SCHEEREN

With its "pixelated" silhouette, the Mahanakhon Tower dominates Bangkok's skyline, which is currently reinventing itself and features without a doubt some of the world's most striking skyscrapers. With an observation deck at 314 metres and 78 floors, the King Power Mahanakhon Building, as it is officially called, stands for Bangkok's ambition to be one of the leading architectural hot spots of the 21st century.

The tower is in fact the harbinger of a new era that doesn't care much about historical growth and what the capital of Thailand once looked like. Until only a few years ago, a tranquil Chinese cemetery had occupied the plot where now the Mahanakhon stands. The fact that the cemetery was moved against all conventions was, according to superstitious minds, the reason why the company that first owned the Mahanakhon went bankrupt. But with over 600

temples and countless shrines to take into account, all construction would basically have to stop in Bangkok completely. After all, the angry spirits that had caused deaths among construction workers during the construction of the Grand Hyatt were appeased by the erection of the now famous erawan shrine. If you search a little, you'll also find a shrine for the exiled house spirits behind the Mahanakhon. As long as the spirits are kept happy, the architectural witnesses of the past are treated with little nostalgia in Thailand and all of Asia.

Only a couple of blocks away, an entirely new neighbourhood called One Bangkok will be developed, providing homes and offices for 60,000 people. Its highest building will be 100 metres taller than the Mahanakhon. You almost get dizzy when you look closely at Bangkok's development plan for the next few years: A 400-metre tall observation tower is planned at the river bank, and the Super Tower on Rama IX Road will stand 650 metres tall. Bangkok's city administration is clearly inspired by Singapore and Hongkong. It is easy to overlook that it is actually the few remaining historic blocks in Asia's seemingly modern metropolises that now tend to attract more tourists than the cutting-edge shopping districts. After all, every new shopping palace is just another mall featuring the same brands and retail chains, no matter how luxurious they may appear.

However, the Mahanakhon Tower is a shiny, glass-covered monolith you can't take your eyes off and that has a strangely unfinished flair, just like the entire 12-million megacity of Bangkok. The visible roof structures and the way they suddenly end make you feel as if you could still consider adding a few dozen more floors.

The Mahanakhon tower is the creation of the German architect Ole Scheeren, who had previously designed with Rem Koolhaas the CCTV building in Beijing, the headquarters of the China Central Television Station, and other spectacular buildings in Singapore, Kuala Lumpur and Ho Chi Minh City. The Mahanakhon Tower is his most recent and to date most artistic creation, and without a doubt, Bangkok's new architectural landmark.

The tower rises above the urban jungle of traditional temples and modern skyscraper as if it wanted to spiral up into the sky.

“Mahanakhon is a vision of a tower that is very much about the process, about becoming, about developing”, says Ole Scheeren. The architect used to live in Bangkok in the late nineties, an experience he says connected him deeply to the fabric and the people of the city.

The Mahanakhon owes its character to the cuboidal glass balconies and terraces at different levels, which from a distance look like a spiral or helix swirling around the core of the building – an association that the architect deliberately chose as a symbol of creation and development. At the same time, the supposed cut-outs in the façade give the impression that you can almost look inside the building. The balconies and terraces, called “pixels” by the architect, not only serve visual, but also practical purposes. The cuboidal surfaces, cut into the building at different levels, offer panoramic views of the city and the Chao Phraya river. The residents of the housing units, which are located away from the helix, benefit from rooms that are twice as high and feature giant, two-part panoramic windows that, when opened, transform the space into a terrace.

The idea that inspired the Mahanakhon was to “express the

life of the city in a dramatic, spiralling facade in the tower”, says Ole Scheeren.

The mixed-use building was designed to accommodate as many people as possible in the tower, which is also connected to the Chong Nonsi station of the Skytrain. A duty-free area offers international travellers the opportunity to shop tax-free upon presenting their boarding pass and passport, several restaurants and bars stun with spectacular vistas of the city and the Chao Phraya river.

The design of the Mahanakhon was first presented in 2009, and the building was completed within only 5 years after the ground-breaking ceremony in 2011.

With a little bit of a delay, the patriotic Thais noticed that Bangkok's new architectural superstar Ole Scheeren's design shouldn't have been selected in the first place because he is German. The same objection had been brought forward when the German architect Helmut Jahn built the Suvarnabhumi airport. In Thailand, architecture is a protected profession that can only be practiced by locals. However, this belated realisation didn't have any consequences. The Mahanakhon Tower has already withstood two coups d'état and one major flood disaster during the short time of its existence. The city's tallest skyscraper is, according to Ole Scheeren, “a testament of strength”.

IMPRESSUM

พิมพ์ลักษณ์ IMPRINT

Idee und Konzept | Idea and Concept |

แนวคิด

Maren Niemeyer

Texte | Texts |

เนื้อหาโดย
Martin Schacht

Redaktion | Editors |

กองบรรณาธิการ

Andreas Klempin

Prailida Kannawallee

Charlotte Jerie

Simone Kaiser

Manasse Pinsuwan

Phakhawadee Wongkhamsan

Übersetzungen | Translations |

แปลโดย

Simone Kaiser

Artjana Saurer

Bilder | Photos |

รูปภาพโดย

Goethe-Institut Thailand

Globus-Verlag

Bundesarchiv

Mandarin Oriental, Bangkok

B.Grimm & Co., Ltd.

iStock

Daniel Foster

Tawandeang German Beer Brewery

Museum Folkwang

Danksagung | Acknowledgements |

ขอขอบคุณ

Prapai Kraisornkovit

Vanasobhin Kasemsri Na Ayudhaya

Kourne Lertpanomthong

Nina Colls

Tawandeang German Beer Brewery

Jörg Walter

Julia Gressl

Suphot Manalapanacharoen

Andreas Nebeling

TDKS - Thai-Deutsche Kultur Stiftung

TGS - Thai German Society

Gestaltung | Design |

ออกแบบโดย

Druck | Print |

พิมพ์โดย

Herausgeber | Publisher |

ตีพิมพ์โดย

Goethe-Institut Thailand

18/1 Soi Goethe, Sathorn Soi 1

Bangkok 10120

THAILAND

ÜBER DEN AUTOR

เกี่ยวกับผู้เขียน ABOUT THE AUTHOR

Martin Schacht kam 1989 zum ersten Mal eher zufällig nach Bangkok. Die Stadt war größer, bunter und exotischer, als alles was er kannte. Seitdem pendelt er als Regisseur von Fernsehdokumentationen und Autor von Reisebüchern, Reportagen und Romanen zwischen Berlin und Bangkok. Beide Städte, so findet er, können anstrengend sein, doch man kommt nie wieder von ihnen los. Und praktischerweise ist es in Bangkok am schönsten, wenn Deutschland grau und kalt ist.

ในปีค.ศ. 1989 มาร์ติน ชัคท์ มากรุงเทพฯ ครั้งแรกโดยไม่ตั้งใจ แต่เขาพบว่าเมืองหลวงของไทยใหญ่โตมโหฬาร มีสีสันสดใสจัดจ้าน และแปลกตากว่าเมืองไหนๆ ในหลายประเทศที่เขารู้จัก ตั้งแต่นั้นมา เขาก็เดินทางไปกลับเบอร์ลิน-กรุงเทพฯ อยู่บ่อยๆ ด้วยเขามีอาชีพเป็นผู้กำกับสารคดีโทรทัศน์ นักเขียน คู่มือเดินทางท่องเที่ยว วิทยานข่าวสถานการณ์ และนักแค้นนวนิยาย สำหรับเขา เบอร์ลินกับกรุงเทพฯ อาจเป็นเมืองหลวงที่โลดแล่นจนทำให้คนหมดแรง แต่ด้วยมันก็ต้องกลับไปหาอากาศได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางที่เยี่ยมที่สุดในช่วงเวลาที่เยอรมนีกับหนาวกับมีดกกับ

Martin Schacht first came to Bangkok by chance in 1989. The city was bigger, more colorful, and more exotic than anything he knew. Since then he has been commuting between Berlin and Bangkok as a TV documentary filmmaker and author of travel books, articles and novels. Both cities, he thinks, can be exhausting, but they both grow on you. And conveniently, it is most beautiful in Bangkok when Germany is gray and cold.

